

**KASE тобының 2025 жылғы
орнықты дамуы туралы
ЕСЕБІ**

МАЗМҰНЫ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ӨТІНІШІ	6
БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ	7
KASE ТОБЫНЫҢ 2025 ЖЫЛҒЫ ОРНЫҚТЫ ДАМУЫНЫҢ ТҮЙІНДІ КӨРСЕТКІШТЕРІ	9
1. ЕСЕП ТУРАЛЫ	10
1.1 Байланыс ақпараты	10
2. KASE тобының бейіні	11
2.1 KASE тобының құнын құру тізбегі.....	11
2.2 Биржаның даму тарихы.....	11
2.3 Кәсіптік қауымдастықтарға мүшелік.....	12
3. KASE ТОБЫНЫҢ ОРНЫҚТЫ ДАМУ ТӘСІЛІ	13
3.1 Орнықты дамуды басқару құрылымы	14
3.2 KASE тобының БҰҰ-ның орнықты даму мақсаттарына қол жеткізудегі үлесі	15
3.3 Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл.....	16
3.4 Маңызды тақырыптарды анықтау тәсілі.....	17
3.5 Орнықты даму практикасын ілгерілету	18
3.5.1 Орнықты құралдардың институционалдық шеңбері.....	18
3.5.2 Орнықты қаржыландыру сегментін дамыту	19
3.5.3 Биржаның рөлі және орнықты қаржыландыру экожүйесін дамыту	19
3.5.4 Шағын және орта бизнесті қолдау.....	20
3.5.5 Жылдық есептер конкурсы және ашу практикасын дамыту.....	20
4. ҚОРШАҒАН ОРТА	20
4.1 "Жасыл кеңсе" тұжырымдамасы.....	21
4.2 Ресурстарды жауапты тұтыну	21
4.2.1 Материалдарды пайдалану және цифрландыру.....	21
4.2.2 Отын ресурстарын тұтыну және энергия тиімділігі	21
4.2.3 Қалдықтарды басқару.....	22
4.3 Климатты басқару.....	22
4.4 Парниктік газдар шығарындылары	23
5. ПЕРСОНАЛҒА ҚАМҚОРЛЫҚ ЖӘНЕ АДАМ КАПИТАЛЫ	23
5.1 Персоналды басқару тәсілі	24
5.1.1 KASE тобының құндылықтары.....	24
5.2 Жұмыскерлердің құрылымы.....	25
5.3 Қызметкерлердің тартылуы және уәждемесі	25
5.4 Қызметкерлерді әлеуметтік қолдау және олардың әл-ауқаты	26

5.5 Оқыту және дамыту.....	26
5.5.1 KASE академиясының стратегиялық контексті және рөлі.....	26
5.5.2 KASE академиясын басқару құрылымы.....	27
5.5.3 KASE академиясының жұмыс істеу моделі және даму басымдықтары.....	27
5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік.....	29
5.7 Қайырымдылық және демеушілік.....	29
6. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ.....	29
6.1 Биржаның корпоративтік басқару моделі.....	30
6.2 Биржаның Директорлар кеңесі.....	31
6.2.1, Биржаның Директорлар кеңесінің құрамы мен тәуелсіздігі.....	31
6.2.2 Биржаның Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер.....	32
6.2.3 Биржаның Директорлар кеңесінің комитеттері және тәуелсіз функциялары..	33
6.2.4 Биржаның Директорлар кеңесінің қызметі.....	33
6.2.5 Биржаның Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқыту.....	34
6.2.6 Биржаның Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы.....	34
6.3 Клиринг орталығын корпоративтік басқару.....	35
6.3.1 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі.....	35
6.3.2 Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер.....	36
6.3.3 Директорлар кеңесінің комитеттері және Клиринг орталығының тәуелсіз функциялары.....	36
6.3.4 Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің қызметі.....	37
6.3.5 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқыту.....	37
6.3.6 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы.....	37
6.4 Биржаның Басқармасы.....	37
6.4.1 Тағайындау және біліктілік талаптары.....	38
6.4.2 Биржа Басқармасының қызметі.....	39
6.4.3 Биржа Басқармасының комитеттері.....	39
6.4.4 Биржа Басқармасы мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқуы.....	40
6.4.5 Биржа Басқармасы мүшелерінің сыйақысы.....	40
6.5 Клиринг орталығының Басқармасы.....	40
6.5.1 Тағайындау және біліктілік талаптары.....	42
6.5.2 Клиринг орталығы Басқармасының қызметі.....	42
6.5.3 Клиринг орталығы Басқармасының комитеттері.....	42
6.5.4 Клиринг орталығы Басқармасының дағдылары мен құзыреттері.....	43
6.5.5 Клиринг орталығының Басқарма мүшелеріне сыйақы.....	43
6.6 Тәуекелдерді басқару.....	43

6.6.1 Тәуекелдерді басқару тәсілі	43
6.6.2 Қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесі.....	44
6.6.3 Тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, мониторинг жүргізу және оларға ден қою	44
6.6.4 Тәуекел мәдениетін дамыту және оқыту	45
6.6.5 Тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту жоспарлары	45
6.7 Комплаенс және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	45
6.7.1 Комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесі.....	45
6.7.2 Өтініштерді қарау тетіктері.....	46
6.7.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	46
6.7.4 Ақпараттандыру және оқыту	47
6.7.5 Заңнаманы сақтау	47
6.8 Мүдделер қақтығысы	48
6.9 Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау	48
6.9.1 Стандарттарға сәйкестігі және тексерулер	49
6.9.2 Инциденттерге ден қою және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл.....	49
6.9.3 Дербес деректерді қорғау және құпиялылық.....	49
6.9.4 Жұмыскерлерді оқыту және олардың хабардарлығын арттыру	49
8-кесте. GRI Content Index.....	51
2-қосымша.....	64
Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер.....	64
9-кесте. Ұйымдар және жынысы бойынша жұмыскерлердің саны (адам)	64
10-кесте. Жұмыспен қамту түрі бойынша жұмыскерлердің саны (адам)	64
11-кесте. Жұмыспен толық және толық емес қамтылу (адам).....	64
12-кесте. Биржа жұмыскерлерінің географиялық бөлінісі* (адам)	64
13-кесте. Қызметкер болып табылмайтын жұмыскерлер* (адам).....	65
14-кесте. Кадрларды жалдау, жұмыстан босату және олардың тұрақтамауы	65
15-кесте. Жынысы, жасы және өңірі бойынша бөліп көрсетілген жаңа қызметкерлер (жалдау) (адам)	65
16-кесте. Бала күтімі бойынша демалысты пайдалану (адам).....	65
17-кесте. Бала күтімі бойынша демалыстан кейін жұмыскерлерді қайтару және ұстап қалу коэффициенті (%)	66
18-кесте. Басқару органдарының саны (адам)	66
19-кесте. Басқару органдарының гендерлік құрамы (адам, %)	67
20-кесте. Басқарманың жас құрамы (адам, жас)	67
21-кесте. Директорлар кеңесінің жас құрамы (адам, жас)	67
22-кесте. KASE тобы жұмыскерлерінің сыйақысының құрылымы * (%)	67

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ӨТІНІШІ

Құрметті әріптестер, серіктестер және нарық қатысушылары,

Ұлттық капитал нарығын дамыту орнықты экономикалық өсудің және ел экономикасына ұзақ мерзімді инвестициялар тартудың маңызды шарты болып табылады. Қазақстанда қаржы құралдарының айналымын, инвестициялар тартуды және эмитенттер мен инвесторлар үшін мүмкіндіктерді кеңейтуді қамтамасыз ететін капитал нарығының тұтас инфрақұрылымы қалыптасқан.

Қор нарығы бизнестің ұзақ мерзімді капиталға қол жеткізуін қамтамасыз ете отырып, тұрақты қаржы құралдарын дамытуға жәрдемдесе отырып және шағын және орта кәсіпкерлікті қоса алғанда, нарықтың барлық субъектілері үшін қаржыландыру мүмкіндіктерін кеңейте отырып, экономикалық дамуды қолдауда маңызды рөл атқарады.

Бұл жүйеде KASE тобы сауда-клирингілік процестердің сенімділігін және нарықтық тетіктердің ашықтығын қамтамасыз ете отырып, түйінді инфрақұрылымдық функцияны орындайды.

Сонымен бір мезгілде қаржы нарықтарының жаһандық трансформациясы олардың тұрақтылығына жаңа талаптарды қалыптастырады. Климат жөніндегі Париж келісімінің мақсаттары мен климаттық өту міндеттерін қоса алғанда, халықаралық міндеттемелерді іске асыру айтарлықтай қаржы ресурстарын жұмылдыруды және оларды тарту мен бөлу үшін нарықтық тетіктерді одан әрі дамытуды талап етеді.

Мұндай жағдайларда ESG-деректердің ашықтығының, ақпаратты ашудың және ұзақ мерзімді тәуекелдерді тиімді басқарудың салыстырмалылығының мәні артады.

Қазақстан Республикасы жаһандық экономиканың бір бөлігі бола отырып, осы процестер арнасында дамып келеді. Ақпаратты ашудың халықаралық стандарттарын енгізу, орнықты қаржыландыру құралдарын дамыту және институционалдық ортаны жетілдіру ұлттық капитал нарығын нығайтуға және оның жаһандық қаржы жүйесіне ықпалдасуына ықпал етеді.

2025 жылы KASE тобы Қазақстан Республикасы капитал нарығы инфрақұрылымының жүйелік маңызды институттары ретінде Биржаның және Клиринг орталығының рөлін одан әрі нығайтуға бағытталған 2025-2027 жылдарға арналған Даму стратегиясын іске асыруға кірісті.

Есепті жылы Директорлар кеңесі KASE тобын стратегиялық дамыту, орнықты дамуды корпоративтік басқару жүйесіне ықпалдастыру және тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру мәселелеріне ерекше назар аударды. Кеңестің назарында бизнес-модельдің тұрақтылығы, елеулі тәуекелдерді басқару, инфрақұрылымның технологиялық сенімділігі және Топ қызметінің халықаралық стандарттарға сәйкестігі болды.

Орнықты дамуды KASE тобы басқарудың стратегиялық моделінің элементі және капитал нарығы инфрақұрылымының ұзақ мерзімді орнықтылығының маңызды шарты ретінде қарастырады. ESG-факторларды интеграциялау Топ қызметінің ашықтығын арттыруға, нарыққа қатысушылар тарапынан сенімді нығайтуға және орнықты институционалдық ортаны дамытуға ықпал етеді.

Стандарттардың халықаралық салыстырмалылығын қамтамасыз ету және жаһандық қаржылық күн тәртібіне қатысу ерекше мәнге ие, бұл ұлттық капитал нарығының ұзақ мерзімді инвестициялық тартымдылығының факторы ретінде қаралады.

2025 жыл KASE тобының институционалдық дамуының және стратегиялық басымдықтарды жүйелі іске асыруға көшудің маңызды кезеңі болды. Директорлар кеңесі орнықты даму мен ESG-қағидаттарды интеграциялауды ұлттық нарықтық инфрақұрылымның халықаралық бәсекеге қабілеттілігінің негізі ретінде қарастыра отырып, KASE тобының стратегиялық сабақтастығын және даму басымдықтарын іске асыруды одан әрі қамтамасыз ететін болады.

Біз ашықтықтың, ақпаратты ашудың және ұзақ мерзімді тәуекелдерді басқарудың жаһандық стандарттарына сәйкестігі трансшекаралық инвесторлардың сенімінің және әлемдік қаржы жүйесіне толыққанды интеграцияның негізгі шарты болып табылатынын негізге аламыз. Осыған байланысты халықаралық ESG-стандарттарды одан әрі енгізу, орнықты қаржыландыру инфрақұрылымын дамыту, корпоративтік басқарудың сапасын арттыру және Қазақстан экономикасы үшін ұзақ мерзімді құндылық жасауға және оның жаһандық қаржы архитектурасындағы ұстанымын нығайтуға қабілетті технологиялық заманауи, ауқымды инфрақұрылымды қалыптастыру басымдықтар болып қала береді.

Әлия Молдабекова

Директорлар кеңесінің төрағасы

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

Құрметті әріптестер, серіктестер және нарық қатысушылары!

Қаржы жүйесінің құрылымдық өзгерістері және инфрақұрылымдық институттардың орнықтылығына қойылатын талаптардың күшеюі жағдайында 2025 жыл біз үшін институционалдық трансформация кезеңі және Қазақстан Республикасы капитал нарығы инфрақұрылымының жүйелік маңызды институттары ретінде Биржа мен KASE клиринг орталығының рөлін нығайтуға бағытталған 2025-2027 жылдарға арналған Даму стратегиясын іске асырудың басталуы болды.

Біз орнықты дамуды ұзақ мерзімді бәсекеге қабілеттілік пен ұлттық нарықтық инфрақұрылымға сенімнің жүйелі факторы ретінде қарастырамыз. Мұндай тәсіл ESG-факторларды стратегиялық жоспарлауға, капитал нарығының инфрақұрылымдық тетіктерін дамытуға және ішкі басқару процестеріне дәйекті интеграциялауды болжайды.

Орнықты қаржыландыру сегменті есепті жылы өз дамуын жалғастырды. 2025 жылдың аяғындағы жағдай бойынша Биржада ESG-облигациялардың 39 шығарылымы тіркелген, олардың 29-ы 2025 жылдың аяғында айналыста болды. Биржада жарияланған шығарылымдардың жиынтық көлемі 1 279,8 млрд теңгені құрады, оның ішінде 1 096,9 млрд теңгесі іс жүзінде орналастырылды. Есепті жыл ішінде жарияланған көлемі 520,2 млрд теңге және іс жүзінде 404,8 млрд теңге болатын ESG-облигациялардың 11 шығарылымы орналастырылды, бұл орнықты даму құралдарына сұраныстың сақталғанын растайды. "Корпоративтік облигациялар" секторында облигацияларды бастапқы орналастырудың жалпы көлеміндегі ESG-шығарылымдардың үлесі 10,0%-ды, ал "Халықаралық қаржы ұйымдары" секторында орналастыруды ескере отырып – 9,6%-ды құрады.

Сонымен қатар, ESG-нарықтың инфрақұрылымдық негізі күшейтілді. 2025 жылы қаржылық емес көрсеткіштердің ашықтығы мен салыстырмалылығын арттыруға бағытталған ESG-деректерге және орнықты қаржыландыру құралдары туралы ақпаратқа қол жеткізудің орталықтандырылған жүйесі – ESG Data Platform іске қосылды. ESG Knowledge Hub – халықаралық ESG-стандарттарды қолданудың тәжірибелік дағдыларын дамытуға және хабардар болуды арттыруға бағытталған мүдделі тараптарға арналған платформа жұмысын бастады.

ESG-бағытты дамыту KASE тобын басқарудың ішкі процестерін трансформациялаумен сүйемелденді. Орнықты даму аспектілері стратегиялық жоспарлауға, корпоративтік басқаруға, тәуекелдерді басқару жүйесіне және екі ұйымның персоналын басқаруға интеграцияланған, бұл басқару шешімдерінің келісімділігін және басқару моделінің орнықтылығын қамтамасыз етеді. 2025 жылы құрылған KASE академиясы арқылы жұмыскерлер мен нарық қатысушыларының құзыреттерін дамытуға, соның ішінде жауапты басқару қағидадарын бірыңғай түсінуді қалыптастыруға жүйелі көзқарас қалыптастырылды.

Есепті жылы орнықты қаржыландыру нарығын дамыту саласында, оның ішінде KPMG-ді Биржа серіктестерінің пулына қосу есебінен Биржамен ынтымақтасатын ұйымдардың тізбесі кеңейтілді. Орнықты даму жобаларын тәуелсіз бағалау қызметтерін ұсынатын KASE серіктестері эмитенттерге әдіснамалық қолдауды қамтамасыз етеді және мамандандырылған, оның ішінде шағын және орта бизнес секторына арналған шешімдерді ұсынады. Бұл орнықты қаржыландыру құралдарының қолжетімділігін арттыруға және әлеуетті эмитенттер шеңберін кеңейтуге ықпал етеді.

Біз орнықты қаржыландырудың нормативтік және әдіснамалық базасын дамытуға ықпал ете отырып, GRI және IFRS S1/S2 қоса алғанда, ақпаратты ашу стандарттарын енгізу мәселелері бойынша мемлекеттік органдармен және реттеушілермен өзара іс-қимылды жалғастырдық.

Халықаралық деңгейде біз UN Sustainable Stock Exchanges бастамаларына және халықаралық қауымдастықтардың бейінді жұмыс форматтарына қатыстық, сондай-ақ Net Zero Financial Service Providers Alliance шеңберіндегі міндеттемелерді орындауды жалғастырып, көміртегі бейтараптығы мақсаттарына қол жеткізу жөніндегі прогресс туралы есепті жарияладық. Бұл ұлттық инфрақұрылымның жаһандық тәжірибемен салыстырмалылығын қамтамасыз етеді.

2025 жылы біз сонымен қатар Ring the Bell for Gender Equality және Ring the Bell for SME бастамаларын қолдауды жалғастырып, оларды неғұрлым инклюзивті қаржы экожүйесін қалыптастыру және түрлі бизнес топтарының капитал нарығына қатысуын кеңейту элементтері ретінде қарастырдық.

2025 жыл орнықты даму саласындағы стратегиялық басымдықтарды жүйелі іске асыруға көшуді бекітті. Біз үшін қол жеткізілген нәтижелерді тіркеп қана қоймай, мақсаттардың өлшемділігіне, іс-қимылдың ашықтығы мен институционалдық жауапкершілікке негізделген ұзақ мерзімді трансформацияның дәйекті траекториясын құру маңызды. Біз орнықты қаржыландыру сегментін дамытуға, ақпаратты ашу сапасын арттыруға және басқару, тәуекелдерді бағалау және стратегиялық шешімдер процестеріне ESG-факторлардың интеграциясын тереңдетуге назар аудара отырып, осы бағытты іске асыруды жалғастырамыз. Дәл осындай тәсіл инфрақұрылымның орнықтылығын қамтамасыз етеді және Қазақстанның капитал нарығын дамытудың ұзақ мерзімді негізін қалыптастырады. Іс-қимылдардың

дәйектілігі, технологиялық даму және стандарттардың халықаралық салыстырмалылығы біздің жұмысымыздың негізгі бағдарлары және капитал нарығының ұзақ мерзімді тұрақтылығының іргетасы болып қала береді.

Әділ Мұхамеджанов

Биржаның Басқарма төрағасы

KASE ТОБЫНЫҢ 2025 ЖЫЛҒЫ ОРНЫҚТЫ ДАМУЫНЫҢ ТҮЙІНДІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

1. Биржада 2025 жылы ESG-облигациялардың 11 шығарылымы тіркелді.
2. 1 279,8 млрд теңге – жалпы жарияланған ESG-шығарылым көлемі.
3. ШОБ секторының 24 эмитенті 49 облигация шығарылымын орналастырды.
4. 68,4 млрд теңгені ШОБ компаниялары облигациялар нарығы арқылы тартты.
5. ESG-деректерді ашудың орталықтандырылған платформасы – ESG Data Platform іске қосылды.
6. Нарықта білім мен орнықты даму тәжірибесін дамытуға бағытталған ESG Knowledge Hub іске қосылды.
7. KASE тобының 2024 жылғы ESG Data Book жарияланды.
8. Net Zero Financial Service Providers Alliance (NZFSPA) шеңберіндегі прогресс туралы есеп жарияланды.
9. Биржаның экологиялық жауапкершілігі туралы мәлімдеме бекітілді.
10. Қызметкерлердің және нарыққа қатысушылардың кәсіби құзыреттерін жүйелі дамытуға бағытталған KASE академиясы құрылды.
11. Ring the Bell for Gender Equality – гендерлік теңдікті қолдауға арналған сауда-саттықтың салтанатты ашылу рәсімі өтті.
12. Шағын және орта кәсіпкерлікті қолдауға бағытталған Ring the Bell for SMEs сауда-саттығының салтанатты ашылу рәсімі өтті.
13. Жылдық есептердің жыл сайынғы конкурсы өткізілді.
14. Биржа жыл сайынғы KASE Football Cup 2025 чемпионатын ұйымдастырды.
15. KASE тобының қызметкерлері Алматы қаласының Педиатрия және балалар хирургиясы ғылыми орталығының пациенттері үшін Балаларды қорғау күніне орай дәстүрлі мерекелік іс-шаралар ұйымдастырды.

1. ЕСЕП ТУРАЛЫ

Осы KASE тобының орнықты дамуы туралы есеп (бұдан әрі – Есеп) KASE тобының орнықты даму мәселелерін басқару тәсілі және 2025 жылғы 01 қаңтардан бастап 2025 жылғы 31 желтоқсан аралығындағы есептік кезеңдегі экологиялық, әлеуметтік және басқару салаларындағы түйінді нәтижелер туралы ақпаратты ашады.

Есеп жыл сайынғы негізде жарияланады және орнықты даму саласындағы KASE тобының ақпаратын тұрақты ашу практикасының бір бөлігі болып табылады. Орнықты даму туралы алдыңғы есеп 2024 жылдың қорытындысы бойынша Global Reporting Initiative (GRI) стандарттарына **сілтеме жасай отырып** дайындалды.

Осы есеп GRI стандарттарына **сәйкес** және қаржы секторы үшін Sustainability Accounting Standards Board (SASB) салалық стандарттарын ескере отырып дайындалды. Есепті дайындау кезінде сонымен қатар Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің банктер мен өзге де қаржы ұйымдары үшін ESG-ақпаратты ашу жөніндегі ұсынымдары ескерілді.

Есепте орнықты дамуды басқару жүйесі, экологиялық жауапкершілік және климаттық күн тәртібі, корпоративтік басқару және іскерлік этика, мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл туралы мәліметтер, сондай-ақ маңызды тақырыптар бойынша сандық көрсеткіштер ұсынылған.

Құжатта сонымен бірге KASE тобының миссиясы мен стратегиялық басымдықтары, қаржы инфрақұрылымының тұрақтылығы мен технологиялық дамуды, жауапты инвестициялау мен тұрақты қаржы құралдарын дамытуды, адам капиталы мен еңбек жағдайларын дамытуды, сондай-ақ климаттың өзгеруі, ресурстарды ұтымды пайдалану және өзге де экологиялық және әлеуметтік аспектілерді қоса алғанда, есепті жылдың негізгі оқиғалары мен орнықты даму бағыттары бойынша ілгерілеу көрініс тапқан.

Есептің шекаралары KASE тобына кіретін ұйымдардың: "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа, KASE) және "KASE клиринг орталығы" АҚ (бұдан әрі – Клиринг орталығы, KACC) қызметін қамтиды. Есепте ақпарат көрсетілген ұйымдардың қызметін ескере отырып, олардың операциялық бақылауы шегінде ашылады.

Жарияланған сәтте осы Есеп сыртқы тәуелсіз растаудан өткен жоқ.

1.1 Байланыс ақпараты

Осы Есеп мүдделі тараптардың назарына Биржаның корпоративтік интернет-ресурсында мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде жариялау арқылы жеткізіледі.

KASE тобының орнықты дамуы туралы есептерге электрондық форматта мына сілтеме бойынша қол жеткізуге болады: <https://kase.kz/ru/about/esg>

KASE тобы орнықты даму және ESG-басқару мәселелерімен байланысты мүдделі тараптардың пікірлері мен сұрау салуларын құптайды және телефон мен электрондық поштаны қоса алғанда, әртүрлі кері байланыс арналарын ұсынады.

Осы Есепке байланысты мәселелер мен ұсыныстар бойынша мына байланыстар бойынша хабарласуды сұраймыз:

Жауапты бөлімше:

Халықаралық ынтымақтастық және орнықты даму департаменті

Электрондық пошта:

esg@kase.kz

Телефондар:

+7 (727) 237 53 00

+7 (727) 237 53 11

2. KASE тобының бейіні

KASE тобы өз қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырады және ұлттық қаржы нарығын дамытуда негізгі рөл атқарады. Топтың қызметі капитал нарығының ұйымдастырылған инфрақұрылымының жұмыс істеуін қамтамасыз етуге, сондай-ақ эмитенттердің, инвесторлардың және қаржы нарығына кәсіби қатысушылардың өзара іс-қимылы үшін ашық және тиімді жағдайлар жасауға бағытталған.

KASE тобының құрамына қаржы нарығының бірыңғай инфрақұрылымы шеңберінде өзара толықтырушы функцияларды орындайтын және биржалық операцияларға қызмет көрсетудің толық циклін – құралды жіберуден және мәміле жасасудан клиринг пен есеп айырысуға дейін қамтамасыз ететін Биржа¹ мен Клиринг орталығы² кіреді.

Биржа елдің ірі биржалық алаңы болып табылады және қор, ақша, валюта және мерзімді нарықтарды біріктіреді. Биржа қаржы құралдарымен сауда-саттықты ұйымдастыруды жүзеге асырады, оларға рұқсаттама беруді және листингті қамтамасыз етеді, қаржы индикаторларының операторы, сондай-ақ биржалық ақпарат провайдері болады. KASE сауда-саттық платформасының әмбебаптығы нарыққа қатысушыларға әртүрлі қаржы құралдарын пайдалана отырып, нарықтың бірнеше сегменттерінде операциялар жүргізуге мүмкіндік береді, бұл өтімділікті арттыруға және бәсекеге қабілетті сауда-саттық жағдайларын қалыптастыруға ықпал етеді.

Клиринг орталығы Биржаның еншілес ұйымы болып табылады және қор, ақша, валюта және мерзімді нарықтарда жасалған мәмілелер бойынша клиринг пен есеп айырысуды қамтамасыз ете отырып, орталық контрагенттің функцияларын орындайды. Клиринг орталығының қызметі биржалық есеп айырысулардың тұрақтылығы мен ашықтығын қамтамасыз етуге, орталық контрагенттің тәуекелдерін басқаруға және нарыққа қатысушылар мен инвесторлар тарапынан сенімді арттыруға бағытталған. Клиринг орталығы 2022 жылдың 21 маусымында тіркелген.

2.1 KASE тобының құнын құру тізбегі

KASE тобының құнын құру тізбегі ұйымдасқан қаржы нарығының жұмыс істеуінің түйінді кезеңдерін қамтиды.

Кіру кезеңінде адам капиталы, ақпараттық-технологиялық инфрақұрылым, нормативтік-құқықтық және реттеуші база, сондай-ақ нарықтық және операциялық деректер пайдаланылады.

KASE тобының **негізгі қызметі** Биржада сауда-саттықты ұйымдастыру мен өткізуді, Клиринг орталығы арқылы клиринг пен есеп айырысуды, белгіленген ережелер мен процедуралардың сақталуын қадағалауды, сондай-ақ инфрақұрылымдық және ақпараттық сервистерді дамытуды қамтиды.

KASE тобы қызметінің нәтижесінде ел капиталы нарығының өтімділігі мен ашықтығын арттыру, есеп айырысулардың сенімділігі және эмитенттердің капиталға қол жеткізуін кеңейту сияқты **шығулар** қалыптастырылады. Ұзақ мерзімді перспективада бұл Қазақстан Республикасының қаржы нарығын дамытуға және инвесторлардың сенімін нығайтуға ықпал етеді.

2.2 Биржаның даму тарихы

Биржаның даму тарихы³ анықтамалық мақсаттарда келтіріледі және Қазақстан Республикасының ұйымдастырылған капитал нарығының инфрақұрылымын қалыптастыру мен дамытудың түйінді кезеңдерін көрсетеді. Бұл бөлім түсіндірмелік сипатта болады және GRI стандарттарында көзделген ашылуларды алмастырмайды.

Биржа **1993 жылы** "Қазақстан банкаралық валюта биржасы" атауымен құрылды. Сол жылы Қазақстан Республикасының тарихында АҚШ доллары – теңге жұбы бойынша алғашқы валюталық сауда-саттық, сондай-ақ ресей рублімен алғашқы сауда-саттық болды, бұл елдің ұйымдастырылған валюта нарығын қалыптастырудың бастапқы нүктесі болды.

1994-1996 жылдары Биржа дәйекті түрде операциялар мен нарықтар спектрін кеңейтті. 1994 жылы Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру жөнінде бірінші аукцион өткізілді. 1995 жылы Биржа мемлекеттік қазынашылық вексельдермен сауда-саттық ұйымдастыруға Бағалы қағаздар жөніндегі ұлттық комиссияның лицензиясын алды және атауын "Қазақстан банкаралық валюта-қор биржасы" деп өзгертті. 1996 жылы Биржа бағалы қағаздармен сауда-саттық ұйымдастыруға шектеусіз лицензия алды және "Қазақстан қор биржасы" (KASE) деп қайта аталды. Осы кезеңде туынды қаржы құралдарымен алғашқы сауда-саттық өткізілді.

¹ <https://kase.kz/kz>

² <https://kacc.kz/kz/about-us>

³ <https://kase.kz/kz/about/history/exchange>

1997 жылдан 2003 жылға дейін Биржа қаржы құралдарының әртүрлі сыныптарының айналысы үшін әмбебап алаң ретінде дамыды. Листингілік және листингілік емес бағалы қағаздармен, акциялардың мемлекеттік пакеттерімен, Қазақстан Республикасының тәуелсіз еурооблигацияларымен, муниципалдық және корпоративтік облигациялармен сауда-саттық басталды. Осы кезеңде сондай-ақ "тікелей" мәмілелер мен репо операцияларының тетіктері енгізілді, ақша нарығының индикаторлары мен банкаралық кредиттеу мөлшерлемелерін қоса алғанда, алғашқы биржалық индикаторлар іске қосылды, сондай-ақ eTrade.kz интернет-трейдинг жобасы іске асырылды. 1997 жылы KASE еуро-азиялық қор биржалары федерациясының (Federation of Euro-Asian Capital Markets, FEAS) толыққанды мүшесі атанды.

2004-2009 жылдары Биржа нарыққа қатысушылардың шетелдік қаржы құралдарына қолжетімділігін кеңейтті және акциялар, облигациялар, валюталық операциялар және туынды құралдар нарықтарын дамытуды жалғастырды. Осы кезеңде шетелдік корпоративтік бағалы қағаздармен, валюталық своптармен және фьючерстермен алғашқы сауда-саттық жүргізілді, сондай-ақ ұлттық компаниялардың негізгі IPO өткізілді. Биржа сонымен қатар листингілік ережелерді жаңартуды іске асырды және сауда-саттық инфрақұрылымының бірлігін қалпына келтіруді қамтамасыз етті.

2010-2014 жылдар аралығында Биржа сауда-клирингілік тетіктерді жаңғыртуға және нарық инфрақұрылымын дамытуға баса назар аударды. Репо нарығының және ақша нарығының жаңа индикаторлары енгізілді, T+0 және T+2 есеп айырысу схемалары іске асырылды, клирингілік палата құрылды, клирингілік және банктік қызметті жүзеге асыруға лицензиялар алынды, сондай-ақ "Халықтық IPO" бағдарламасы шеңберінде ірі компаниялардың IPO өткізілді. 2013 жылы KASE Дүниежүзілік биржалар федерациясының (World Federation of Exchanges, WFE) толық мүшесі мәртебесін алды.

2015-2019 жылдары Биржа технологиялық дамуын жалғастырып, өнімдер желісін кеңейтті. Осы кезеңде KASE жаңа сауда терминалдары мен жүйелерін енгізіп, валюталық және қор құралдары нарықтарын дамытты, орталық контрагенттің рөлін күшейтті, жаңа ақпараттық және білім беру жобаларын іске қосты, сондай-ақ БҰҰ-ның "Тұрақты қор биржалары" бастамасына қосылды. 2017 жылы Қазақстан MSCI және FTSE жіктемелерінде Frontier мәртебесін алды.

2020-2021 жылдары Биржа қазіргі заманғы ASTS+ және SPECTRA сауда-клирингілік жүйелеріне көшуді жүзеге асырды, орталық контрагенттің функционалдығын кеңейтті, мобильді және цифрлық сервистерді іске қосты, сондай-ақ 2021-2023 жылдарға арналған стратегиялық даму жоспарларын бекітті және іске асырды. Осы кезеңде KASE Global және жеке орналастыру алаңын қоса алғанда, нарықтың жаңа секторлары іске қосылды, сондай-ақ ESG-облигациялардың алғашқы шығарылымдары жүзеге асырылды.

2022-2025 жылдары KASE тобы бірқатар маңызды инфрақұрылымдық, технологиялық және нарықтық жобаларды іске асырды. Осы кезеңде ірі IPO және SPO жүргізілді, ESG-индекстер енгізілді, ақпараттық өнімдер мен қадағалау жүйелері жаңартылды, валюта нарықтары кеңейтілді, сондай-ақ нарықтардың тиісті сегменттерінде клиринг және есеп айырысу функциялары KASE клиринг орталығына берілді. 2024 жылы Клиринг орталығы "Позитивті" болжамымен **A+** операциялық рейтингін алды, ал KASE тобы менеджмент жүйелерінің **ISO 9001:2015** және **ISO/IEC 27001:2022** талаптарына сәйкестігін растады, халықаралық цифрлық және кәсіби бастамаларға қосылды және ресми интернет-ресурстың жаңартылған нұсқасын іске қосты.

2.3 Кәсіптік қауымдастықтарға мүшелік

KASE тобы халықаралық, өңірлік және ұлттық кәсіби қауымдастықтардың, сондай-ақ капитал нарығының инфрақұрылымын дамытуға, қаржы нарықтарының тұрақтылығын арттыруға және реттеу мен корпоративтік басқарудың үздік практикаларын таратуға бағытталған бейінді бастамалардың қызметіне қатысады. Кәсіби бірлестіктерге қатысу Қазақстан Республикасының қаржы нарығын халықаралық кәсіби қоғамдастыққа ықпалдастыруға, сондай-ақ қызметтің түйінді бағыттары бойынша KASE тобының сараптамасын қалыптастыру мен дамытуға ықпал етеді.

Халықаралық деңгей

2013 жылдан бастап KASE WFE толық құқылы мүшесі болып табылады. WFE-ге қатысу жаһандық сараптамалық платформаға қолжетімділікті қамтамасыз етеді және биржалық және клирингілік инфрақұрылымды дамыту тәсілдерін қалыптастыруға қатысуға мүмкіндік береді. Мүшелігі шеңберінде KASE орталық контрагент, дамушы нарықтар, корпоративтік тәуекелдер, орнықты даму, технологиялар және листинг мәселелері бойынша жұмыс топтарына тартылған, сондай-ақ басқарушы комитеттің құрамына кіреді.

Клирингілік инфрақұрылым саласында KASE тобы Global Association of Central Counterparties-пен өзара іс-қимыл жасайды. 2023 жылы KASE қауымдастыққа бақылаушы мәртебесінде қосылды, ал 2024 жылдан бастап мүшелік Клиринг орталығына берілді. Аталған қауымдастыққа қатысу тәуекелдерді

басқару жүйелерін дамытуға, клирингтік процестердің тұрақтылығын арттыруға және трейдингтен кейінгі инфрақұрылым саласындағы халықаралық талаптарға сәйкестікке бағытталған.

Аймақтық деңгей

KASE 1997 жылдан бастап FEAS толық құқылы мүшесі болып табылады. FEAS шеңберінде Биржа сауда және листинг, орнықты даму және ESG, маркетинг және коммуникация, технологиялар, депозитарлық және трейдингтен кейінгі инфрақұрылым, IPO және инвесторлармен өзара іс-қимыл мәселелері жөніндегі жұмыс топтарына қатысады. KASE FEAS кеңесінің және басқарушы комитетінің құрамына кіреді, бұл капитал нарықтарын дамытудың өңірлік күн тәртібін қалыптастыруға және Еуро-Азия аймағының биржалары арасында практикалық тәжірибе алмасуға қатысуға мүмкіндік береді.

2000 жылдан бастап KASE ТМД елдерінің Халықаралық биржалар қауымдастығының толық құқылы мүшесі болып табылады. Қауымдастық шеңберінде Биржа тәуекелдерді басқару, бизнестің үздіксіздігі мен ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс топтарына, сондай-ақ Цифрлық қаржы құралдары комитетіне қатысады. Мұндай өзара іс-қимыл ТМД елдерінің капитал нарықтарының инфрақұрылымын дамыту және олардың операциялық орнықтылығын арттыру тәсілдерін келісуге ықпал етеді.

Ұлттық деңгей

Ұлттық деңгейде KASE тобы Қазақстан қаржыгерлері қауымдастығының қызметіне қатысады. Кәсіби қоғамдастықпен өзара іс-қимыл Қазақстан Республикасының қаржы нарығын дамытуға, реттеуші ортаны жетілдіруге, ашықтықты арттыруға, сондай-ақ қаржы жүйесін дамытудың түйінді мәселелері бойынша келісілген ұстанымдарды әзірлеуге бағытталған.

Орнықты даму саласындағы бастамалар мен альянстар

KASE тобының халықаралық қызметінде орнықты даму саласындағы бейінді бастамаларға қатысу жеке орын алады.

KASE 2015 жылы UN Sustainable Stock Exchanges Initiative-ге қосылды. Бұл бастамаға қатысу орнықты даму мен жауапты инвестициялауды ілгерілетуде биржалық инфрақұрылымның рөлін дамытуға бағытталған. Бастама шеңберінде KASE тобы:

1. Биржалар қызметіне ESG-тәсілдерін интеграциялау жөніндегі ұсынымдарды ұстанады;
2. Қаржылық емес ақпаратты ашу және тұрақты қаржы құралдары бойынша тәжірибелерді дамытады;
3. Өзінің ESG-күн тәртібін қалыптастыру кезінде бастаманың әдіснамалық материалдары мен аналитикалық шолуларын ескереді.

Қаржы жүйелері үшін климаттық тәуекелдер маңыздылығының өсуі оларды капитал нарығының инфрақұрылымы деңгейінде есепке алу қажеттілігін негіздейді. 2024 жылы KASE Net Zero Financial Service Providers Alliance-қа қосылды.

Альянсқа қатысу KASE тобына өзінің операциялық қызметі мен нарық инфрақұрылымын дамыту кезінде климаттық тәуекелдерді басқарудың халықаралық тәсілдерін ескеруге мүмкіндік береді. Қатысу шеңберінде KASE тобы тәуекелдерді басқару тәсілдерін қалыптастыру, инфрақұрылымды дамытуды жоспарлау және ESG-факторларды түйінді процестерге ықпалдастыру кезінде альянстың қағидаттары мен талаптарын назарға алады, сондай-ақ жыл сайын парниктік газдар шығарындылары бөлігінде ілгерілеу және көміртекті бейтараптыққа қол жеткізуге бағытталған басқару жүйесін дамыту туралы ақпаратты ашады.

3. KASE ТОБЫНЫҢ ОРНЫҚТЫ ДАМУ ТӘСІЛІ

KASE тобы қаржы нарығының инфрақұрылымдық институты ретінде сауда-клирингтік инфрақұрылымның тұрақтылығы мен сенімділігін қамтамасыз етеді және нарыққа қатысушылар мен тұтастай алғанда экономика үшін ұзақ мерзімді құндылық жасай отырып, Қазақстан Республикасының капитал нарығын дамытуға жәрдемдеседі.

Орнықты дамуды KASE тобы даму стратегиясы мен корпоративтік басқарудың ажырамас элементі ретінде қарастырады. ESG-тәсіл шешім қабылдау жүйесіне, тәуекелдерді басқаруға, өнімдер мен қызметтерді дамытуға, сондай-ақ мүдделі тараптармен өзара іс-қимылға интеграцияланған.

KASE тобының орнықты даму тәсілі БҰҰ-ның орнықты даму мақсаттарын, Париж келісімінің қағидаларын, Көпұлтты кәсіпорындарға арналған ЭЫДҰ-ның басшылық қағидаттарын және Адам құқықтары аспектісінде кәсіпкерлік қызмет жөніндегі БҰҰ-ның басшылық қағидаттарын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының қолданылатын заңнамасы мен халықаралық қағидаттарын ескере отырып қалыптастырылады.

KASE тобының 2025-2027 жылдарға арналған Даму стратегиясында ESG саласындағы басымдықтар бекітілген. Экологиялық бағыт ресурстарды жауапты тұтыну практикасын енгізуді және экологиялық әсерді төмендетуді қамтиды. Әлеуметтік бағыт адам капиталын дамытуды, еңбек жағдайларын жетілдіруді және капитал нарығының кәсіби ортасын қалыптастыруды қамтиды. Басқарушылық блок халықаралық тәсілдерге сәйкес корпоративтік басқарудың, тәуекелдерді басқарудың, комплаенстің және ақпараттық қауіпсіздіктің тиімді жүйесін қолдауға бағытталған.

Орнықты дамудың бірыңғай қағидаттары ESG-факторлардың түйінді басқару процестеріне ықпалдасу шеңберін, заңнама мен корпоративтік этика талаптарына бейімділікті, мүдделі тараптардың күтулерін есепке алуды және ақпаратты ашудың ашықтығын дамытуды анықтайтын Орнықты даму саясатында⁴ бекітілген.

Стратегиялық басымдықтарды практикалық іске асыру мақсатында сыртқы ортаның өзгеруін, стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл нәтижелерін және маңызды тақырыптар тізбесін ескере отырып жыл сайын өзектендірілетін Тұрақты даму жөніндегі жол картасы қолданылады. Жол картасына E/S/G бағыттары бойынша іс-шаралар енгізіліп, жауапты орындаушылар, іске асыру мерзімдері, тиімділік көрсеткіштері (KPI) және іске асыру мәртебесі айқындалады.

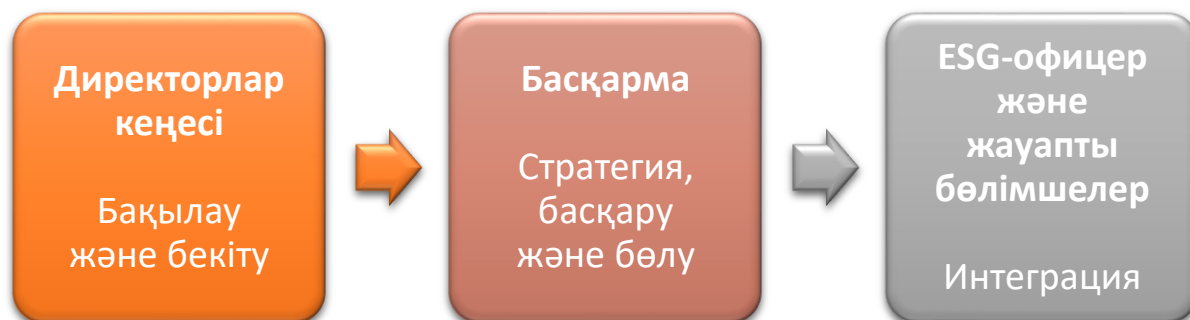
3.1 Орнықты дамуды басқару құрылымы

Орнықты дамуды басқару жүйесі KASE тобының корпоративтік басқарудың жалпы моделіне енгізілген.

KASE тобының тұрақты дамуына қатысты негізгі рөлдер Тұрақты даму саясатында көзделген және тараптар арасында бөлінген:

- 1) Директорлар кеңесі;
- 2) Басқарма;
- 3) құрылымдық бөлімшелер.

1-сурет. KASE тобының орнықты дамуын басқару құрылымы

ESG-факторлардың ықпалдасуын қадағалауды стратегиялық құжаттар мен ішкі саясатты бекіту арқылы Директорлар кеңесі жүзеге асырады. Орнықты даму мәселелерін Кадрлар, сыйақылар, әлеуметтік мәселелер және орнықты даму жөніндегі бейінді комитет қарайды.

Басқарма орнықты дамудың күн тәртібін қалыптастырады, іс-шаралар жоспарлары мен нысаналы көрсеткіштерді бекітеді, сондай-ақ іске асыру прогресін тұрақты негізде қарайды. Беделдік және реттеушілік аспектілерді қоса алғанда, орнықты даму саласындағы елеулі мәселелер мен тәуекелдер есептілік пен эскалацияның белгіленген тәртібі шеңберінде басқару органдарына жеткізіледі.

Іс-шараларды үйлестіруді ESG-офицерлер бейінді құрылымдық бөлімшелермен бірлесіп қамтамасыз етеді. ESG-офицерлер шоғырландырылған күн тәртібін қалыптастырады, Жол картасының орындалуына мониторингті және есептілікті дайындауды жүзеге асырады. Құрылымдық бөлімшелер іс-шараларды өздерінің функционалдық жауапкершілігі шегінде іске асырады.

Орнықты даму туралы есепті жауапты бөлімшелер дайындады және белгіленген корпоративтік тәртіппен қарау және бекіту үшін басқару органдарына ұсынды.

⁴ <https://kase.kz/kz/about/esg>

3.2 KASE тобының БҰҰ-ның орнықты даму мақсаттарына қол жеткізудегі үлесі

2015 жылдан бері Биржа БҰҰ-ның орнықты даму мақсаттарына (бұдан әрі – ОДМ) қол жеткізуді қолдай отырып, БҰҰ-ның "Орнықты қор биржалары" (UN SSE) бастамасына қатысады және орнықты дамудың халықаралық күн тәртібіне бағдарланады.

KASE тобының үлесі нарықтық инфрақұрылымды дамыту, ақпаратты ашудың анықтығы мен сапасын арттыру, қаржыландыруға қолжетімділікті кеңейту және әлеуметтік және білім беру бастамаларын дамыту арқылы іске асырылады.

KASE тобы елеулі үлес қосатын басым ОДМ-ге мыналар жатады:

ОДМ 3 – Жақсы денсаулық және әл-ауқат

Ерікті медициналық сақтандыру бағдарламаларын, жұмыскерлердің денсаулығын сақтау және аурулардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды іске асыру.

ОДМ 4 – Сапалы білім беру

KASE академиясын дамыту, жұмыскерлер мен нарыққа қатысушылар үшін білім беру бағдарламаларын жүргізу, ESG Knowledge Hub платформасын іске қосу.

ОДМ 5 – Гендерлік теңдік

Персоналды басқаруда тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету және жыл сайынғы Ring the Bell for Gender Equality бастамасын өткізу.

ОДМ 8 – Лайықты жұмыс және экономикалық өсім

Нақты сектор компаниялары мен ШОБ субъектілерінің капитал нарығына қолжетімділігін кеңейту, борыштық қаржыландыру құралдарын дамыту.

ОДМ 9 – Индустрияландыру, инновациялар және инфрақұрылым

Сауда-саттық және клирингілік инфрақұрылымды жаңғырту, цифрлық сервистер мен орнықты қаржы құралдарын дамыту.

ОДМ 10 – Теңсіздікті қысқарту

Шағын және орта бизнес субъектілерінің капитал нарығына қолжетімділігін кеңейту, қаржылық сауаттылықты дамыту және ұйымдастырылған қаржы нарығына қатысудың тең жағдайларын қалыптастыру.

ОДМ 12 – Жауапты тұтыну және өндіріс

Ресурстарды ұтымды пайдалануға, қағаз бен электр энергиясын тұтынуды азайтуға, сондай-ақ операциялық қызметтің экологиялық ізін қысқартуға бағытталған "Жасыл кеңсе" бағдарламасын іске асыру.

ОДМ 13 – Климаттың өзгеруіне қарсы күрес

Климаттық қаржы құралдарын дамытуды қолдау, парниктік газдар шығарындыларын есептеуге бастамашылық жасау және Net Zero Financial Service Providers Alliance міндеттемелері шеңберінде прогресс туралы есепті жариялау.

ОДМ 16 – Бейбітшілік, сот төрелігі және тиімді институттар

Сауда-саттықтың ашықтығын қамтамасыз ету, инвесторлардың құқықтарын қорғау, корпоративтік басқаруды, тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылауды дамыту.

ОДМ 17 – Орнықты даму мүддесіндегі серіктестік

Орнықты қаржыландыруды дамыту, ақпаратты ашудың халықаралық стандарттарын (GRI, IFRS S1/S2) енгізу және үздік тәжірибелермен алмасу мәселелері бойынша реттеушілермен және халықаралық ұйымдармен (UN SSE, WFE) өзара іс-қимыл жасау.

3.3 Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл

KASE тобы өз қызметін мүдделі тараптардың кең ауқымы үшін ұзақ мерзімді құндылық жасау мақсатында басқарады. Қаржы нарығының жүйелік инфрақұрылымдық институты бола отырып, Биржа стратегиялық және операциялық шешімдерді қалыптастыру кезінде стейкхолдерлердің күтулерін ескереді.

Мүдделі тараптарды айқындау іскерлік қатынастарды, реттеуші ортаны және нарықтық контексті талдау арқылы тұрақты негізде жүзеге асырылады. Күтулер мен кері байланысты бағалау маңызды тақырыптар тізбесін, стратегиялық басымдықтарды және Тұрақты даму жөніндегі жол картасын өзектендіру кезінде пайдаланылады.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру кезінде KASE тобы мынадай қағидаттарды басшылыққа алады:

- мүдделерді есепке алу және мүдделі тараптардың құқықтарын құрметтеу;
- ақпараттың ашықтығы және уақтылы ашылуы;
- ұсынылатын деректердің объективтілігі мен дұрыстығы;
- диалог пен ынтымақтастыққа ашықтық;
- қабылданған міндеттемелерді орындау;
- кері байланысты тұрақты алу және талдау.

1-кесте. KASE тобының негізгі мүдделі тараптары және олармен өзара іс-қимыл нысандары

Стейкхолдер	Өзара байланыс тәсілдері/арналары
Акционерлер	<ul style="list-style-type: none"> • Акционерлердің жалпы жиналысы • Қаржылық және қаржылық емес есептілікті ашу • Ресми хаттар мен сұрау салулар • Баспасөз мәлімдемелері және корпоративтік сайт
Мемлекеттік органдар және кәсіби қаржы ұйымдары	<ul style="list-style-type: none"> • Ресми есептілік және хат алмасу • Жұмыс топтары мен кеңес беруге қатысу • Бірлескен іс-шаралар
Нарық қатысушылары (эмитенттер, инвесторлар, Биржа мүшелері және өзге клиенттер)	<ul style="list-style-type: none"> • Байланыс орталығы және цифрлық сервистер • Тоқсан сайынғы кездесулер мен кеңес беру • Білім беру іс-шаралары • Қызмет көрсету сапасына қанағаттану сауалнамалары

Стейкхолдер	Өзара байланыс тәсілдері/арналары
	<ul style="list-style-type: none"> • Биржа алаңындағы эмитенттер күндері
Қызметкерлер	<ul style="list-style-type: none"> • Ішкі коммуникациялар (townhall, электрондық құжат айналымы, корпоративтік мессенджер және пошта, Telegram-арна, HR-портал) • Тартымдылықты және қанағаттанушылықты бағалау • Оқыту және дамыту • Корпоративтік және волонтерлік бастамалар
Халықаралық серіктестер	<ul style="list-style-type: none"> • Екіжақты кездесулер мен кеңес беру • Бірлескен зерттеулер мен жобалар • Ынтымақтастық туралы меморандумдар • Бірлескен іс-шаралар және халықаралық форумдарға қатысу
БАҚ	<ul style="list-style-type: none"> • Баспасөз мәлімдемелері • Сұхбаттар және брифингтер • Ресми ресурстардағы жарияланымдар <p>Коммуникация арналары (корпоративтік сайт, әлеуметтік желілер, Telegram арна, PR-бөлмінің колл-орталығы)</p>
Тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді жеткізушілер	<ul style="list-style-type: none"> • Сатып алу процедуралары • Шарттық қатынастар • Көрсетілетін қызметтердің сенімділігі мен сапасын бағалау

3.4 Маңызды тақырыптарды анықтау тәсілі

Осы Есептің мазмұны қос материалдылық қағидатын қолдана отырып жүргізілген мәнділікті бағалау негізінде қалыптастырылған.

Бағалау екі өлшемді қамтыды:

- KASE тобы қызметінің экономикаға, қоғамға және қоршаған ортаға нақты және әлеуетті әсерін талдау;
- ESG-факторлардың KASE тобының орнықтылығына, нәтижелеріне және стратегиялық дамуына әсерін бағалау.

1-кезең. Сыртқы контексті талдау және тақырыптарды сәйкестендіру

Бірінші кезеңде KASE тобының ұйымдары жұмыс істейтін сыртқы ортаға талдау жүргізілді. Талдау шеңберінде мыналар ескерілді:

- GRI стандарттарының талаптары мен ұсынымдары;
- реттеушінің ESG-ақпаратты ашу жөніндегі ұсынымдары;
- салалық трендтер және халықаралық биржалардың үздік тәжірибелері;
- KASE тобының стратегиялық құжаттары мен ішкі саясаты.

Талдау нәтижелері бойынша орнықты дамудың әлеуетті релеванттық тақырыптарының алдын ала тізбесі қалыптастырылды.

2-кезең. Мүдделі тараптардың бағалауы

2026 жылғы қаңтарда мүдделі тараптарға онлайн-сауалнама жүргізілді. Респонденттер маңыздылығы мен әлеуетті әсер ету деңгейін көрсете отырып, әр тақырыпты 1-ден 5-ке дейінгі шәкіл бойынша бағалады:

- 1 – елеусіз;
- 2 – маңыздылығы төмен;
- 3 – орташа;

4 – жоғары;

5 – өте маңызды.

Қосымша KASE тобының бейінді бөлімшелерінің өкілдерімен кеңесулер өткізілді.

3-кезең. Тізбені қалыптастыру және бекіту

Мүдделі тараптарды талдау мен бағалаудың жиынтық нәтижелері негізінде 10 бағытты қамтитын маңызды тақырыптар тізбесі қалыптастырылды.

Тізбе KASE тобына кіретін ұйымдардың Басқармаларында қаралды және мақұлданды.

KASE тобының орнықты дамуының маңызды тақырыптарының тізбесі:

1. Жұмыскерлерді оқыту, дамыту және ынталандыру;
2. Қаржы нарығының технологиялық дамуы және тұрақтылығы;
3. Жұмыспен қамту және еңбек жағдайлары;
4. Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау;
5. Орнықты даму саласында қаржы құралдарын ілгерілету;
6. Орнықты даму саласында нарыққа қатысушылардың саналылығын арттыру;
7. Орнықты дамуды және климаттық тәуекелдерді басқару;
8. Экологиялық жауапкершілік және қоршаған ортаға әсерді басқару;
9. Шағын және орта бизнесті қолдау;
10. Қайырымдылық және демеушілік.

Мәнділікті бағалау нәтижелері Орнықты даму жол картасын қалыптастыру, ақпаратты ашудың басымдықтарын анықтау және басқару ресурстарын бөлу кезінде пайдаланылады.

3.5 Орнықты даму практикасын ілгерілету

KASE өзінің капитал нарығының жүйелі инфрақұрылымдық институты рөлі шеңберінде орнықты даму практикасын ілгерілетуді жүзеге асырады. Биржа тәсілі ашықтықты, салыстырмалылықты және орнықты қаржыландыру құралдарына сенімділікті қамтамасыз ететін институционалдық ортаны қалыптастыруға бағытталған.

ESG-сегментін дамыту:

- нормативтік және листингтік базаны қалыптастыру;
- тәуелсіз сыртқы бағалауға қойылатын талаптардың сақталуын бақылау;
- ақпаратты ашудың талдамалық және цифрлық инфрақұрылымын дамыту;
- нарыққа қатысушыларды әдіснамалық және кеңес берумен қолдау арқылы іске асырылады.

Қосымша Биржа ESG-облигациялар индекстерін есептеу мен жариялауды қоса алғанда, орнықты сегменттің талдамалық инфрақұрылымын дамытады, бұл нарықтық бағдарларды қалыптастыруға, баға белгілеудің ашықтығын арттыруға және орнықты құралдардың қайталама нарығын дамытуға ықпал етеді

3.5.1 Орнықты құралдардың институционалдық шеңбері

Орнықты даму облигациялары шығарылымының құқықтық негіздері "Бағалы қағаздар нарығы туралы" Қазақстан Республикасы Заңының шығарылымның оны орналастырғанға дейін орнықты қаржыландырудың халықаралық танылған қағидаттарына сәйкестігіне міндетті түрде тәуелсіз сыртқы бағалау алуды көздейтін 20-2-бабымен бекітілген.

Тәуелсіз бағалауды жүзеге асыратын ұйымдарға қойылатын талаптар уәкілетті органның 2022 жылғы 26 қазандағы қаулысымен белгіленген⁵. Верификаторлар ICMA, Climate Bonds Initiative және Green Loan Principles қағидаттарын қолданатын халықаралық және ұлттық аудиторлық және консалтингтік ұйымдар бола алады.

Орнықты даму облигацияларын Биржаның ресми тізіміне енгізу тәртібі KASE листинг ережелерінің 11-1-бабында белгіленген. Айналысқа жіберу борыштық бағалы қағаздар үшін жалпы листингтік

⁵ <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200030322>

талаптар сақталған және Second Party Opinion болған кезде жүзеге асырылады. Ақпаратты ашуға қойылатын талаптардың сақталуын бақылау эмитенттердің листингі және мониторингі процедуралары шеңберінде жүзеге асырылады.

2025 жылы KPMG-мен тәуелсіз қорытындыларды дайындау және шығарылымдардың орнықты қаржыландырудың халықаралық қағидаттарына сәйкестігіне сыртқы шолу жүргізу саласында ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды.

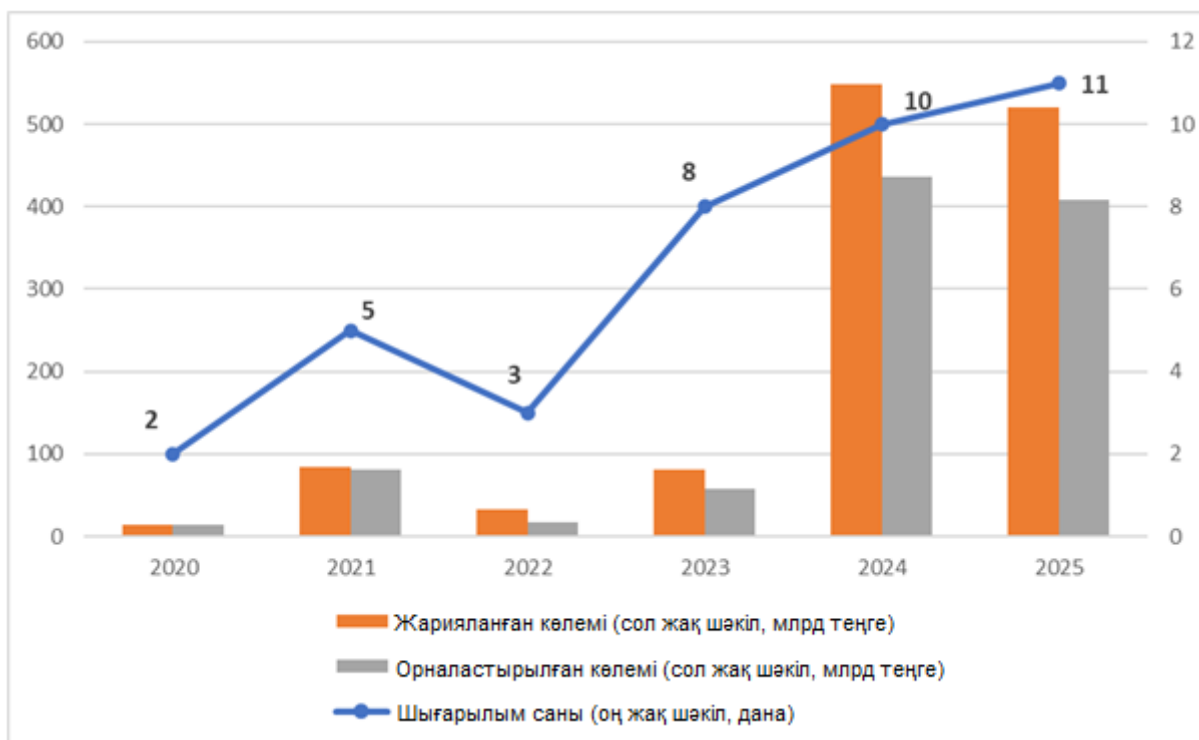
3.5.2 Орнықты қаржыландыру сегментін дамыту

KASE-дегі орнықты даму облигацияларының сегменті 2020 жылдан бастап жұмыс істейді⁶. Кейінгі жылдары даму институттарын, екінші деңгейдегі банктерді, микроқаржы ұйымдарын және шағын және орта бизнес субъектілерін қоса алғанда, эмитенттер тобы кеңейді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Биржада ESG-облигациялардың 39 шығарылымы тіркелді, оның 10-ы өтелді. Шығарылымдардың жиынтық жарияланған көлемі 1 279,8 млрд теңгені, орналастырылған көлемі – 1 096,9 млрд теңгені құрады.

2025 жылы ESG-облигациялардың 11 шығарылымы тіркелді, оның ішінде 3 жасыл және 8 әлеуметтік шығарылым (бір шығарылым кейіннен Биржаның ресми тізімінен алынып тасталды). Жарияланған көлем 520,2 млрд теңгені, орналастырылғаны – 404,8 млрд теңгені құрады.

2-сурет. KASE-дегі ESG-шығарылымдары, 2020-2025 жж.

3.5.3 Биржаның рөлі және орнықты қаржыландыру экожүйесін дамыту

Биржа ESG-құралдарын шығаруды әдіснамалық қолдауды, листингі сүйемелдеуді және ақпаратты ашуды қамтамасыз ете отырып, эмитенттер, инвесторлар және тәуелсіз верификаторлар арасындағы байланыстырушы элемент болып табылады.

Шығарылымдарды дайындау процесінде эмитенттерге құралдың құрылымына, құралдарды пайдалану қағидаттарына және ақпаратты ашуға қойылатын талаптар түсіндіріледі. Нарыққа қатысушылардың кері байланысы әдістемелік материалдарды өзектендіру және сүйемелдеу процедураларын жетілдіру кезінде ескеріледі.

2025 жылы ESG-облигацияларын шығару және жасыл қаржыны дамыту мәселелері бойынша мамандандырылған оқыту іс-шаралары өткізілді. Шығарылымдарды құрылымдаудың практикалық аспектілері, ақпаратты ашуға қойылатын талаптар және орнықты қаржыландыруға халықаралық тәсілдер талқыланды.

⁶ <https://kase.kz/kz/investors/esg-data-platform/financing>

Экожүйені дамыту ESG-ақпаратты ашудың цифрлық инфрақұрылымын қалыптастырумен сүйемелденеді. Биржаның интернет-ресурсында ESG-облигациялар, листингтік компаниялардың қаржылық емес есептілігі және әдістемелік материалдар туралы ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ететін ESG Data Platform бөлімі жұмыс істейді.

3.5.4 Шағын және орта бизнесті қолдау

Шағын және орта бизнес субъектілерін қолдауды Биржа капитал нарығына қолжетімділікті кеңейту және борыштық қаржыландыру сегментін дамыту элементі ретінде қарастырады.

2025 жылдың соңындағы жағдай бойынша Биржаның сауда-саттық тізімдерінде өнеркәсіпті, ақпараттық технологияларды, тұтыну секторын, энергетиканы, телекоммуникацияларды, жылжымайтын мүлікті және қаржы секторын қоса алғанда, экономиканың әртүрлі салаларында қызметін жүзеге асыратын ШОБ секторының 94 эмитенті болды.

2025 жылы сауда-саттық тізімдеріне ШОБ секторының 62 эмитентінің 200 облигациясы енгізілді, олардың 19-ы жаңа эмитенттер болып табылады. Есепті жыл ішінде ШОБ-тің 24 эмитенті жалпы сомасы 68,4 млрд теңгеге 49 облигация шығарылымын орналастырды.

Биржаның есепті жылдағы жұмысы ұйымдастырылған нарық құралдары арқылы қаржыландыруды тарту тетіктерін, листинг және ақпаратты ашу талаптарын, сондай-ақ шығарылымдарды дайындаудың практикалық аспектілерін түсіндіруге шоғырландырылды. Семинарлар мен дөңгелек үстелдерді қоса алғанда, консультациялық-білім беру іс-шаралары өткізілді.

2025 жылғы 18 қыркүйекте өткен "Ring the Bell for SMEs: Unlocking Capital Markets Potential" рәсімі шеңберінде Sustainable Stock Exchanges Initiative халықаралық бастамасына Биржаның қатысуы ШОБ-тың капитал нарығына қол жеткізуін ілгерілетудің қосымша элементі болды⁷.

3.5.5 Жылдық есептер конкурсы және ашу практикасын дамыту

Корпоративтік есептіліктің сапасын арттыруды Биржа капитал нарығының және орнықты қаржыландыру сегментінің ашықтығын дамыту элементі ретінде қарастырады.

Осы мақсатта Биржа жыл сайын қаржылық емес және ESG-аспектілерін қоса алғанда, ақпаратты ашу практикасын дамытуға бағытталған жылдық есептер конкурсын өткізеді.

2025 жылғы 15 сәуірде эмитенттер үшін жылдық есептердің құрылымына және қызметтің маңызды аспектілерін көрсетуге арналған қор нарығындағы ақпаратты ашу тақырыбында оқыту тренингі өткізілді.

2024 жылғы есептіліктің қорытындысы бойынша конкурс шеңберінде 29 есеп, оның ішінде біріктірілген есептер мен орнықты даму туралы жеке есептер қаралды. Бағалауды тәуелсіз сарапшылар мен кәсіби қоғамдастық өкілдері белгіленген критерийлерге сәйкес жүргізді.

Комиссия құрамы мен конкурс нәтижелері туралы ақпарат Биржаның ресми интернет-ресурсында орналастырылған, толығырақ мына сілтеме бойынша: <https://kase.kz/ru/investors/esg-data-platform/reporting-competition>.

4. ҚОРШАҒАН ОРТА

KASE тобы экологиялық жауапкершілікті орнықты даму стратегиясының ажырамас бөлігі ретінде қарастырады және өзінің операциялық қызметінің қоршаған ортаға әсерін барынша азайтуға ұмтылады. KASE тобының тәсілі ресурстарды жауапты тұтынуды, қалдықтардың пайда болуын болдырмауды, парниктік газдар шығарындыларын есепке алу мен мониторингті, сондай-ақ климаттық күн тәртібін басқаруды қамтиды.

KASE тобының экологиялық бастамалары Орнықты даму саясатын⁸, "Жасыл кеңсе" бағдарламасын іске асыру тәртібін, сондай-ақ Биржаның экологиялық жауапкершілік туралы мәлімдемесін⁹ және Париж келісімінің мақсаттарын және NZFSPA мүшелігі¹⁰ шеңберінде **парниктік газдар шығарындыларының нөлдік деңгейіне** қол жеткізу бойынша мәлімделген бағдарларды қоса алғанда, халықаралық міндеттемелерді ескере отырып, қолданыстағы ішкі құжаттар шеңберінде іске асырылады.

⁷ <https://kase.kz/kz/investors/esg-data-platform/knowledge-hub>

⁸ https://kase.kz/uploads/develop_pol_e92436828e.pdf

⁹ https://kase.kz/uploads/Zayavlenie_ob_ekolog_otv_ru_72b3f117a8.pdf

4.1 "Жасыл кеңсе" тұжырымдамасы

Экологиялық саясатты операциялық іске асыру шеңберінде KASE тобы әкімшілік қызметтің экологиялық аспектілерін басқаруға жүйелі тәсілді қолданады. Осы тәсілдің түйінді құралы ресурстық тиімділікті арттыруға, операциялық экологиялық ізін төмендетуге және жауапты корпоративтік мәдениетті қалыптастыруға бағытталған "Жасыл кеңсе" бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) болып табылады.

Бағдарлама 2021 жылы енгізілді және Биржаның күнделікті процестеріне интеграцияланған. Ол Орнықты даму саясатын іске асырудың практикалық тетігі болып табылады және қызметтің мақсаттарын, бағыттарын және экологиялық бастамалар мониторингінің тәртібін анықтайтын ішкі нормативтік құжатта бекітілген.

Бағдарламаны іске асыру шеңберінде KASE тобы әдіснамалық және кеңес берумен қолдау көрсететін, сондай-ақ KASE тобының жұмыскерлері үшін білім беру іс-шараларын жүргізетін EcoNetwork сыртқы сарапшы провайдерімен өзара іс-қимыл жасайды.

Бағдарлама ресурстарды ұтымды пайдалануға және кеңселік қызметтің қоршаған ортаға теріс әсерін төмендетуге бағытталған техникалық, ұйымдастырушылық және мінез-құлық шараларын қамтиды және басқару және әкімшілік процестерге кірігумен жүйелі негізде іске асырылады.

Бағдарламаны іске асыру үш R қағидатына негізделген:

- **Reduce** – электр энергиясын, жылу энергиясын және суды қоса алғанда, ресурстарды орынды және жауапты тұтыну;
- **Reuse** – кеңсе материалдарын қайта пайдалану және электрондық құжат айналымына кезең-кезеңімен көшу;
- **Recycle** – тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді экологиялық жауапты сатып алу, сондай-ақ көлікті пайдаланудың баламалы және неғұрлым тиімді тәсілдерін ілгерілету.

4.2 Ресурстарды жауапты тұтыну

Ресурстарды жауапты тұтыну KASE тобының экологиялық күн тәртібінің негізгі бағыттарының бірі болып табылады және қоршаған ортаға операциялық әсерді төмендету құралы ретінде қарастырылады. KASE тобының тәсілі пайда болатын қалдықтардың көлемін біртіндеп қысқартуға және жұмыскерлерді жауапты тұтыну практикасына тартуға бағытталған.

Ресурстарды басқару материалдарды, энергияны, су мен отынды нақты тұтынудың тұрақты мониторингі негізінде жүзеге асырылады. Алынған деректер көрсеткіштердің серпінін бағалау, көрсеткіштердің салыстырмалылығын, есептіліктің ашықтығын және іске асырылатын шаралардың нәтижелілігін бақылауды қамтамасыз ете отырып, тиімділікті арттыру үшін аймақтарды анықтау үшін пайдаланылады.

4.2.1 Материалдарды пайдалану және цифрландыру

Материалдарды ұтымды пайдалану және пайда болатын қалдықтардың көлемін азайту мақсатында KASE тобы қағаз құжат айналымын қысқартуға, баспа өнімдері мен бір рет қолданылатын материалдарды пайдалануды шектеуге баса назар аудара отырып, кеңсе процестерін цифрландыру және оңтайландыру практикасын дәйекті түрде енгізеді.

Есептік кезеңде электрондық құжат айналымына және өзара іс-қимылдың цифрлық арналарына көшу жалғастырылды, электрондық құжат айналымы шеңберінде сыртқы контрагенттердің көпшілігімен интеграция жолға қойылды, корпоративтік іс-шараларды жүргізу кезінде баспа материалдарын пайдалану шектелді, әдепкі бойынша екі жақты баспа енгізілді, бір реттік шығыс материалдарын пайдалану қысқартылды.

4.2.2 Отын ресурстарын тұтыну және энергия тиімділігі

2025 жылы KASE ESG-есептілік сапасын арттыру және экологиялық көрсеткіштерге ішкі бақылауды күшейту шеңберінде энергия ресурстарын тұтыну бойынша деректерді нақтылауды жүргізді. Бастапқы құжаттарды салыстыру нәтижесінде (жеткізушілердің шоттары мен актілері, есепке алу аспаптарының көрсеткіштері және есепке алудың ішкі журналдары) бұрын жарияланған біріктірілген мәндермен айырмашылықтар анықталды.

Осыған байланысты 2024 жылға электр энергиясын және жылу энергиясын тұтыну көрсеткіштері қайта есептелді және осы Есепте нақтыланған түрде ұсынылды, өйткені жаңартылған мәндер нақты тұтынуды неғұрлым дұрыс көрсетеді және ақпаратты ашудың дәлдігі, толықтығы және сенімділігі қағидаттарына сәйкес келеді.

Бұрын ашылған мәндер алдын ала ақпарға қатысты болды және деректерді толық емес жинау және агрегациялаудың өзге әдістемесі негізінде қалыптастырылды. Ағымдағы есепте деректерді шоғырландырудың бірыңғай тәсілі қолданылды, сондай-ақ өлшем бірліктері мен есептік кезеңдердің келісімділігіне қосымша тексеру жүргізілді.

Түзету қаржылық есептілікке әсер еткен жоқ және экологиялық өлшемдерді есептеу үшін пайдаланылатын қаржылық емес көрсеткіштерді ғана қозғайды.

KASE тобы кеңсе процестерінің энергия тиімділігін арттыруға және энергия ресурстарын ұтымды пайдалануға назар аударады. Есептік кезеңде мынадай шаралар іске асырылды:

- электр және жылу энергиясын тұтынуды есепке алу;
- энергиялық тиімді кеңсе жабдықтары мен жарықтандыруды пайдалану;
- жұмыстан тыс уақытта энергияның пайдаланылуын бақылау.

2-кесте. Негізгі ресурстарды тұтыну

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2024	2025
Электр энергиясы	кВт·сағ	396 211	409 496
Жылу энергиясы	Гкал	310,37	304,932
Бензин	л	19 445	17 186

4.2.3 Қалдықтарды басқару

Қалдықтармен жауапты жұмыс істеу KASE тобының экологиялық қызметінің маңызды элементі ретінде қарастырылады және қалдықтардың түзілуін болдырмауға, бөлек жинауды дамытуға және қайта өңдеу үлесін ұлғайтуға бағытталған.

2021 жылдан бастап қайталама ресурстарды бөлек жинау жүйесі жұмыс істеп, кейіннен олар қайта өңдеу үшін мамандандырылған ұйымдарға тапсырылып отырды.

3-кесте. Қайта өңдеуге жіберілген қалдықтар көлемі, кг

Атауы	2021	2022	2023	2024	2025
Макулатура	96,2	90,4	139,8	273,2	245,4
Пластик	24,3	27,6	48	125,6	133,2
Алюминий	-	1	0,6	17,2	5,6
Шыны	24	32,7	109,6	250,1	371,5
Барлығы	144,5	151,7	298	666,1	755,7

Жұмыскерлердің хабардарлығын арттыру мақсатында есептік кезеңде қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу мәселелеріне арналған EcoNetwork-пен бірлесіп экологиялық тренинг өткізілді, сондай-ақ ішкі коммуникация үшін оқыту бейне дайындалды.

Есепті жылы ESG-тәсілдерді енгізуге және экологиялық жобаларды дамытуға арналған EcoNetwork-пен бірлесіп ұйымдастырылған бизнес-таңғы ас өтті, оның шеңберінде KASE тобының орнықты қаржыландыру инфрақұрылымын дамыту және капитал нарығында ақпаратты ашу стандарттарын ілгерілету жөніндегі бастамалары ұсынылды.

Бұдан әрі KASE тобы жаңа жұмыскерлерге арналған ESG-онбординг бағдарламасына орнықты даму және экологиялық практикалар тақырыбын ықпалдастыруды жоспарлап отыр.

4.3 Климатты басқару

Климаттық аспектілерді басқару KASE тобының орнықты дамуының ажырамас бөлігі болып табылады және климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимыл бойынша ұлттық және халықаралық күш-жігерді қолдауға бағытталған. Климаттық мәселелер KASE тобының корпоративтік басқару жүйесіне интеграцияланған.

2024 жылғы қарашада KASE тобы NZFSPA-ға қосылды және есептік кезеңде NZFSPA-ның міндеттемелері мен нысаналы көрсеткіштері туралы есепті¹¹ жариялап, климаттық басымдықтар мен

¹¹ https://kase.kz/uploads/NZFSPA_Report_ru_0330e468bd.pdf

одан арғы іс-қимылдар қисынын бекітіп, климаттық басқару және ашық ашу жүйесін қалыптастыруды жалғастырды.

KASE парниктік газдардың операциялық шығарындыларын (Scope 1 және Scope 2) 2030 жылға қарай базалық 2024 жылмен салыстырғанда 15%-ға қысқартуға және ұзақ мерзімді перспективада 2050 жылға қарай нөлдік операциялық шығарындыларға қол жеткізуге, сонымен бірге Париж келісімінің мақсаттарына және Қазақстан Республикасының 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу жөніндегі стратегиясына сәйкес капитал нарығында ESG-ашудың сапасын арттыруға жәрдемдесуге ниетті.

Мәлімделген бағдарларды дамыту үшін 2025 жылы Биржа операциялық қызметте экологиялық жауапты мінез-құлқы қағидаттары мен экологиялық және климаттық факторларды есепке алудың практикалық тәсілдерін бекіте отырып, Экологиялық жауапкершілік туралы мәлімдемені² бекітті.

4.4 Парниктік газдар шығарындылары

KASE тобының парниктік газдар шығарындыларын басқару тәсілі кейіннен мақсаттар қою және басқару шешімдерін қабылдау үшін негіз ретінде деректерді тұрақты өлшеуге, әдіснамалық салыстыруға және жаңғыртуға негізделген. **Биржаның және Клиринг орталығының қызметі өндірістік процестермен байланысты болмағандықтан, операциялық шығарындылардың негізгі көздері отын мен электр энергиясын тұтыну есебінен қалыптасады.**

2024 жылы KASE тобы GHG Protocol талаптары мен КӨЖҮТ тәсілдерінің негізінде есепке алу шекараларын, көздер тізбесін, қолданылатын эмиссия коэффициенттерін және тікелей (Scope 1) және жанама (Scope 2) шығарындыларды есептеу тәртібін анықтайтын парниктік газдар шығарындыларын есептеудің ішкі әдістемесін әзірледі және бекітті.

NZFSPA міндеттемелеріне сәйкес KASE тобы 2024 жылды шығарындыларды бағалау және көміртегі ізін төмендету жөніндегі прогресті қадағалау үшін базалық жыл ретінде анықтады.

2025 жылдың қорытындысы бойынша Scope 1 бойынша парниктік газдар шығарындылары 2024 жылмен салыстырғанда төмендеп, 39,702 тCO₂ құрады. Төмендеу KASE тобы автопаркі құрылымының өзгеруіне байланысты, есепті жыл ішінде көлік құралдарының саны алтыдан үш бірлікке дейін қысқарды.

2025 жылы Scope 2 бойынша шығарындылар 550,91 тCO₂ құрады және тұтастай алғанда өткен жылдың деңгейімен салыстыруға болады. 2024 жылмен салыстырғанда көрсеткіштің аздап өзгеруі KASE тобының әкімшілік инфрақұрылымында электр және жылу энергиясын тұтыну серпінімен байланысты.

4-кесте. Парниктік газдар шығарындылары, тCO₂

Көрсеткіш	2024	2025
Scope 1	44,92	39,702
Scope 2	540,48	550,91

Басқа жанама шығарындылар (Scope 3) контрагенттерден қажетті деректердің түсуіне қарай GHG Protocol әдіснамасына сәйкес ескерілетін және ашылатын болады.

2026 жылы көміртегі бейтараптығына қол жеткізу бойынша қойылған мақсатты ескере отырып, KASE тобы IFRS S1/S2 ашу қисынын ескере отырып, парниктік газдар шығарындыларын есепке алу және есептеу әдістемесін өзектендіруді жоспарлап отыр. Орта мерзімді мақсат ретінде KASE 2027 жылға қарай прогресс мониторингі үшін негіз болатын көміртегі бейтараптығына көшу жоспарын әзірлеуді жоспарлап отыр.

5. ПЕРСОНАЛҒА ҚАМҚОРЛЫҚ ЖӘНЕ АДАМ КАПИТАЛЫ

Адам капиталы қаржы нарығы инфрақұрылымының институционалдық орнықтылығы мен сенімділігінің негізгі факторы болып табылады. Биржалық және клирингілік инфрақұрылымның жұмыс істеу тиімділігі жұмыскерлердің кәсіби сараптамасына, басқару шешімдерінің сапасына және корпоративтік мәдениеттің тұрақтылығына тікелей байланысты.

KASE тобының тәсілі операциялық қызметтің тұрақтылығын, технологиялық инфрақұрылымды дамытуды және Биржа мен Клиринг орталығының стратегиялық міндеттерін іске асыруды қамтамасыз ететін кәсіби және тартылған команданы қалыптастыруға бағытталған.

Адам капиталын басқару жүйесі жұмыскерлердің құзыретін дамытуға, кадрлық процедуралардың ашықтығына, қолайлы жұмыс ортасын қолдауға және тең мүмкіндіктер қағидаттарын сақтауға бағдарланған.

5.1 Персоналды басқару тәсілі

KASE тобында адам капиталын басқару Біріккен Ұлттар Ұйымының Адам құқықтары аспектісіндегі кәсіпкерлік қызметтің басшылыққа алынатын қағидаттарын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының заңнамасына, адам құқықтары саласындағы ішкі нормативтік құжаттарға және халықаралық қағидаттарға сәйкес жүзеге асырылады.

Персоналды басқарудың жүйелі тәсілі Биржа Директорлар кеңесінің және Клиринг орталығының шешімдерімен бекітілген KASE тобының Персоналды басқару саясатында бекітілген.

Саясат мыналарды қоса алғанда, адам ресурстарын басқарудың бірыңғай қағидаттары мен процедураларын анықтайды:

- жұмыскерлерді іріктеу және бейімдеу,
- құзыреттерді дамыту,
- қызметтің тиімділігін бағалау,
- уәждеу жүйесін қалыптастыру.

Биржа барлық қызметкерлерге және Биржаға ақылы негізде қызмет көрсететін тұлғаларға қатысты адам құқықтарын сақтауды құрметтейді әрі қолдайды. Биржа бірлесу бостандығын және ұжымдық шарттар жасасу құқығын мойындауды қолдайды, мәжбүрлі және міндетті еңбектің, балалар еңбегінің барлық түрлеріне, сондай-ақ жұмыспен қамту және кәсіби қызмет саласындағы кемсітушілікке қарсы шығады.

KASE тобының қызметі мәжбүрлі немесе міндетті еңбекті пайдалану қаупі жоғары операциялармен байланысты емес. KASE тобының қызметінде балалар еңбегін пайдалануға жол берілмейді.

Персоналды басқару, оның ішінде еңбекақы төлеу, қызметтік өсу және еңбек қатынастарын тоқтату мәселелері жынысына, нәсіліне, тіліне, діни, саяси және өзге де сенімдеріне, азаматтығына, ұлттық немесе әлеуметтік шығу тегіне қарамастан теңдік және кемсітушілікке жол бермеу қағидаттары негізінде жүзеге асырылады. KASE тобы сондай-ақ жас мамандар мен мүгедектері бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін жағдай жасауға жәрдемдеседі.

Есепті кезеңде ашып көрсетуге жататын кемсітушілік жағдайлары тіркелген жоқ.

Адам капиталды басқару тәсілі KASE тобының корпоративтік басқару жүйесіне интеграцияланған және ішкі саясаттар, кадрлық әкімшілендіру рәсімдері мен қызметкерлердің нәтижелілігін бағалау жүйесі арқылы іске асырылады.

2025 жылы персоналды басқару саласындағы бірқатар ішкі құжаттар, оның ішінде Персоналды басқару саясаты, Корпоративтік әдеп кодексі және Ішкі еңбек тәртібі қағидалары өзектендірілді.

Еңбек жағдайларын өзгерту Қазақстан Республикасының Еңбек кодексінің 33-бабына сәйкес қызметкерді кемінде күнтізбелік он бес күн бұрын міндетті түрде хабардар ету арқылы жүзеге асырылады.

5.1.1 KASE тобының құндылықтары

KASE тобының корпоративтік құндылықтары ұйымдық мәдениеттің негізін қалыптастырады және жұмыскерлердің ұйым ішінде және қаржы нарығының қатысушыларымен өзара іс-қимыл жасау қағидаттарын анықтайды. Құндылықтар персоналды басқару жүйесіне интеграцияланған және кадрлық шешімдерді қабылдау, жұмыскерлердің құзыреттерін дамыту және корпоративтік ортаны қалыптастыру кезінде ескеріледі.

Көшбасшылық

KASE тобының қызметкерлері нарыққа қатысушылар мен контрагенттер алдындағы қызмет нәтижелері үшін жауапкершілікті қабылдай отырып, сенім және өзара құрмет мәдениетін қалыптастырады. Ұйым қызметінде нарық инфрақұрылымын дамытуға және бизнес-процестердің тиімділігін арттыруға бағытталған заманауи технологиялық шешімдер енгізіледі.

Кәсіпқойлық

KASE тобы жоғары кәсіби тәжірибесі және қаржы нарығында жұмыс тәжірибесі бар мамандар командасын қалыптастырады. Ұйым қызметкерлердің құзыреттерін дамытуды қолдайды, оқытуға және біліктілігін арттыруға инвестициялайды және жұмыскерлердің кәсіби өсуіне ықпал етеді.

Клиентке бағытталу

Биржаның қызметінде клиенттер мен нарыққа қатысушылардың қажеттіліктеріне ерекше назар аударылады. Қызметкерлер ұзақ мерзімді серіктестік қатынастарды дамытуға, тиімді шешімдер жасауға және нарықтық ортаның өзгеруіне бейімделуге бағдарланған.

5.2 Жұмыскерлердің құрылымы

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KASE тобында **319 жұмыскер**, оның ішінде **Биржаның 249 қызметкері** және **Клиринг орталығының 70 қызметкері** жұмыс істейді.

Кадрлық құрылым қаржы нарықтары, ақпараттық технологиялар, тәуекел-менеджмент және реттеу саласындағы мамандар едәуір үлесін құрайтын инфрақұрылымдық ұйым қызметінің бейінін көрсетеді.

5-кесте. Персоналдың негізгі көрсеткіштері

Көрсеткіш	Мәні
KASE тобы персоналының жалпы саны	319 қызметкер
Биржа	249 қызметкер
Клиринг орталығы	70 қызметкер
Қызметкерлердің орташа жасы	37-38 жас
Кадрлардың тұрақтамауы	24–26%

Кадрлардың тұрақтамау көрсеткіші есепті жылы еңбек қатынастарын тоқтатқан жұмыскерлер санының тиісті кезеңдегі жұмыскерлердің орташа тізімдік санына қатынасы ретінде есептеледі.

2024 жылмен салыстырғанда жұмыскерлер саны 34 қызметкерге артты (2024: 285 адам). Санның өсуі Биржа деңгейінде де (226-дан 249-ға дейін), Клиринг орталығында да (59-дан 70-ке дейін) байқалды және технологиялық инфрақұрылымды дамытумен және қызметтің жекелеген функционалдық бағыттарын күшейтумен байланысты.

Жұмыспен қамту құрылымы толық жұмыспен қамтудың жоғары үлесімен сипатталады: 295 қызметкер (92%-дан астамы) толық жұмыспен қамту жағдайында жұмыс істейді. Толық емес және уақытша жұмыспен қамту шектеулі қолданылады.

KASE тобы қызметкерлерінің негізгі бөлігі негізгі операциялық, технологиялық және басқару бөлімшелері орналасқан Алматы қаласында шоғырланған. Биржа қызметкерлерінің аздаған бөлігі қызметін мемлекеттік органдармен және қаржы нарығына қатысушылармен өзара іс-қимылды қамтамасыз ете отырып, Астана қаласында жүзеге асырады.

5.3 Қызметкерлердің тартылуы және уәдемесі

Жұмыскерлердің тартылуы ұйымның тұрақты жұмыс істеуінің және корпоративтік мәдениетті дамытудың маңызды элементі болып табылады.

Қызметкерлердің қанағаттану деңгейін бағалау мақсатында Биржа жыл сайын жұмыскерлерге жасырын онлайн-сауалнама жүргізеді. Сауалнама персоналдың тартылу деңгейін, ішкі коммуникациялардың тиімділігін, еңбек жағдайларын, сондай-ақ ынталандыру жүйесін және кәсіби даму мүмкіндіктерін қабылдауды бағалауға мүмкіндік береді.

2025 жылы KASE тобы қызметкерлерінің тартылу деңгейі 2024 жылғы 68%-бен салыстырғанда 69%-ға дейін өсті, бұл қызметкерлердің кері байланыс тетіктеріне қатысуының жоғары деңгейін көрсетеді.

Зерттеу нәтижелері KASE тобының басшылығына жеткізіледі және корпоративтік ортаны дамыту жөніндегі іс-шараларды қалыптастыру кезінде пайдаланылады.

Сауалнама қорытындылары бойынша қызметкерлерді тану және көтермелеу жүйесін жетілдіруді, кәсіби өсу мүмкіндіктерін дамытуды, командалық өзара іс-қимылды нығайтуды және ішкі бизнес-процестерді оңтайландыруды қоса алғанда, одан арғы жұмыстың негізгі бағыттары анықталды.

5.4 Қызметкерлерді әлеуметтік қолдау және олардың әл-ауқаты

KASE тобы қызметкерлердің әл-ауқатын қамтамасыз етуге және тұрақты корпоративтік орта қалыптастыруға бағытталған жұмыскерлерді әлеуметтік қолдау шараларын іске асырады.

Әлеуметтік пакет және қосымша қолдау шаралары ішкі нормативтік құжаттарда бекітілген және белгіленген корпоративтік процедураларға сәйкес қолданылады.

Әлеуметтік пакет шеңберінде қызметкерлерге:

- ерікті медициналық сақтандыру,
- жұмыс берушінің есебінен оқыту және біліктілігін арттыру,
- корпоративтік іс-шараларға және команданы дамыту бағдарламаларына қатысу ұсынылады.

Жұмыскерлерге отбасы оқиғаларын, ауыр ауруларды, зейнеткерлікке шығуды және ішкі құжаттарда көзделген өзге де мән-жайларды қоса алғанда, өмірлік маңызды мән-жайларға байланысты материалдық көмек берілуі мүмкін.

KASE тобы корпоративтік мәдениетті дамыту элементі ретінде қызметкерлердің спорттық және қоғамдық бастамаларға қатысуын қолдайды.

2025 жылғы қыркүйекте Биржа мен Клиринг орталығының қызметкерлерін біріктіретін KASE Football Cup 2025 жыл сайынғы корпоративтік турнирі өтті.

KASE тобының қызметкерлері сыртқы спорттық және қоғамдық іс-шараларға да қатысады. 2025 жылы қызметкерлердің жетістіктері арасында парапланеризм, альпинизм және дельтапланеризм бойынша жарыстарға қатысу және жүлделі орындар белгіленді.

5.5 Оқыту және дамыту

Персоналды оқыту және дамыту KASE тобының Персоналды басқару саясатының бір бөлігі ретінде HR функциясы шеңберінде дәстүрлі түрде іске асырылды.

Қызметкерлерге біліктілікті арттырудың, кәсіби сертификаттаудың, корпоративтік және тілдік оқытудың ішкі және сыртқы бағдарламаларына қолжетімділік қамтамасыз етілді.

2025 жылы 60-тан астам қызметкер кәсіптік бағдарламалар бойынша оқытудан өтті, онда басым бағыттар:

- қаржылық құзыреттерді дамыту,
- IT-дағдыларын дамыту,
- жобалық басқару болды.

Бұдан басқа, 50 қызметкер тілдік курстардан (ағылшын және қазақ тілдері) өтті.

Білім беру қызметін жүйелеу үшін 2025 жылы KASE академиясы құрылды.

5.5.1 KASE академиясының стратегиялық контексті және рөлі

Биржа 2025 жылы 2025-2027 жылдарға арналған Даму стратегиясын іске асыру шеңберінде KASE академиясын дербес құрылымдық бірлік ретінде құруға бастамашы болды. Академияны қалыптастыру бытыраңқы оқыту бастамаларынан құзыреттілікті дамытудың орталықтандырылған моделіне көшуді көрсетеді.

Академияны құру қажеттілігі реттеуші ортаны жетілдіруге, атап айтқанда ақпаратты ашу сапасына қойылатын талаптарды арттыруға және орнықты қаржыландыру рөлін күшейтуге байланысты. Бұл жағдайларда жаңа талаптарды уақтылы түсінуге және дұрыс қолдануға бағытталған нарық қатысушыларымен жүйелі түсіндіру және білім беру жұмысының мәні артады және инфрақұрылымдық ұйымдар сауда-саттық пен есеп айырысуды қамтамасыз ету жөніндегі операциялық функцияны ғана емес, кәсіби ортаны қалыптастырудағы институционалдық рөлді де орындайды.

KASE академиясы Биржаның адам капиталын жүйелі дамыту және капитал нарығының кәсіби стандарттарын арттыру құралы ретінде анықталған. Оның қызметі мамандарды даярлаудың бірыңғай тәсілдерін қалыптастыруға және нарыққа қатысушылардың құзыреттерін дамытуды қолдауға бағытталған.

Академия моделі қызметтің екі бағытын көздейді: Биржа жұмыскерлерінің құзыреттерін дамыту және эмитенттер, кәсіби қатысушылар, инвесторлар және академиялық қоғамдастық үшін білім беру бастамаларын іске асыру. Осылайша, Академия ішкі сараптаманы және нарықтың кәсіби ортасын келісілген дамытуды қамтамасыз ететін құзыреттер орталығы функциясын орындайды.

5.5.2 KASE академиясын басқару құрылымы

KASE академиясы Биржаның дербес құрылымдық бөлімшесі ретінде жұмыс істейді және қолданыстағы корпоративтік басқару жүйесіне интеграцияланған. Оның қызметі Биржа Басқармасының басқару контурында жүзеге асырылады. Жалпы жетекшілік етуді Басқарма Төрағасына есеп беретін Персоналды басқару жөніндегі басқарушы директор (Chief People Officer) жүзеге асырады. Академия басшысы білім беру жүйесін дамыту стратегиясын іске асыруға және бекітілген жоспарларды орындауға жауап береді.

Академия қызметін қаржыландыру белгіленген корпоративтік процедураларға сәйкес Биржаның жылдық бюджеті шеңберінде жүзеге асырылады. Бюджетті білім беру бастамаларына бөлу және тиісті инфрақұрылымды дамыту белгіленген корпоративтік тәртіппен қалыптастырылады және ескеріледі, бұл функцияның институционалдық сипаты мен ресурстарды бөлудің ашықтығын растайды.

Академия қызметінің тиімділігі Биржаның стратегиялық міндеттерімен байланыстырылған нәтижелілік көрсеткіштерінің жүйесі арқылы бағаланады. 2025 жылы оқытуды ұйымдастыру, құзыреттілікті растау және дағдыларды дамыту қажеттілігінің мониторингі тәртібін регламенттейтін ішкі нормативтік базаны қалыптастыру басталды. Оқыту процестерін стандарттау ішкі бақылау элементі және операциялық және комплаенс-тәуекелдерді төмендету тетігі ретінде қарастырылады.

5.5.3 KASE академиясының жұмыс істеу моделі және даму басымдықтары

Академияның білім беру моделі құзыреттердің дамуын жүйелі жоспарлауға, өлшеуге және мониторингтеуге негізделген. Оқыту бекітілген жоспарлар бойынша ұйымдастырылады, оқытуды қамту мен қарқындылықтың сандық көрсеткіштерін қамтиды және кадрлық жоспарлау процестеріне біріктіріледі.

2025 жылы негізгі көрсеткіштер бойынша жүйелі есептілікпен оқытудың құрылымдалған моделіне көшу аяқталды. Білім беру бағдарламалары функционалдық бағыттар және лауазымдық жауапкершілік деңгейлері бойынша жіктелген.

Ішкі даму

Құзыреттердің ішкі дамуы Биржаның операциялық және технологиялық процестерінің сапасын қолдауға бағытталған. 2025 жылы Академия эпизодтық оқытудан негізгі процестердің сапасы мен сенімділігіне тікелей әсер ететін тақырыптардың тұрақтылығына, өлшенуіне және басымдылығына негізделген құрылымдалған модельге көшуге назар аударды. Оқыту нәтижелілікті бағалау және қызметкерлердің дамуын жоспарлау процестеріне біріктірілді, бұл стратегиялық мақсаттарға қол жеткізумен құзыреттерді дамытудың келісімділігін қамтамасыз етеді.

Есепті жылы оқыту KASE тобының бейінді бағыт бойынша 60-тан астам жұмыскерін қамтыды. Бір жұмыскерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа саны 17,4 сағатты құрады, бұл тұрақты кәсіби даму практикасын қалыптастыруды көрсетеді.

6-кесте. Оқу сағаттарының орташа саны

Санат	Кіші санат	Орташа сағат саны
Жынысы	Ерлер	19,2
	Әйелдер	15,8
Жасы	30 жасқа дейін	18,5
	30-50 жас	16,1
	50 жастан жоғары	17,6
Лауазымдық санат	Мамандар	23,0
	Басшылар	14,4
	Басқарма мен Директорлар кеңесінің мүшелері	13,7

Оқыту қарқындылығын бөлу операциялық және технологиялық процестерді қамтамасыз ететін мамандардың кәсіби сараптамасын күшейту басымдығын көрсетеді. Бұл ретте басқару органдарының басшылары мен мүшелерін оқыту стратегиялық және реттеуші құзыреттілікті қолдауға бағытталған.

Кәсіптік даму және біліктілікті арттыру бағдарламалары шеңберінде есепті жылы мынадай бағыттар бойынша сыртқы оқыту ұйымдастырылды:

- комплаенс және реттеуші талаптар – 4 оқыту, 10 қатысушы;
- ISO стандарттары – 3 оқыту, 9 қатысушы;
- ақпараттық технологиялар – 2 мамандандырылған курс, 46 қатысушы.

110 қызметкер қатысқан "Өнерге кіріспе" бағдарламасын және 30 қызметкердің қатысуымен Agile бағдарламасын қоса алғанда, басқару және функционаларалық құзыреттерді дамытудың корпоративтік бағдарламалары жеке жүргізілді.

Қызметкерлер сонымен қатар FEAS және WFE Market Infrastructure Certificate бағдарламалары шеңберінде халықаралық кәсіби даярлықтан өтті, бұл құзыреттердің инфрақұрылымдық ұйымдардың халықаралық практикасымен салыстырмалылығын қамтамасыз етеді.

Сыртқы даму

2025 жылы білім беру қызметінің сыртқы бағыты реттеуші талаптарды енгізуді қолдауға және нарық қатысушыларының ақпаратты ашу сапасын арттыруға шоғырландырылды. Эмитенттер мен кәсіби қатысушыларға арналған бағдарламалар қор нарығын реттеудің және оның жұмыс істеуінің практикалық аспектілерін қамтыды. Қаржылық сауаттылық жөніндегі бастамалар Биржа мүшелерімен бірлесіп іске асырылды және бөлшек инвесторларға бағытталды.

Есепті жылы нарық және академиялық орта қатысушыларының негізгі топтарын қамту қамтамасыз етілді. Университеттермен өзара іс-қимыл сыртқы семинарлар өткізуді және жоғары оқу орындарымен, оның ішінде Nazarbayev University, Maqсут Narikbayev University, Тұран университеті, Nargoz University, Alma U-мен формальды серіктестікті дамытуды қамтыды.

7-кесте. 2025 жылға сыртқы білім беру қызметінің негізгі көрсеткіштері

Көрсеткіш	Мәні
Эмитенттер мен кәсіби қатысушыларға арналған іс-шаралар	10
Қаржылық сауаттылық жөніндегі іс-шаралар	5
Сыртқы семинарлармен қамтылған университеттер	8
Ынтымақтастық туралы жасалған меморандумдар	3

Сонымен қатар, Академия Қазақстан банкирлері қауымдастығы, Fitch, TUYID, Silkroad Innovation Hub және басқа да кәсіби бірлестіктермен және инновациялық алаңдармен өзара іс-қимыл арқылы серіктестік желісін дамытты.

Есепті жылы FEAS шеңберінде "KASE Academy Case Study: Building a Resilient Market via Strategic Education" талдамалық жұмысы жарияланды, бұл Академияның халықаралық ұстанымын және кәсіби байланыстарды кеңейтуді қамтамасыз етті.

KASE академиясын дамытудың басымдықтары

Дамудың келесі кезеңі білім беру процестерінің басқарылуын арттыруға және оларды Биржаның операциялық қызметіне сандық ықпалдастыруға бағытталған.

Одан әрі дамудың негізгі бағыты EdTech және AI-шешімдерді Академияның білім беру моделіне біріктіру болып табылады. Цифрлық бағдарламаларды масштабтау, оқытудың дербестендірілген траекторияларын енгізу және HR-платформа базасында құзыреттерді талдаудың орталықтандырылған жүйесін қалыптастыру көзделеді. Бағалау цифрлық курстардың үлесі, бағдарламалардың аяқталу деңгейі, жұмыскерлердің бейімделу жылдамдығы және үздіксіз оқытумен қамту бойынша жүзеге асырылатын болады.

Екінші бағыт – кәсіби бейімделуді стандарттау және құзыреттілікті растау. Лауазымға енгізудің құрылымдалған моделін енгізу аяқталуда, маңызды рөлдер үшін сертификаттау жүйесі және оқыту нәтижелерін KPI жүйесіне интеграциялау іске қосылуда. Бақылау бейімделумен қамту, сертификатталған рөлдердің үлесі және нысаналы өнімділікке қол жеткізу мерзімі бойынша жүзеге асырылады.

Қызметкерлер үшін білім беру желісін кеңейту қаржы нарығының заңнамасы мен инфрақұрылымы бойынша міндетті модульдерді өзектендіруге, тәуекелдер мен комплаенсті басқаруға жауапты бөлімшелер үшін мамандандырылған бағдарламаларды тереңдетуге, сондай-ақ білімнің цифрлық базасын қалыптастыруға бағытталған. Білім беру іс-шараларының тиімділігі жұмыскерлерді қамту және бейінді оқытудың аса маңызды рөлдерін қамтамасыз ету негізінде бағаланады.

Сыртқы контурда халықаралық және академиялық кеңейту, ESG және орнықты қаржы жөніндегі бағдарламаларды дамыту және нарық үшін білім беру форматтарын масштабтау басымдықтар болып табылады. Әріптестікті дамыту, бірлескен модульдерді іске қосу және ESG-бағдарламалардың жүйелік желісін қалыптастыру көзделеді. Бағалау әріптестік бастамалар саны және қатысушыларды қамту бойынша жүргізілетін болады.

5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік

Қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету KASE тобының операциялық және әлеуметтік тәуекелдерді басқару жүйесінің элементі болып табылады.

Еңбекті қорғау тәсілі Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын және тәуекелдерді алдын ала басқару қағидаттарын сақтауға негізделген.

Еңбекті қорғау жүйесі шеңберінде:

- қауіпсіздік техникасы бойынша міндетті нұсқамалар,
- жұмыскерлердің білімін ұдайы тексеру,
- жұмыскерлерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру,
- өндірістік инциденттерді тіркеу және талдау іске асырылады.

2025 жылы 89 қызметкер еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқудан өтті.

Есепті кезеңде еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар тіркелген жоқ. Есепті кезеңде KASE тобы қызметкерлері арасында кәсіптік аурулар жағдайлары тіркелген жоқ.

5.7 Қайырымдылық және демеушілік

Қайырымдылық және демеушілік қызметті KASE тобы корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік элементі және әлеуметтік капиталды дамытуға қосқан үлесі ретінде қарастырады.

2025 жылы KASE тобында өтініштерді қарау және шешім қабылдау тәртібін анықтайтын Жұмыскерлерге материалдық және демеушілік көмек көрсету ережелері бекітілді.

Материалдық көмек жұмыскерлерге өмірлік маңызды жағдайларда, соның ішінде:

- некеге тұру,
- баланың тууы,
- ауыр сырқаттану,
- жақын туыстарының өлімі,
- зейнеткерлікке шығу,
- төтенше жағдайлар салдарынан мүлктің жоғалуы кезінде беріледі.

KASE тобының қызметкерлері ерікті бастамаларға да қатысады.

2025 жылғы мамырда қызметкерлер Педиатрия және балалар хирургиясы ғылыми орталығының пациенттеріне арналған қайырымдылық іс-шарасын ұйымдастырды.

KASE тобы қаржы нарығы мен кәсіби қоғамдастықтың инфрақұрылымын дамытуға бағытталған салалық және кәсіби бастамаларды іске асыруға қатысады. Есептік кезеңде Биржа XXI Еуразиялық облигациялық конгрестің демеушісі болды, сондай-ақ Бағалы қағаздар орталық депозитарийлерінің дүниежүзілік форумына қолдау көрсетті.

Қайырымдылық қызмет қызметкерлердің бастамалары арқылы да, компанияның әлеуметтік жобаларға қатысуы арқылы да іске асырылады.

6. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Биржаны корпоративтік басқару Қазақстан Республикасының заңнамасына, Жарғыға және ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес жүзеге асырылады және капитал нарығының инфрақұрылымдық институты ретінде Биржа қызметінің ашықтығын, есептілігін және орнықтылығын қамтамасыз етуге бағытталған. Корпоративтік басқару жүйесі стратегиялық қадағалауды, тәуекелдерді тиімді басқаруды және орнықты даму факторларының шешімдер қабылдау процестеріне дәйекті кірігуін қамтамасыз етеді.

KASE корпоративтік басқарудың негізгі қағидаттары мыналар болып табылады:

- 1) басқарудың тиімді және ашық құрылымы;

- 2) акционерлердің құқықтарын қорғау және акционерлерге тең қарау;
- 3) ақпаратты ашу және қызметтің ашықтығы;
- 4) басқару органдарының тиімді өзара іс-қимылы;
- 5) ұзақ мерзімді орнықтылық және өміршеңдік;
- 6) корпоративтік басқару жүйесіндегі қаржы нарығының кәсіби қатысушыларының өзара іс-қимылы.

6.1 Биржаның корпоративтік басқару моделі

Акционерлердің жалпы жиналысы, Директорлар кеңесі және Басқарма арасында өкілеттіктерді бөлу “Акционерлік қоғамдар туралы” Қазақстан Республикасының Заңына, KASE жарғысына және ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

Басқару органдарының құрылымы:

1. Акционерлердің жалпы жиналысы – акционерлердің құқықтарын іске асыратын және айрықша құзырет мәселелері бойынша шешімдер қабылдайтын жоғары басқару органы;
2. Директорлар кеңесі – стратегиялық басшылық және қадағалау органы;
3. Басқарма – ағымдағы операциялық қызметті жүзеге асыратын атқарушы орган.

3-сурет. Корпоративтік басқару органдарының құрылымы

6.2 Биржаның Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі Биржаның басқару органы болып табылады және Акционерлердің жалпы жиналысының құзыретіне жатқызылған мәселелерді қоспағанда, қызметке жалпы басшылықты жүзеге асырады. Директорлар кеңесі дамудың стратегиялық бағыттарын анықтайды, атқарушы органның қызметін бақылауды жүзеге асырады, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуін, сондай-ақ корпоративтік басқару қағидаттарының сақталуын қадағалауды қамтамасыз етеді. Сонымен қатар Директорлар кеңесі бейінді комитеттердің жұмысы шеңберінде орнықты қаржыландыру, климаттық аспектілер, қаржылық емес есептілік және ESG-тәуекелдерді басқару мәселелерін қарауды қоса алғанда, KASE тобының қызметіне орнықты даму факторларының интеграциясына стратегиялық қадағалауды жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің мүшелерін Акционерлердің жалпы жиналысы заңнамада, Жарғыда және Корпоративтік басқару кодексінде көзделген тәртіппен және мерзімге сайлайды. Акционерлер тәуелсіз директорларға кандидаттарды қоса алғанда, Директорлар кеңесінің мүшелігіне кандидаттар ұсынуға құқылы. Кандидат ұсынылған кезде оның мәртебесі – акционер мүдделерінің өкілі не тәуелсіз директор көрсетіледі. Тәуелсіз директорларды сайлау бойынша дауыс беру өзге кандидаттар бойынша дауыс беруден бөлек өткізіледі.

Акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесі мүшелерінің өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуға құқылы, сондай-ақ заңнамада және Биржаның ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен оларға сыйақы беру шарттарын анықтайды.

Директорлар кеңесінің төрағасы Директорлар кеңесі мүшелерінің арасынан көпшілік дауыспен сайланады. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Директорлар кеңесінің төрағасы Әлия Мейірбекқызы Молдабекова болып табылады. Басқарма төрағасы Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайлана алмайды, бұл стратегиялық қадағалау мен атқарушы басқару функцияларының институционалдық бөлінуін қамтамасыз етеді.

6.2.1, Биржаның Директорлар кеңесінің құрамы мен тәуелсіздігі

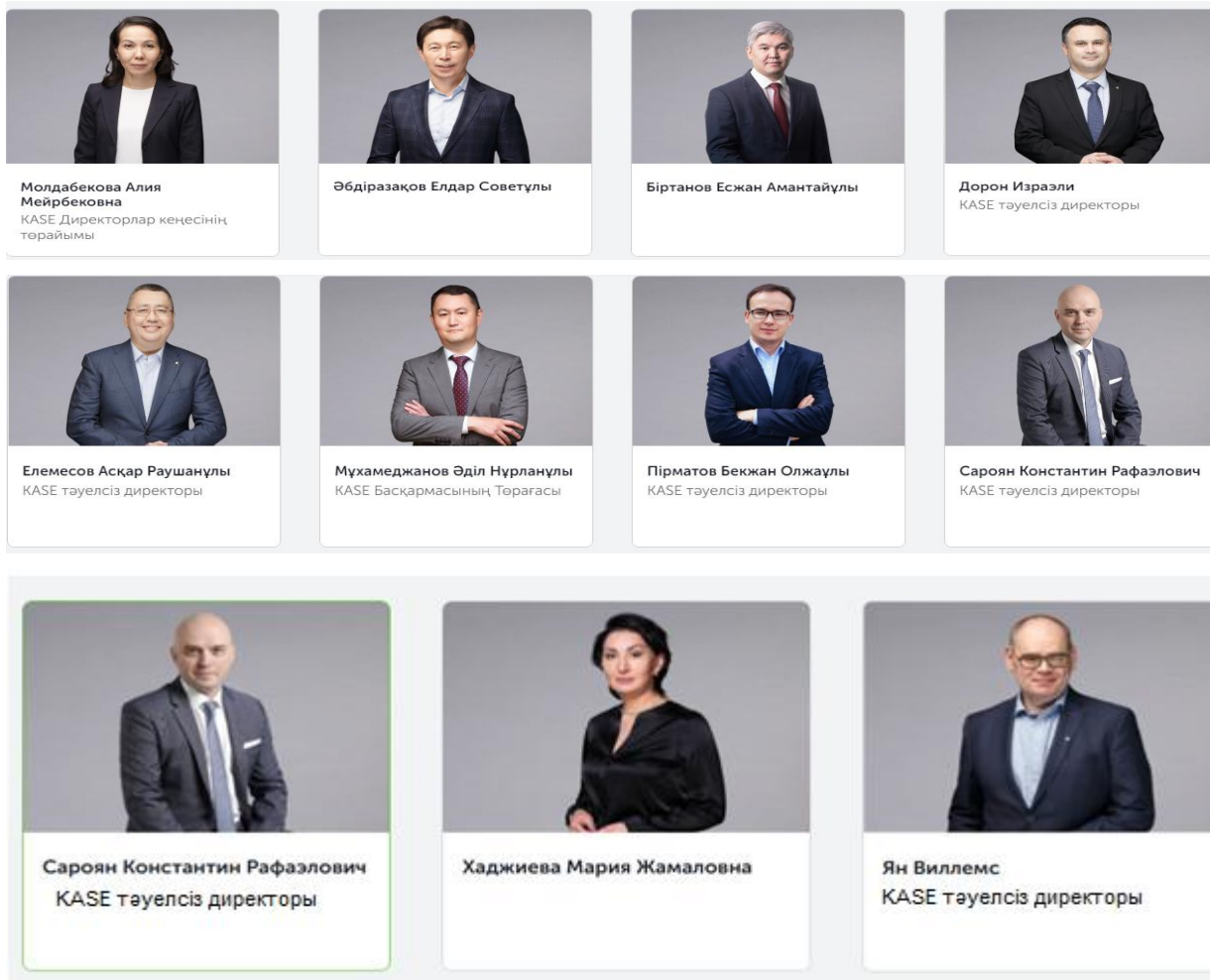
Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлауды Қазақстан Республикасының заңнамасына, Жарғыға және Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес акционерлердің жалпы жиналысы жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің құрамын қалыптастыру кезінде заңнаманың талаптары, тәуелсіздік өлшемдері, іскерлік беделі, кәсіби біліктілігі және стратегиялық басқару үшін қажетті құзыреттер теңгерімі ескеріледі.

Директорлар кеңесінің құрамына тұрақты негізде дауыс беру құқығымен Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және қаржы нарығын реттеу мен дамыту жөніндегі уәкілетті органның өкілдері, сондай-ақ Биржа Басқармасының Төрағасы кіреді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Директорлар кеңесінің құрамына 11 мүше кіреді. Тәуелсіз директорлардың үлесі 45,5%-ды құрайды, бұл заңнамада белгіленген 30% мөлшеріндегі ең төменгі талаптан асып түседі.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KASE Директорлар кеңесінің құрамы¹²:

Директорлар кеңесінің құрамындағы әйелдердің үлесі 18%-ды құрайды.

Директорлар кеңесінің құрамын қалыптастыру кезінде қаржылық қызметтер, тәуекелдерді басқару, стратегиялық даму және корпоративтік басқару саласындағы тәжірибені қоса алғанда, кандидаттардың тәуелсіздігіне, іскерлік беделіне және кәсіби біліктілігіне қойылатын талаптар ескеріледі.

6.2.2 Биржаның Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер

2025 жылғы 1 қаңтардан 28 мамырға дейінгі кезеңде Директорлар кеңесі 9 мүшеден тұрды, оның ішінде:

- Директорлар кеңесінің сайланбайтын үш мүшесі (қаржы нарығын реттеу және дамыту жөніндегі уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және Биржаның Басқарма төрағасының өкілдері – лауазымы бойынша);
- акционерлердің үш өкілі;
- үш тәуелсіз директор.

Есептік кезеңде Директорлар кеңесі тәуелсіздікті және құзыреттер теңгерімін күшейту мақсатында Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлар санын бес адамға дейін ұлғайту туралы ұсынымды қолдады.

¹²<https://kase.kz/ru/about/management>

2025 жылғы 29 мамырдағы Акционерлердің жылдық жалпы жиналысының шешімімен (№ 42 хаттама) Директорлар кеңесінің сандық құрамы 11 мүшеге дейін ұлғайтылды, оның ішінде:

- Директорлар кеңесінің сайланбайтын үш мүшесі;
- акционерлердің үш өкілі;
- бес тәуелсіз директор.

Аталған шешімге сәйкес Директорлар кеңесінің құрамына қосымша екі тәуелсіз директор – Бекжан Олжаұлы Пірматов және Константин Рафаэлович Сароян сайланды.

6.2.3 Биржаның Директорлар кеңесінің комитеттері және тәуелсіз функциялары

Неғұрлым маңызды мәселелерді алдын ала қарау және ұсынымдар дайындау үшін Директорлар кеңесінің жанында мынадай комитеттер жұмыс істейді:

- Стратегиялық жоспарлау және даму жөніндегі комитет;
- Ішкі аудит және тәуекелдер жөніндегі комитет;
- Кадрлар, сыйақылар, әлеуметтік мәселелер және орнықты даму жөніндегі комитет.

Стратегиялық жоспарлау, ішкі аудит және тәуекелдер, сондай-ақ кадрлар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттердің төрағалары тәуелсіз директорлар болып табылады.

Комитеттер стратегиялық даму, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау, кадр саясаты, сыйақылар және қызметтің әлеуметтік маңызды аспектілері мәселелерін қарайды. Комитеттер мәселелерді алдын ала қарауды жүзеге асырады және Директорлар кеңесіне ұсынымдар береді.

Директорлар кеңесіне есеп беретін тәуелсіз функциялар бақылаудың қосымша деңгейін қамтамасыз етеді және мыналарды қамтиды:

- Корпоративтік басқару, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін тәуелсіз бағалауды жүзеге асыратын ішкі аудит қызметі;
- Корпоративтік басқару процедураларының сақталуын қамтамасыз ететін Корпоративтік хатшы және Директорлар кеңесінің қызметін ұйымдастырушылық және ақпараттық қамтамасыз етуді жүзеге асыратын Корпоративтік хатшы қызметі;
- Биржа қызметінің Қазақстан Республикасының заңнамасы талаптарына, Биржаның қаржы нарығында қызмет көрсетуі мен операциялар жүргізу тәртібін реттейтін ішкі құжаттарына, сондай-ақ Биржа қызметіне әсер ететін шет мемлекеттердің заңнамасына сәйкестігін қамтамасыз етуге бақылауды жүзеге асыратын Комплаенс-қызметті.
- Қызметті қосымша тәуелсіз бағалауды тәуелсіз аудиторлық ұйым жүргізетін сыртқы аудит қамтамасыз етеді. Сыртқы аудиттің нәтижелерін Ішкі аудит және тәуекелдер жөніндегі комитет пен Директорлар кеңесі алдын ала қарайды.

Сауда-саттықты ұйымдастырушының ұйымдық құрылымына және қор биржасының листингтік комиссиясының құрамына қойылатын талаптарға, сондай-ақ Қор биржасының сауда-саттық жүйесінде жасалатын мәмілелерді қадағалау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын Сауда-саттықты ұйымдастырушының құрылымдық бөлімшесінің қызметін жүзеге асыру ережелеріне сәйкес Биржада Листингтік комиссия және Директорлар кеңесінің Эмитенттердің аудиті жөніндегі комитеті жұмыс істейді.

6.2.4 Биржаның Директорлар кеңесінің қызметі

Директорлар кеңесі қызметін бекітілген жылдық жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырады. Отырыстар күндізгі және сырттай нысанда өткізіледі.

Директорлар кеңесі бейінді комитеттердің жұмысы шеңберінде және стратегиялық құжаттарды бекіту кезінде тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және орнықты даму мәселелерін ұдайы қарайды. 2025 жылы Директорлар кеңесінің 43 отырысы өткізілді, оның ішінде 14 – күндізгі отырыс және 29 – сырттай дауыс беру.

Жыл ішінде Директорлар кеңесінің комитеттері:

- Стратегиялық жоспарлау және даму жөніндегі комитеттің 10 отырысын;
- Кадрлар, сыйақылар, әлеуметтік мәселелер және орнықты даму жөніндегі комитеттің 14 отырысын;
- Ішкі аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеттің 11 отырысын;

- Эмитенттердің аудиті жөніндегі комитеттің 5 отырысын;
- Листингтік комиссияның 62 отырысын өткізді.

Есептік кезеңде Директорлар кеңесі:

- 2025-2027 жылдарға арналған ақпараттық технологияларды дамыту стратегиясын бекітті;
- Топтың 2025-2027 жылдарға арналған HR-стратегиясын назарға алды;
- Корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2025-2026 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын бекітті;
- Директорлар кеңесінің комитеттері туралы қағиданың жаңа редакциясын бекітті;
- корпоративтік басқару құрылымын жетілдіру жөнінде шешімдер қабылдады.

2025 жылғы желтоқсанда Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерінің қатысуымен стратегиялық сессия өткізілді, оның шеңберінде Топты дамытудың негізгі бағыттары қаралды.

6.2.5 Биржаның Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқыту

Биржа Директорлар кеңесінің құрамын кәсіби тәжірибенің, құзыреттердің және көзқарастардың теңгерімділігін ескере отырып қалыптастырады, бұл мәселелерді жан-жақты қарастыруды және салмақты шешімдер қабылдауды қамтамасыз етеді. Халықаралық тәжірибесі бар тәуелсіз директорлардың болуы стратегиялық басқарудың объективтілігі мен сапасын күшейтеді.

Директорлар кеңесі мүшелерінің негізгі құзыреттері:

- Қаржы;
- Көшбасшылық;
- IT технологиялар;
- Тәуекелдерді басқару;
- Халықаралық тәжірибе;
- Стратегиялық пайым;
- Корпоративтік басқару;
- Адам ресурстарды басқару.

Аталған құзыреттердің үйлесуі Директорлар кеңесіне корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелеріне сәйкес Биржа қызметіне стратегиялық басшылықты, қадағалауды және бақылауды тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

6.2.6 Биржаның Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы

Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төлеу мөлшері мен шарттарын Қазақстан Республикасының заңнамасына, Жарғыға және Биржаның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес Акционерлердің жалпы жиналысы анықтайды.

Сыйақы жүйесі Директорлар кеңесі мүшелерінің тәуелсіздігін қамтамасыз етуге, олардың Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің жұмысына белсенді қатысуын ынталандыруға, сондай-ақ акционерлердің ұзақ мерзімді мүдделеріне сәйкестігіне бағытталған.

Ай сайынғы сыйақы Акционерлердің жалпы жиналысының шешімімен белгіленеді. Қаржы жылының қорытындылары бойынша жылдық сыйлықақы төленуі мүмкін. Сыйақы мөлшері Директорлар кеңесінің тиісті мүшесінің жылдық тіркелген сыйақы сомасының 85%-нан аспайды.

Жылдық сыйақы Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің отырыстарының 50%-нан кеміне қатысқан Директорлар кеңесінің мүшелеріне төленбейді.

Есептік кезеңде Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы орнықты даму саласындағы жекелеген көрсеткіштерге байланыстырылмаған.

Директорлар кеңесінің мүшелеріне олардың міндеттерін орындауына байланысты құжатпен расталған шығыстар өтеледі.

2025 жылы Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақылардың жалпы сомасы 78 331 981 теңгені құрады.

Директорлар кеңесінің құрамына кіретін мемлекеттік органдардың өкілдеріне заңнамаға сәйкес сыйақы белгіленбейді және төленбейді.

6.3 Клиринг орталығын корпоративтік басқару

Клиринг орталығын корпоративтік басқару Қазақстан Республикасының заңнамасына, Жарғыға, Корпоративтік басқару кодексiне және Қоғамның iшкi нормативтiк құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

Корпоративтiк басқару жүйесi клирингiлiк инфрақұрылымның қаржылық тұрақтылығын, сенiмдiлiгiн қамтамасыз етуге және жалғыз акционер мен нарық қатысушыларының мүдделерiн қорғауға бағытталған.

Клиринг орталығының орталық контрагент ретiндегi рөлiн ескере отырып, тәуекелдердi басқаруға, iшкi бақылауға және қызметтiң үздiксiздiгiн қамтамасыз етуге ерекше назар аударылады.

Клиринг орталығын корпоративтiк басқарудың негiзiн қалаушы қағидаттары әдiлдiк және жалғыз акционердiң құқықтарын қорғау, ақпараттың ашықтығы және уақтылы ашылуы, басқару органдарының есептiлiгi, стратегиялық және атқарушылық функциялардың аражiгiн ажырату, тәуекелдердi тиiмдi басқару және iшкi бақылау, iскерлiк этиканы сақтау және мүдделер қақтығысын болдырмау, қызметтiң қаржылық тұрақтылығы мен үздiксiздiгiн қамтамасыз ету, сондай-ақ шешiмдер қабылдау.

Корпоративтiк басқару "Акционерлiк қоғамдар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, КАСС Жарғысына және Қоғамның iшкi құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

Акционерлердiң жалпы жиналысы жоғары басқару органы болып табылады. Клиринг орталығының жалғыз акционерi "Қазақстан қор биржасы" АҚ болып табылады.

Директорлар кеңесi Клиринг орталығының қызметiне стратегиялық басшылықты және заңнамада және Жарғыда жалғыз акционердiң құзыретiне жатқызылған мәселелердi қоспағанда, атқарушы органның қызметiн бақылауды жүзеге асырады.

Қоғамның қызметiн ағымдағы басқаруды жүзеге асыратын және Директорлар кеңесiне есеп беретiн Басқарма атқарушы орган болып табылады.

Басқару құрылымы:

6.3.1 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі

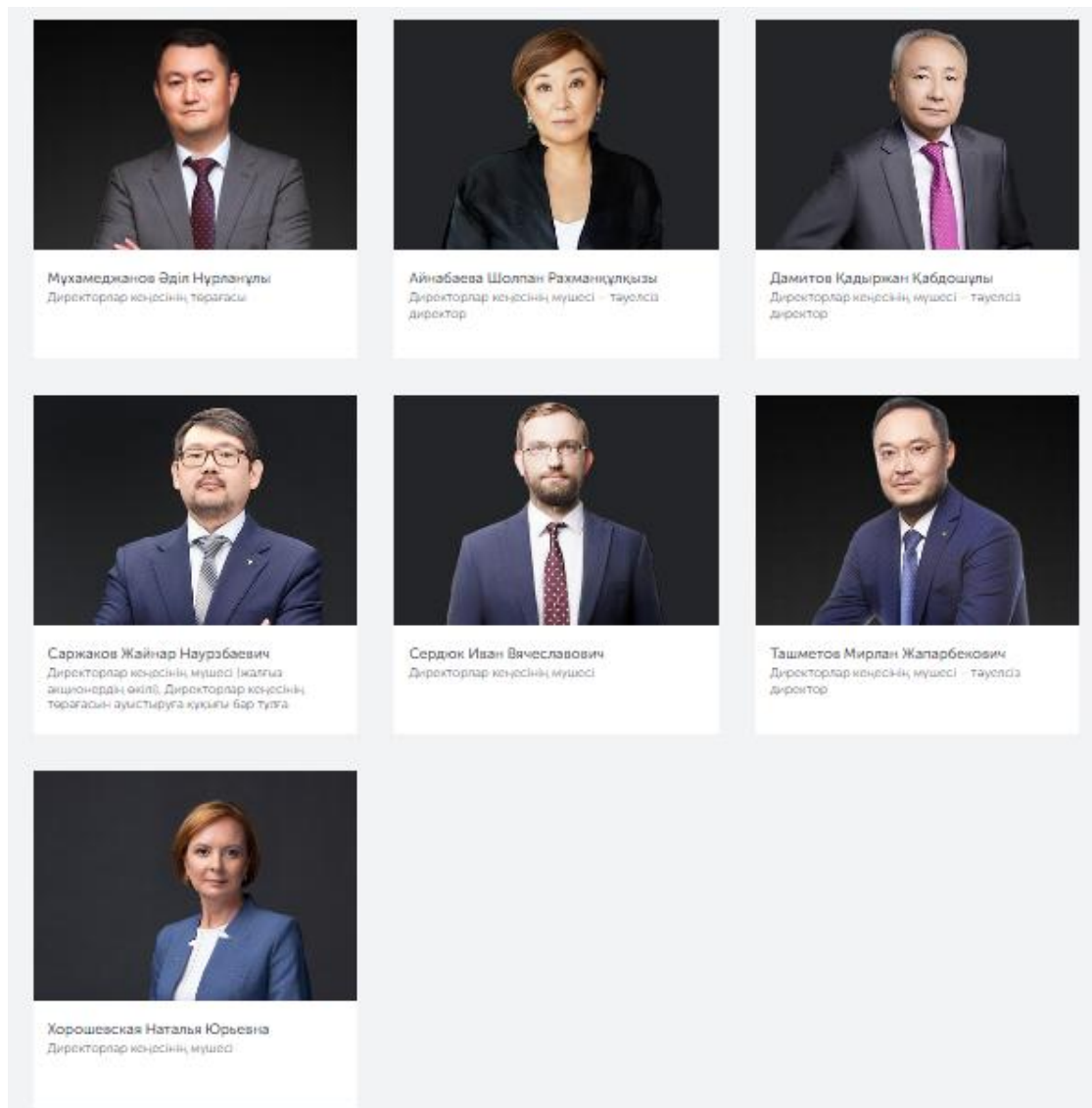
Директорлар кеңесi Қазақстан Республикасының заңнамасына және Клиринг орталығының iшкi құжаттарына сәйкес жалғыз акционердiң шешiмiмен қалыптастырылады.

Директорлар кеңесiнiң құрамын қалыптастыру кезiнде Клиринг орталығының қызметiн стратегиялық басқару үшiн қажеттi кандидаттардың кәсiби бiлiктiлiгi, iскерлiк беделi, бейiндiк тәжiрибесi және құзыреттер теңгерiмi ескерiледi.

2025 жылғы 31 қаңтардағы жағдай бойынша Директорлар кеңесiнiң құрамына 7 мүше кiредi. Тәуелсiз директорлардың үлесi 42,85%, әйелдердiң үлесi 28,57% құрайды.

Есептi күнгi жағдай бойынша Әдiл Нұрланұлы Мұхамеджанов Клиринг орталығының Директорлар кеңесiнiң төрағасы болып табылады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша КАСС Директорлар кеңесінің құрамы¹³:

6.3.2 Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер

Клиринг орталығының жалғыз акционерінің шешімімен ("Қазақстан қор биржасы" АҚ Директорлар кеңесінің 2025 жылғы 11 сәуірдегі № 11 отырыс хаттамасы) Алина Өтемісқызы Алдамбергеннің Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің мүшесі (жалғыз акционердің өкілі) ретіндегі өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды.

Осы шешіммен:

- 2025 жылғы 11 сәуірден бастап Әділ Нұрланұлы Мұхамеджанов Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды;
- "Қазақстан қор биржасы" АҚ Басқармасының Төрағасы Әділ Нұрланұлы Мұхамеджановқа Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің мүшесі қызметін атқаруға келісім берілді;
- Ертай Исмаилұлы Салимовтың 2025 жылғы 31 наурыздан бастап өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату туралы өтініші назарға алынды;
- Директорлар кеңесінің сандық құрамы анықталды – 7 мүше.

6.3.3 Директорлар кеңесінің комитеттері және Клиринг орталығының тәуелсіз функциялары

Мәселелерді алдын ала қарау және ұсынымдар дайындау үшін Директорлар кеңесінің жанында мынадай комитеттер жұмыс істейді:

¹³<https://kacc.kase.kz/ru/about/>

- Бюджет және стратегиялық жоспарлау комитеті;
- Ішкі аудит жөніндегі комитет;
- Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет;
- Тәуекелдер жөніндегі комитет.

Комитеттердің қызметі Клиринг орталығының ішкі құжаттарымен регламенттеледі.

Тәуелсіз бақылаудың қосымша деңгейін:

- Ішкі аудит қызметі;
- Корпоративтік хатшы;
- Комплаенс-қызмет қамтамасыз етеді.

6.3.4 Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің қызметі

2025 жылы Директорлар кеңесінің 24 отырысы өткізілді, оның ішінде 11 – күндізгі нысанда және 13 шешім сырттай дауыс беру арқылы қабылданды.

Директорлар кеңесі Клиринг орталығы қызметінің стратегиялық және ағымдағы мәселелерін, оның ішінде бюджеттік және стратегиялық жоспарлау, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін, сондай-ақ кадр және ұйымдастыру мәселелерін қарады.

2025 жылы:

- Бюджет және стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитеттің 12 отырысы;
- Ішкі аудит жөніндегі комитеттің 10 отырысы;
- Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің 8 отырысы;
- Тәуекелдер жөніндегі комитеттің 3 отырысы өткізілді.

6.3.5 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқыту

Директорлар кеңесі Клиринг орталығының қызметіне тиімді стратегиялық басшылықты қамтамасыз ететін құзыреттердің теңгерімді бейініне ие.

Сараптаманың түйінді салалары:

- корпоративтік басқару мен стратегиялық жоспарлауды;
- қаржы мен қаржылық бақылауды;
- тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылауды;
- ақпараттық технологияларды;
- комплаенс - бақылауды;
- орнықты дамуды;
- құқықтық реттеуді қамтиды.

Директорлар кеңесінің мүшелері корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару, цифрландыру және орнықты даму мәселелері бойынша оқытудан өтеді және бейінді іс-шараларға қатысады.

6.3.6 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы

Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы Қазақстан Республикасының заңнамасына және Клиринг орталығының ішкі құжаттарына сәйкес жалғыз акционердің шешімімен анықталады.

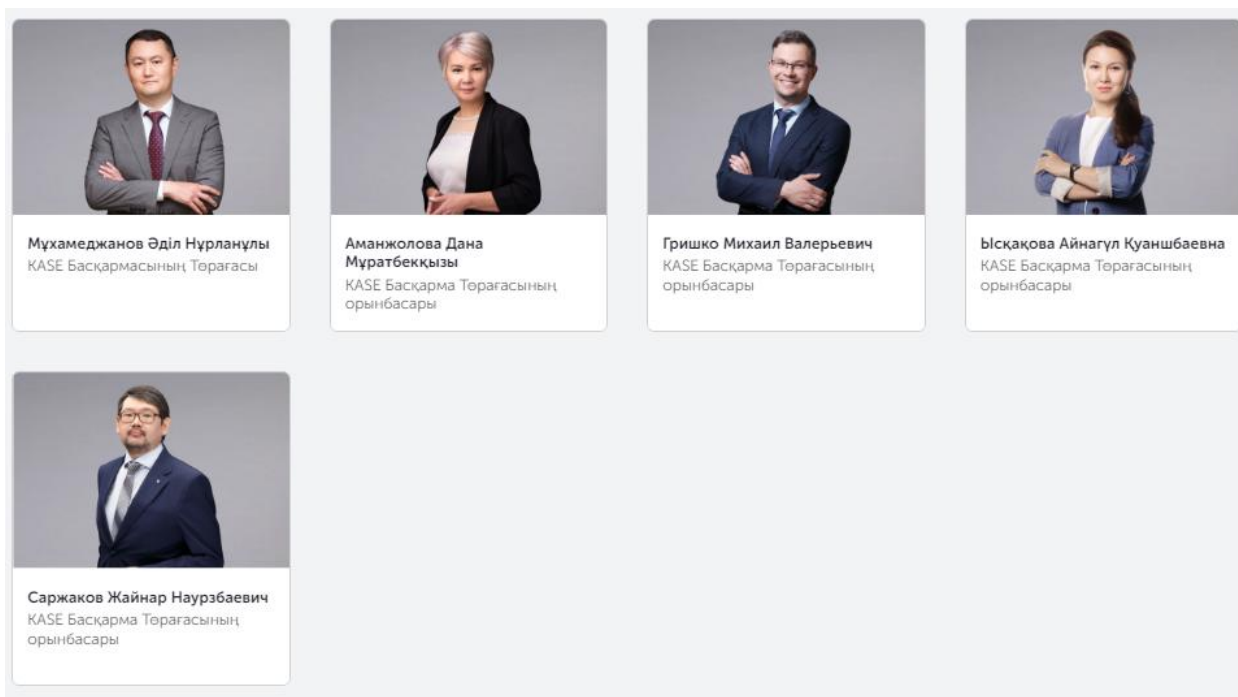
Жылдық сыйақы мөлшері тиісті жыл үшін тіркелген сыйақы сомасының 85%-нан аспайды.

Жылдық сыйақы Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің отырыстарының кемінде 50% қатысқан Директорлар кеңесінің мүшелеріне төленбейді.

2025 жылғы 01 қаңтардан 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде Директорлар кеңесінің мүшелеріне 40 717 125,56 теңге төленді.

6.4 Биржаның Басқармасы

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KASE Басқармасы бес адамнан тұрды⁶:

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басқарма құрамындағы әйелдердің үлесі 40%-ды құрайды. Басқарма мүшелерінің өкілеттік мерзімі Биржаның Жарғысына сәйкес Директорлар кеңесінің шешімімен анықталады. Басқарма мүшелерінің қаржы нарықтары, ақпараттық технологиялар, тәуекелдерді басқару, стратегиялық жоспарлау және корпоративтік басқару саласында кәсіби тәжірибесі бар, бұл Биржаның стратегиясын іске асыруды және ағымдағы қызметіне тиімді басшылықты қамтамасыз етеді.

2025 жылы Биржа Басқармасының құрамында басқару командасын жаңартуға байланысты өзгерістер болды. Директорлар кеңесінің шешімімен (2025 жылғы 7 наурыздағы № 7 хаттама) 2025 жылғы 28 наурыздан бастап Алина Өтемісқызы Алдамбергіннің Басқарма Төрағасы ретіндегі өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды және 2025 жылғы 31 наурыздан бастап Әділ Нұрланұлы Мұхамеджанов Басқарма Төрағасы болып сайланды.

Директорлар кеңесінің шешімімен (2025 жылғы 28 сәуірдегі № 12 хаттама) 2025 жылғы 30 сәуірден бастап Елдос Маратұлы Қуанышбековтың IT басқарушы директоры, Басқарма мүшесі ретіндегі өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды және 2025 жылғы 2 мамырдан бастап Михаил Валерьевич Гришко Басқарма Төрағасының орынбасары болып сайланды.

Директорлар кеңесінің шешімімен (2025 жылғы 20 маусымдағы № 18 хаттама) Ермек Болатұлы Мажекеновтің Басқарма Төрағасының орынбасары ретіндегі өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылып, 2025 жылғы 23 маусымнан бастап Айнагүл Қуаншбаевна Ысқақова Басқарма Төрағасының орынбасары болып сайланды.

6.4.1 Тағайындау және біліктілік талаптары

Басқарманың сандық құрамын анықтау, Басқарма Төрағасын және Басқарма мүшелерін сайлау, олардың өкілеттік мерзімін белгілеу, сондай-ақ өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату Директорлар кеңесінің құзыретіне жатады.

Кандидатураларды алдын ала қарауды Директорлар кеңесінің Кадрлар, сыйақылар, әлеуметтік мәселелер және орнықты даму жөніндегі комитеті жүзеге асырады.

Кандидаттар қаржы ұйымдарының басшы жұмыскерлеріне қойылатын Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келуге тиіс, оның ішінде:

- кәсіби тәжірибесінің және басқару құзыретінің болуы;
- жоғары білім;
- мінсіз іскерлік беделі;
- кандидатураны уәкілетті органмен келісу;
- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға байланысты шектеулердің болмауы.

Басқаруды қалыптастыру процедурасы кандидаттарды таңдау кезінде ашықтық пен объективтілікті қамтамасыз ететін конкурстық іріктеуді қамтуы мүмкін.

6.4.2 Биржа Басқармасының қызметі

Басқарма Төрағасы Биржаның ағымдағы қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады, Басқарманың жұмысын ұйымдастырады және атқарушы органның Директорлар кеңесімен өзара іс-қимылын қамтамасыз етеді.

Басқарма Төрағасы белгіленген өкілеттіктер шегінде Биржаның атынан сенімхатсыз әрекет етеді.

Басқару функциясы шеңберінде Басқарма Төрағасы Басқарма мүшелері арасында міндеттерді бөледі, Басқарма отырыстарында түйінді мәселелерді талқылауды қамтамасыз етеді және құзыреті шегінде персоналды басқару мәселелері бойынша шешімдер қабылдайды.

Басқарманың өкілеттігі Қазақстан Республикасының заңдарымен, Жарғымен және Биржаның ішкі құжаттарымен анықталады.

Басқарманың түйінді функцияларына:

- Биржаның ағымдағы қызметіне басшылық жасау;
- даму стратегиясы мен стратегиялық бастамаларды іске асыру;
- Акционерлер жалпы жиналысы мен Директорлар кеңесі шешімдерінің орындалуын қамтамасыз ету;
- бюджет жобаларын және стратегиялық жоспарларды әзірлеу;
- қаржы ресурстарын басқару;
- құзыреті шегінде ішкі құжаттарды бекіту;
- тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- реттеуші талаптарының сақталуын қамтамасыз ету;
- Биржаның жұмыскерлері үшін комплаенс-тәуекелді, оның ішінде қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру тәуекелдерін басқару мәселелері бойынша ішкі құжаттарды әзірлеуді қамтамасыз ету;
- аудиторлық есептерді талдау және түзету шараларын іске асыру жатады.

Басқарма қаржылық нәтижелер, тәуекелдер және стратегиялық жоспарлардың орындалуы туралы ақпаратты қоса алғанда, Директорлар кеңесіне есептілікті ұдайы ұсынуды қамтамасыз етеді.

2025 жылы Басқарманың 143 отырысы өткізіліп, онда 760 мәселе қаралды.

Оның ішінде:

- 1-тоқсан – 30 отырыс, 201 мәселе;
- 2-тоқсан – 45 отырыс, 236 мәселе;
- 3-тоқсан – 27 отырыс, 129 мәселе;
- 4-тоқсан – 41 отырыс, 194 мәселе.

Басқарма отырыстарында операциялық қызмет, стратегиялық жобаларды іске асыру, тәуекелдерді басқару, қаржылық жоспарлау, ақпараттық технологиялар және кадр саясаты мәселелері қаралды.

Басқарма стратегиялық бастамалардың орындалуын және Биржаның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін үйлестіруді қамтамасыз етті.

6.4.3 Биржа Басқармасының комитеттері

Құзыреттер шеңберінде жекелеген мәселелерді қарау үшін Басқарма жанында келесі комитеттер әрекет етеді:

- Индекстер мен индикаторлар жөніндегі комитет;
- Нарықтық тәуекелдер жөніндегі комитет;
- Операциялық тәуекелдер және қызметтің үздіксіздігін басқару жөніндегі комитет;
- Инвестициялық комитет;

- Дефолттарды реттеу жөніндегі комитет;
- Бюджет және сатып алулар жөніндегі комитет;
- Кадрлар жөніндегі комитет (Клирингтік орталықпен бірлескен);
- Ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі комитет;
- Өнімдер мен жобалар жөніндегі комитет (Клирингтік орталықпен бірлескен);
- Жосықсыз практикаларға қарсы іс-қимыл жөніндегі комитет;
- Интеграцияланған менеджмент жүйесі жөніндегі комитет (Клирингтік орталықпен бірлескен);
- Шетел валюталары нарығы жөніндегі комитет.

6.4.4 Биржа Басқармасы мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқуы

KASE тобының Басқармасы Биржаның және Клиринг орталығының қызметін стратегиялық басқаруды қамтамасыз ететін құзыреттердің жиынтығына ие. Басқарма құзыреттерінің ұжымдық бейіні қаржы нарығының инфрақұрылымын ұйымдастыру және дамыту, корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару, стратегиялық жоспарлау, қаржылық талдау, сондай-ақ цифрлық трансформация және технологиялық даму саласындағы кәсіби тәжірибе мен сараптаманы қамтиды.

Кәсіби құзыреттерді қолдау және дамыту мақсатында Басқарма мүшелері тұрақты негізде оқытудан өтеді және бейінді білім беру бағдарламаларына қатысады.

Есептік кезеңде Басқарма деректерді визуализациялауды, интерактивті есептілікті құруды, деректерді моделдеуді, SQL және ETL-тәсілдерді қолдануды, сондай-ақ есептілік архитектурасы мен ақпараттық қауіпсіздік мәселелерін қоса алғанда, Qlik талдауының BI-құралымен жұмыс бойынша оқытудан өтті.

Басқарма мүшелері қосымша стратегиялық басқару, көшбасшылық және қаржылық талдау құзыреттерін дамытуға бағытталған корпоративтік басқару саласындағы халықаралық сертификаттау бағдарламасына қатысты, сондай-ақ Agile-тәсілдері және жобаларды икемді басқарудың қазіргі заманғы әдістері бойынша оқытудан өтті.

6.4.5 Биржа Басқармасы мүшелерінің сыйақысы

"Акционерлік қоғамдар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, Биржаның жарғысына және Басқарма туралы қағидаға сәйкес:

- Басқарма мүшесінің лауазымдық айлықақысының ай сайынғы мөлшері Директорлар кеңесінің шешімімен анықталады;
- Басқарма мен Биржаның есепті жылдағы қызметінің нәтижелерін қарау қорытындылары бойынша Директорлар кеңесі Басқарма мүшелерінің есепті жылдағы жылдық сыйлықақы сыйақысының мөлшерін белгілеу туралы шешім қабылдайды;
- Басқарма мүшелерінің жылдық сыйлықақы сыйақысының мөлшері есепті жыл ішіндегі Басқарманың әрбір мүшесінің жұмысын бағалау нәтижелері бойынша Директорлар кеңесінің шешімімен анықталады;
- Директорлар кеңесі Басқарма мүшесіне біржолғы төлем туралы шешім қабылдай алады.

2025 жылғы 01 қаңтардан 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде Биржа Басқармасының мүшелеріне 300 837 751,03 теңге төленді.

6.5 Клиринг орталығының Басқармасы

Басқарма Клиринг орталығының алқалы атқарушы органы болып табылады және Қоғамның қызметін ағымдағы басқаруды жүзеге асырады.

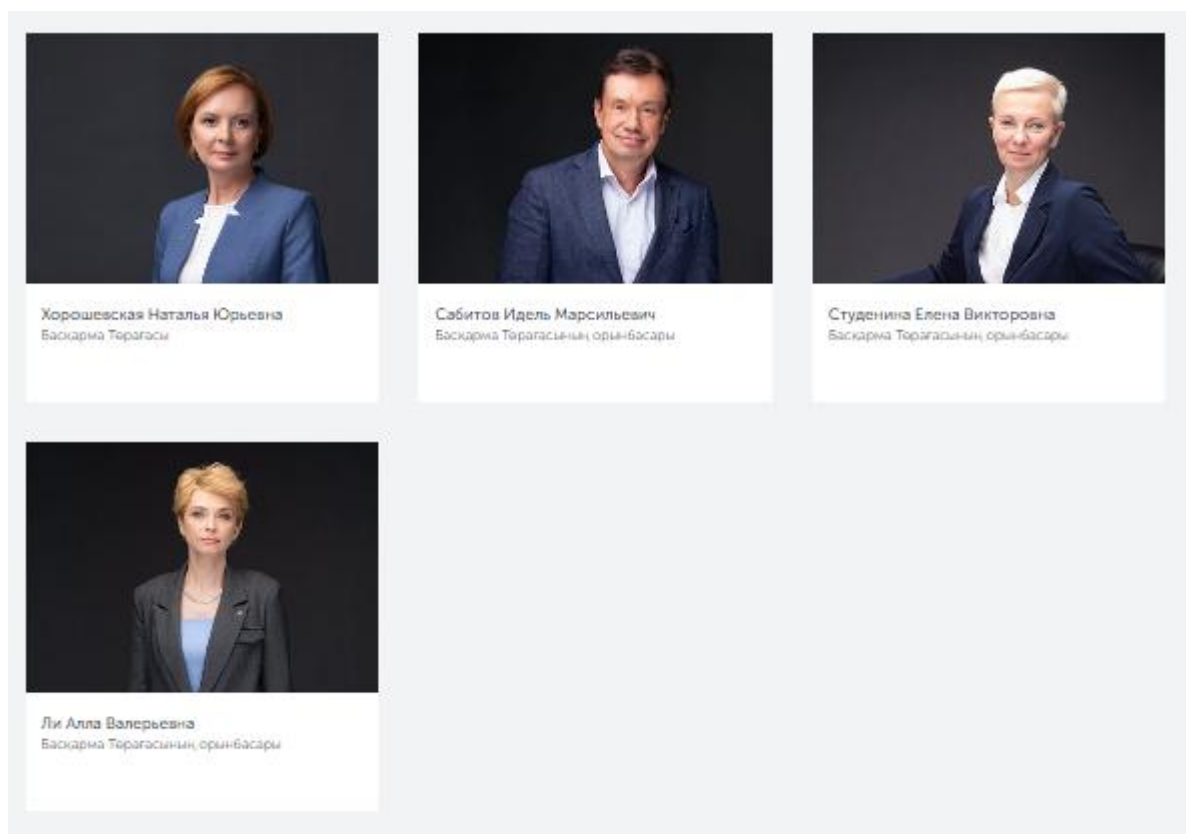
Басқарма стратегияның іске асырылуын, Директорлар кеңесі шешімдерінің орындалуын, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуін, сондай-ақ заңнама талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басқарма 4 адамнан тұрады. Әйелдердің үлесі 75% құрайды. Әйелдердің жоғары үлесі есепті күнгі жағдай бойынша Клиринг орталығының басқару командасының нақты құрылымын көрсетеді.

Директорлар кеңесінің 2025 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен Басқарманың қолданыстағы құрамының өкілеттік мерзімі 2026 жылғы 04 қаңтардан бастап 2029 жылғы 03 қаңтарға дейін белгіленген.

Есепті күнгі жағдай бойынша Клиринг орталығы Басқармасының Төрағасы Наталья Юрьевна Хорошевская болып табылады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша КАСС Басқармасы⁷:

6.5.1 Тағайындау және біліктілік талаптары

Басқарма мүшелерін тағайындау Қазақстан Республикасының заңнамасына, Клиринг орталығының Жарғысына және ішкі құжаттарына сәйкес Директорлар кеңесінің шешімімен жүзеге асырылады.

Директорлар кеңесі Басқарманың сандық және дербес құрамын, оның мүшелерінің өкілеттік мерзімін және олардың қызметінің шарттарын анықтайды.

Кандидаттарды іріктеу кезінде Клиринг орталығының кәсіби біліктілігі, басқару тәжірибесі, іскерлік беделі және заңнамасы мен ішкі құжаттарының талаптарына сәйкестігі ескеріледі.

Белгіленген тәртіп кәсіби және тиімді атқарушы органды қалыптастыруға бағытталған.

6.5.2 Клиринг орталығы Басқармасының қызметі

Басқарма Клиринг орталығының қызметін ағымдағы басқаруды жүзеге асырады және Директорлар кеңесіне есептілікті ұдайы ұсынады.

Басқарманың негізгі функцияларына:

- стратегияны іске асыру;
- қызметті жедел басқару;
- тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- заңнама талаптарын сақтау;
- қаржы ресурстарын басқару жатады.

2025 жылы Басқарманың 99 отырысы өткізілді.

6.5.3 Клиринг орталығы Басқармасының комитеттері

Жекелеген мәселелерді алдын ала пысықтау үшін Басқарма жанында:

- Инвестициялық комитет;
- Дефолттарды реттеу жөніндегі комитет;
- Ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі комитет;

- Интеграцияланған менеджмент жүйесі жөніндегі комитет (Биржамен бірлескен);
- Кадрлар жөніндегі комитет (Биржамен бірлескен);
- Өнімдер және жобалар жөніндегі комитет (Биржамен бірлескен);
- Нарықтық тәуекелдер жөніндегі комитет жұмыс істейді.

6.5.4 Клиринг орталығы Басқармасының дағдылары мен құзыреттері

Басқарма клирингілік инфрақұрылымды тиімді басқаруды қамтамасыз ететін құзыреттердің ұжымдық бейініне ие.

Сараптаманың түйінді салалары:

- стратегиялық және операциялық басқаруды;
- қаржы мен бюджеттеуді;
- тәуекелдерді басқаруды;
- ақпараттық технологияларды;
- орнықты дамуды қамтиды.

Басқарма мүшелері оқудан өтеді және бейінді іс-шараларға қатысады.

6.5.5 Клиринг орталығының Басқарма мүшелеріне сыйақы

Басқарма мүшелерінің сыйақысын Қазақстан Республикасының заңнамасына және Клиринг орталығының ішкі құжаттарына сәйкес Директорлар кеңесі анықтайды.

2025 жылғы 01 қаңтардан 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде Басқарма мүшелеріне 252 329 866,36 теңге төленді.

6.6 Тәуекелдерді басқару

6.6.1 Тәуекелдерді басқару тәсілі

KASE тобында олардың бизнес-модельдерінің ерекшеліктері мен тәуекелдердің төн түрлерін ескере отырып, KASE және KACC қызметін қамтитын тәуекелдерді басқарудың бірыңғай интеграцияланған жүйесі жұмыс істейді. Тәуекелдерді басқару корпоративтік басқарудың ажырамас элементі болып табылады және барлық маңызды тәуекелдерді уақтылы анықтауға, бағалауға, мониторингтеуге және бақылауға бағытталған.

Жүйе тәуекелге бағдарланған тәсілге негізделген және ISO 31000 және ISO 22301 халықаралық стандарттарының талаптарын ескере отырып әзірленген. Тәуекелдерді басқару стратегиялық және операциялық процестерге интеграцияланған және Top қызметінің барлық деңгейлерінде іске асырылады.

Тәуекелдерді басқару жүйесін қадағалауды тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы түйінді қағидаттар мен басымдықтарды анықтайтын Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің Ішкі аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеті тәуекел-менеджмент мәселелерін алдын ала қарауды, ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалауды, сондай-ақ Ішкі аудит қызметімен және Комплаенс-қызметпен өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді.

Басқарма бекітілген саясат пен процедураларды енгізуді қамтамасыз етеді, тәуекелдер туралы есептерді қарайды және маңызды мәселелер бойынша шешімдер қабылдайды.

Басқарма жанында Операциялық тәуекелдерді басқару және процестердің тұрақтылығын қамтамасыз ету жөнінде ұсынымдар әзірлейтін Операциялық тәуекелдер және қызметтің үздіксіздігін басқару комитеті жұмыс істейді.

Қорғаудың үш желісінің моделі қолданылады:

- бірінші желі – құрылымдық бөлімшелер және тәуекелдер иелері;
- екінші желі – комплаенс бөлімшесі, заң бөлімшесі, тәуекелдерді басқару бөлімшесі, қадағалау бөлімшесі;
- үшінші желі – жүйенің тиімділігін тәуелсіз бағалауды жүзеге асыратын Ішкі аудит қызметі.

Процестерді үйлестіруді Тәуекелдерді басқару бөлімі жүзеге асырады, ол тәуекелдерді әдістемелік сүйемелдеуге, сәйкестендіруді және бағалауды ұйымдастыруға, оларды төмендету жөніндегі іс-

шаралардың мониторингіне, іске асырылған оқиғаларды талдауға және қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесін дамытуға жауап береді. Бөлім басшысы инвестициялық комитеттің құрамына кіреді, ол инвестициялық шешімдерді қабылдау кезінде тәуекелдерді есепке алуды қамтамасыз етеді.

Қосымша жүйе операциялық тартымдылық және дербес жауапкершілік қағидаттарына негізделген. Топта бөлімшелер мен тәуекелдерді басқару функциясы арасындағы өзара іс-қимылды қамтамасыз ететін тәуекел-үйлестірушілер институты жұмыс істейді. Құрылымдық бөлімшелердің басшылары өздерінің функционалдық салалары шеңберінде тәуекелдерді басқару үшін жауапты болады.

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуінің нормативтік негізін KASE тобында бекітілген тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, мониторингтеу және қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету процестерін регламенттейтін ішкі саясат, қағидалар мен әдістемелік құжаттар қалыптастырады.

6.6.2 Қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесі

Қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесі (бұдан әрі – ҚҮБЖ) тәуекелдерді басқарудың интеграцияланған жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылады және KASE тобының аса маңызды процестерінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған.

ҚҮБЖ-ның негізгі мақсаты ықтимал іркілістердің салдарларын барынша азайту және негізгі функцияларды белгіленген нысаналы деңгейге дейін уақтылы қалпына келтіру болып табылады.

Жүйенің жұмыс істеуі шеңберінде жыл сайын бизнеске әсерін талдау (Business Impact Analysis) жүргізіледі. Оның нәтижелері бойынша басым процестер анықталады, қалпына келтірудің нысаналы мерзімдері және деректердің барынша жол берілетін ысыраптары белгіленеді. Қызметтің үзілуіне алып келуі мүмкін сценарийлер бағаланады, инфрақұрылымды қорғаудың алдын алу шаралары әзірленеді, үздіксіздікті қамтамасыз ету және қызметті қалпына келтіру жоспарлары қалыптастырылады және өзектендіріледі.

Тәуекелдерді басқару бөлімі бөлімшелермен бірлесіп жоспарларды үнемі тестілеуді ұйымдастырады, бұл дағдарыстық жағдайларға әзірлікті қолдауға және капитал нарығы инфрақұрылымының орнықтылығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Есептік кезеңде бизнеске әсерді талдау және қызметті тоқтату тәуекелдерін бағалау орындалды, олардың қорытындысы бойынша белгіленген нысаналы қалпына келтіру мерзімдерімен қызметтің аса маңызды түрлерінің тізбесі қалыптастырылды. Қызметті қалпына келтіру жоспарларына тестілеу жүргізілді, оның нәтижелері бойынша ҚҮБЖ регламенттейтін ішкі құжаттарды өзектендіру бастамасы көтерілді.

6.6.3 Тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, мониторинг жүргізу және оларға ден қою

Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау KASE және Клиринг орталығында тәуекелдерді басқарудың қолданыстағы жүйелері шеңберінде жүзеге асырылады және капитал нарығы инфрақұрылымының орнықтылығы мен сенімділігін қамтамасыз етеді.

Тәуекелдерді сәйкестендіру жыл сайын, сондай-ақ сыртқы немесе ішкі ортада елеулі өзгерістер туындаған кезде жүргізіледі. Процесс макроэкономикалық және реттеушілік серпінді, нарықтық үрдістерді, технологиялық өзгерістерді және ішкі даму факторларын талдауды қамтиды. Нәтижелері KASE тобының тәуекел бейінінің құрылымын көрсететін тіркелімдер мен тәуекел карталарында жүйеленеді.

Бағалау "ықтималдық – ықпал ету" матрицасын қолдана отырып, біріздендірілген әдіснама негізінде жүзеге асырылады. Ықпал ету деңгейін анықтау кезінде қаржылық, операциялық, құқықтық және бедел салдарлары ескеріледі.

Маңызды тәуекелдер үшін тәуекелді барынша азайтуды, үшінші тарапқа беруді, ықтимал салдарды қабылдауды және тәуекелдің сипатына байланысты басқарудың өзге де тәсілдерін қоса алғанда, ден қою және бақылау шаралары анықталады.

KASE тобында ашықтық және жауапкершілік мәдениеті сақталады. Тәуекелді іске асырған жағдайда ақпараттандырудың белгіленген тәртібі қолданылады: тәуекел-үйлестіруші оқиғаны тіркейді және ақпаратты Тәуекелдерді басқару бөліміне береді, бақылау рәсімдерінің салдарлары мен тиімділігіне талдау жүргізіледі. Елеулі тосын оқиғалар Басқармаға және қажет болған жағдайда Директорлар кеңесіне белгіленген тәртіппен жеткізіледі, деректер тәуекелдер тіркелімін өзектендіру және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру үшін пайдаланылады. Іске асырылған тәуекелдер туралы ақпарат тоқсан сайын Ішкі аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеттің және Директорлар кеңесінің қарауына шығарылады.

KASE тобы нарықтық тәуекелдерді, кредиттік тәуекелдерді, өтімділік тәуекелдерін, жүйелік тәуекелдерді, операциялық тәуекелдерді, ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін, орнықты даму тәуекелдерін, комплаенс-тәуекелдерді, құқықтық және беделді тәуекелдерді сәйкестендіреді.

Есептік кезеңде төн тәуекелдер деңгейі қайта қаралып, Биржа мен Клиринг орталығының тәуекелдер тіркелімдері мен карталары қалыптастырылды. Сыртқы саяси және геоэкономикалық, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздікті тұрақты дамыту тәуекелдерін сәйкестендіру және бағалау жүргізілді.

6.6.4 Тәуекел мәдениетін дамыту және оқыту

Тәуекел мәдениетін дамыту тәуекелдерді басқару жүйесінің маңызды элементі болып табылады және KASE тобының күнделікті қызметіне тәуекелге бағдарланған тәсілді ықпалдастыруға бағытталған.

Құзыреттерді дамыту тәсілі бейінді мамандардың кәсіби дамуы мен тұтастай Top жұмыскерлерімен жүйелі жұмысты үйлестіреді. Жаңа жұмыскерлер тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеу қағидаттарымен танысады. Басшылар мен негізгі бөлімшелер үшін тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау және ден қою тетіктерін түсінуді арттыруға бағытталған оқыту іс-шаралары жүргізіледі.

Есептік кезеңде Тәуекелдерді басқару бөлімінің жұмыскерлері ISO 22301 және ISO 31000 халықаралық стандарттары бойынша оқытылды. 2025 жылы тәуекелдерді басқару және қызметтің үздіксіздігі саласында 7 оқыту және практикалық іс-шаралар өткізілді. Орта есеппен алғанда оқытуға жұмыскерлердің 40-50%, ал тестілеуге қайта қабылдау жоспарларын дайындауға бағытталған мамандандырылған іс-шараларға нысаналы топтардың 90-100% қатысады.

6.6.5 Тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту жоспарлары

Орта мерзімді перспективада KASE тобы сыртқы ортаны трансформациялауды және қаржы инфрақұрылымының орнықтылығына қойылатын талаптарды күшейтуді ескере отырып, тәуекелдерді басқарудың интеграцияланған жүйесін одан әрі жетілдіруді жоспарлап отыр.

Тәуекелдерді басқару жүйесін дамытудың негізгі бағыты ESG-тәуекелдердің интеграциясын тереңдету болып табылады. 2025 жылы орнықты даму тәуекелдерін сәйкестендіру, кейіннен оларды KASE тобының тәуекелдер тіркеліміне енгізу жүргізілді. Бұдан басқа, тәуекелдерді бағалау мен мониторингінің корпоративтік моделінде климаттық факторларды есепке алудың әдіснамалық тәсілдерін қалыптастыру бойынша кезең-кезеңмен жұмыс басталды. Климаттық аспектілер дәстүрлі операциялық, қаржылық, реттеушілік және беделді тәуекелдерді күшейтетін ретінде қарастырылады.

Қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесін дамыту шеңберінде жүйенің жетілгендігін және бизнестің тұрақтылығы саласындағы халықаралық практикаларға сәйкестігін растау ретінде ISO 22301:2019 халықаралық стандартына сәйкестігіне сертификаттаудан өту жоспарланған.

Қосымша тәуекелдер мониторингінің талдамалық құралдарын дамыту, бөлімшелер арасындағы процестердің келісімділігін арттыру және тәуекелдерді басқарудың әдіснамалық базасын нығайту жоспарлануда.

6.7 Комплаенс және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

6.7.1 Комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесі

Комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесі KASE тобының корпоративтік басқару жүйесіне интеграцияланған және "үш қорғаныс желісі" моделі негізінде жүзеге асырылады. Жүйе негізгі операциялық процестерді қамтиды және KASE тобы қызметінде Қазақстан Республикасы заңнамасының және шет мемлекеттер құқығының қолданылатын талаптарының, ішкі құжаттардың, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

Жүйенің нормативтік негізін KASE тобы ұйымдарында бекітілген Комплаенс-тәуекелдерді басқару саясаты, Мүдделер қақтығысын басқару саясаты, адал мінез-құлық қағидаттарын айқындайтын, шектеулерді, бұзушылықтарды анықтау рәсімдерін және ден қою тәртібін белгілейтін сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды қамтитын Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты құрайды.

KASE тобының комплаенс-тәуекелдерді басқару жүйесі шеңберінде мынадай түйінді процедуралар іске асырылады:

- комплаенс-тәуекелдерді мониторингтеу және бағалау;
- мүдделер қақтығысын анықтау, алдын алу және реттеу;
- KASE тобының қызметіне әсер ететін халықаралық экономикалық санкциялардың сақталуын бақылау;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының кешені;

- ықтимал бұзушылықтар фактілері бойынша комплаенс-тексерулер жүргізу;
- инсайдерлік ақпаратты пайдалануды бақылау;
- құрылымдық бөлімшелердің сұраулары бойынша комплаенс-қорытындылар дайындау.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы және комплаенс-талаптар контрагенттермен үлгілік шарттарға интеграцияланған, бұл өзара іс-қимыл тізбегіндегі тәуекелдерді басқаруға және теріс салдарлардың туындау ықтималдығын төмендетуге ықпал етеді.

6.7.2 Өтініштерді қарау тетіктері

KASE тобы ұйым қызметіне байланысты әлеуетті теріс салдарларды анықтау, қарау және жою тетіктерінің жұмыс істеуін қамтамасыз етеді. Өтініштерді беру жүйесі қолжетімділік, құпиялылық, қудалаудан қорғау және қараудың объективтілігі қағидаттарына негізделген.

Жұмыскерлер, контрагенттер және үшінші тұлғалар үшін өтініш берудің мынадай құпия арналары қолжетімді:

1. Электрондық мекенжайлар – anticorruption@kase.kz, compliance@kase.kz;
2. Сенім телефоны: +7 (727) 237 6020;
3. Биржаның және Клиринг орталығының пошталық мекенжайлары;
4. Жасырын хабарлау мүмкіндігін қоса алғанда, кеңседегі жазбаша өтініштерге арналған жәшік.

Барлық өтініштер ішкі процедураларға сәйкес міндетті түрде тіркелуге, талдануға және қаралуға тиіс. Қажет болған жағдайда түзету және алдын алу шаралары қолданылады.

Ішкі процедуралармен мыналар көзделген:

- қызметтік тексерулер жүргізу;
- жұмыскерлерге кеңес беру;
- қайталап бұзушылықтарды болдырмау үшін қосымша бақылау шараларын енгізу.

Әлеуетті комплаенс-тәуекелдерді анықтау мақсатында қосымша сауалнама парақтары негізінде жұмыскерлерді жұмыстан шығару себептеріне талдау жүргізіледі, бұл ішкі процестерді және бақылау жүйесін жетілдіру үшін ықтимал аймақтарды анықтауға мүмкіндік береді.

Өтініштерді қарау тетігінің жұмыс істеу тиімділігі мынадай көрсеткіштердің негізінде бағаланады:

- өтініштердің саны мен сипаты;
- қарау мерзімдерінің сақталуы;
- түзету шараларын іске асыру дәрежесі.

Мониторинг нәтижелері тұрақты тоқсан сайынғы/жарты жылдық негізде қаралады:

- Биржада – Басқарма және Директорлар кеңесінің Ішкі аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеті, сондай-ақ Директорлар кеңесі;
- Клиринг орталығында – Басқарма және Директорлар кеңесінің Тәуекелдер жөніндегі комитеті Директорлар кеңесі.

2025 жылы барлық келіп түскен өтініштер белгіленген мерзімде қаралды, қараудан уақтылы немесе негізсіз бас тарту жағдайлары тіркелмеген.

6.7.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

2025 жылы KASE тобының Комплаенс-қызметтері Биржаның қазынашылық бөлімшелерінде және Клиринг орталығында сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізді. Бағалау көрсетілген бөлімшелердің функционалдық құзыреті шеңберінде негізгі операциялар мен бизнес-процестердің 100%-ын қамтыды.

Жүргізілген талдау нәтижелері бойынша қосымша түзету шараларын талап ететін сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ. Бөлімшелерге ішкі процедуралар мен бақылау тетіктерін жетілдіру бойынша ұсынымдар жіберілді.

Есептік кезеңде:

- сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары болмады;

- тәртіптік шаралар және сыбайлас жемқорлық әрекеттері үшін жұмыстан босату қолданылмады;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы негіздер бойынша контрагенттермен шарттарды бұзу немесе ұзартпау тіркелмеді;
- KASE тобына немесе оның жұмыскерлеріне қатысты сыбайлас жемқорлық мәселелері бойынша сот істері мен тергеулерге бастамашылық жасалмады.

6.7.4 Ақпараттандыру және оқыту

Басқарманың барлық мүшелері мен KASE тобы жұмыскерлерінің 100% ұйымның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты мен процедураларымен танысты. Танысу ішкі нормативтік құжаттарды тарату, оқыту іс-шараларын өткізу және танысу фактісін міндетті түрде растау арқылы жүргізіледі.

Жұмысқа қабылдау кезінде барлық лауазымды тұлғалар сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі ішкі құжаттармен міндетті түрде танысудан өтеді және "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер қабылдайды.

2025 жылы Комплаенс-қызмет бекітілген Комплаенс-қызмет жұмыс жоспарына сәйкес KASE тобының жұмыскерлері үшін келесі бағыттар бойынша оқыту іс-шараларын өткізді:

- мүдделер қақтығысын басқару;
- комплаенс-бақылау жүйесі және комплаенс-тәуекелдерді басқару;
- халықаралық санкциялық талаптарды сақтау;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер және кірістер мен мүлікті декларациялау, кірістер мен мүлік туралы декларациялар;
- инсайдерлік ақпаратты пайдалануды бақылау тәртібі;
- комплаенс-тәуекелдерді және комплаенс-мәдениетті басқару;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл.

Оқу тиімділігін бағалау үшін комплаенстің негізгі бағыттары бойынша тест тапсырмалары әзірленді. 2025 жылғы 18-21 желтоқсан аралығында KASE академиясымен бірлесіп жұмыскерлерді тестілеу өткізілді.

- Биржада 196 жұмыскер қатысты, орташа нәтиже – 91,4%.
- Клиринг орталығында 44 жұмыскер қатысты, орташа нәтиже – 94,06%.

Есепті кезеңде заңнама талаптарына және ішкі құжаттарға, оның ішінде маркетингтік коммуникациялар және ақпаратты ашу саласындағы талаптарға сәйкессіздік жағдайлары тіркелген жоқ.

6.7.5 Заңнаманы сақтау

2025 жылы KASE тобы қызметін қаржы нарығы инфрақұрылымы ұйымдарының қызметін реттейтін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырды.

Есептік кезеңде заңдар мен нормативтік актілерді сақтамаудың елеулі жағдайлары анықталған жоқ. Ағымдағы және алдыңғы есептік кезеңдерге жататын айыппұлдарды қоса алғанда, заңнаманы сақтамағаны үшін ақшалай айыппұлдар болған жоқ.

2025 жыл ішінде KASE тобының ұйымдарына уәкілетті орган тарапынан жазбаша ескерту нысанында қадағалаушы ден қоюдың жекелеген шаралары қолданылды. Көрсетілген шаралар ақшалай сипатта болмады және жекелеген есептерді уақтылы ұсынбауға және ақпаратты ашу мәселелеріне байланысты болды.

Барлық анықталған ескертулер белгіленген мерзімде жойылды. Себептерді талдау нәтижелері бойынша осындай жағдайлардың қайталануын болдырмау мақсатында бақылау және есептілік мониторингінің ішкі процедуралары күшейтілді.

Сақталмау жағдайларының мәнділігі қызметтің заңнаманың талаптарына сәйкестігінің ішкі мониторингі және анықталған бұзушылықтардың KASE тобының қызметіне сипаты мен әлеуетті әсерін бағалау негізінде анықталады.

6.8 Мүдделер қақтығысы

Мүдделер қақтығысын болдырмау және реттеу KASE тобының корпоративтік басқару жүйесінің элементі болып табылады және қабылданатын шешімдердің объективтілігін, тәуелсіздігін және ашықтығын қамтамасыз етуге бағытталған.

Мүдделер қақтығысын басқару тәсілі ұйымдардың Жарғыларын, Корпоративтік басқару кодексін, Директорлар кеңесі туралы қағидаларды және Мүдделер қақтығысын басқару саясатын қоса алғанда, KASE тобының ішкі құжаттарында бекітілген. Көрсетілген құжаттар жеке мүдделілік туралы ақпаратты ашу қағидастарын, сондай-ақ әлеуетті жанжалдарды анықтау және реттеу процедураларын белгілейді.

Жұмыскерлер мен лауазымды тұлғалар мүдделер қақтығысының туындауына әкеп соғатын жағдайларды болдырмауға, ал ол туындаған жағдайда – тиісті ақпаратты белгіленген тәртіппен уақтылы ашуға міндетті.

Жеке мүдделері бар тұлғалар өздеріне қатысты мүдделер қақтығысы туындауы мүмкін мәселелер бойынша талқылауға және шешімдер қабылдауға қатыспайды. Лауазымды адамдар сондай-ақ олардың өз мақсатына, сайлануына, қайта сайлануына немесе сыйақы шарттарын анықтауға байланысты шешімдерге қатыспайды.

Осы қағидастарды іске асыру акционерлердің, нарыққа қатысушылардың және өзге де мүдделі тараптардың мүдделерін қорғауға, сондай-ақ KASE тобының инфрақұрылымдық ұйымдарының қызметіне сенімді қолдауға бағытталған.

6.9 Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау

Ақпараттық қауіпсіздікті KASE тобы капитал нарығы инфрақұрылымының тұрақты жұмыс істеуінің ажырамас элементі және клиенттер, нарыққа қатысушылар мен реттеушілер тарапынан сенім факторы ретінде қарастырады. Ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесі корпоративтік басқарудың жалпы жүйесіне интеграцияланған және тәуекелге бағдарланған тәсілге негізделген.

Тәсіл ақпараттың құпиялылығын, тұтастығын және қолжетімділігін қамтамасыз етуді, киберқатерлерді басқаруды, желілік инфрақұрылымды қорғауды, ақпараттық активтер мен физикалық инфрақұрылым объектілеріне қолжетімділікті бақылауды, сондай-ақ аса маңызды процестердің үздіксіздігін қамтамасыз етуді қамтиды.

Директорлар кеңесі ақпараттық қауіпсіздік саласындағы стратегиялық бағдарлар мен түйінді қағидастарды анықтайды, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін дамытудың басым бағыттарын бекітеді.

Басқарма бекітілген стратегияның іске асырылуын қамтамасыз етеді және KASE тобының ағымдағы қызметі деңгейінде ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесінің жұмыс істеуін ұйымдастырады.

Басқарма жанында ақпараттық қауіпсіздік мәселелерін кешенді және функционаларалық қарауды қамтамасыз ететін тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган – Ақпараттық қауіпсіздік комитеті (АҚК) жұмыс істейді. АҚК бастамалар мен жобаларды олардың қорғалу деңгейіне және цифрлық трансформацияға әсері тұрғысынан қарайды, ұсынымдар әзірлейді және бөлімшелер арасында үйлестіруді қамтамасыз етеді. Комитеттің құрамына қаралатын мәселелерге байланысты ақпараттық қауіпсіздік бөлімшесінің, АТ-бөлімшесінің, тәуекелдерді басқарудың және өзге де құрылымдық бөлімшелердің өкілдері кіреді.

Ақпараттық қауіпсіздік саласындағы іс-шараларды үйлестіруді KASE тобының барлық құрылымдық бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасайтын мамандандырылған қауіпсіздік бөлімшелері жүзеге асырады. Басқару жүйесі шеңберінде рөлдер мен жауапкершілік аймақтары анықталды, сыртқы және ішкі ортаның өзгерістерін ескере отырып, тәуекелдерді басқаруға, қол жетімділікті бақылауға және қорғау шараларын қайта қарауға бірыңғай тәсілдер енгізілді. Қауіпсіздік бөлімшелерінің қызметі негізгі процестердің тұрақтылығын қолдауға, ақпараттық және материалдық активтердің қорғалу деңгейін арттыруға, сондай-ақ KASE тобының қауіпсіздігін қамтамасыз етудің бірыңғай тәсілдерін қалыптастыруға бағытталған.

Есептік кезеңде KASE тобы ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін дәйекті түрде дамытуды жалғастырды. Ақпараттық активтерге қолжетімділікті басқару, ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселелері бойынша жұмыскерлердің хабардарлығын арттыру, жеке және заңды тұлғалардың сенімділігін тексеру, өткізу, объектішілік режимдерді қамтамасыз ету бөлігінде негізгі ішкі құжаттар өзектендірілді. Көрсетілген құжаттар Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілеріне және ISO/IEC 27001 қоса алғанда, халықаралық стандарттарға сәйкес келтірілген.

6.9.1 Стандарттарға сәйкестігі және тексерулер

Ақпараттық қауіпсіздікті басқаруда дәйекті және салыстырмалы тәсілді қамтамасыз ету мақсатында KASE тобының ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесі халықаралық стандарттардың, оның ішінде ISO/IEC 27001 талаптарына сәйкес құрылған.

Есептік кезеңде KASE тобы ISO/IEC 27001 сәйкестік сертификатының қолданылуын қолдады. Жүргізілген қадағалау аудитінің нәтижелері бойынша ұсынымдар қалыптастырылды және ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін одан әрі жетілдіру үшін мүмкіндіктер анықталды.

Атап айтқанда, ұсынымдар ақпараттық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдер мен мүмкіндіктерді неғұрлым жүйелі есепке алуды дамытуға, түзету іс-қимылдарын бақылау және мониторинг процедураларын жетілдіруге, сондай-ақ тәуекелдерді бағалау кезінде объективті деректерді пайдалануды кеңейтуге қатысты болды. Активтерді басқаруға байланысты процедураларды ресімдеу мәселелеріне, сондай-ақ қолданыстағы басқару жүйесі шеңберінде жекелеген процестерді автоматтандыру мүмкіндіктеріне ерекше назар аударылды.

6.9.2 Инциденттерге ден қою және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл

KASE тобында ақпараттық қауіпсіздік инциденттеріне ден қою және операциялық, қаржылық және беделді тәуекелдерді барынша азайтуға бағытталған алаяқтықты болдырмау тәртібі қолданылады. Барлық инциденттер міндетті тіркеуге, жіктеуге және әлеуетті әсерді бағалауға жатады. Инциденттер журналын жүргізу ден қою мерзімдерін қадағалауды және бақылауды қамтамасыз етеді.

Есептік кезеңнің қорытындысы бойынша ақпараттық қауіпсіздік инциденттері, сондай-ақ KASE тобының қызметіне әсер еткен расталған алаяқтық жағдайлары тіркелген жоқ. Жекелеген тіркелген инциденттер жергілікті сипатта болды және KASE тобының операциялық тұрақтылығына, қаржылық көрсеткіштеріне немесе беделіне әсер етпеді. Әрбір жағдай бойынша ден қою шаралары іске асырылды және осындай жағдайлардың қайталану ықтималдығын төмендету бойынша іс-шаралар жүргізілді.

6.9.3 Дербес деректерді қорғау және құпиялылық

KASE тобы клиенттердің, контрагенттердің және өзге де мүдделі тараптардың дербес деректері мен құпия ақпаратын қорғауға басым назар аударады. Топтың қызметінде деректерді қорғау саласындағы заңнама мен реттеу нормаларының талаптарын сақтауға бағытталған ішкі саясат пен процедуралар қолданылады.

Дербес деректерді қорғау жүйесі Қазақстан Республикасы заңнамасының және қолданылатын реттеуші актілердің талаптарын ескере отырып құрылған. Қолданыстағы тәсілдер шеңберінде белгіленген талаптарды сақтауға және ақпаратты қорғаудың тиісті деңгейін қолдауға бағытталған ұйымдастырушылық және техникалық шаралар іске асырылуда.

Есептік кезеңнің қорытындылары бойынша KASE тобының қызметіне елеулі әсер еткен дербес деректердің жылыстауына немесе ымыраға келуіне байланысты инциденттер тіркелген жоқ.

6.9.4 Жұмыскерлерді оқыту және олардың хабардарлығын арттыру

Ақпараттық қауіпсіздік саласындағы құзыреттерді арттыру KASE тобының басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады және операциялық тәуекелдерді төмендетудің негізгі элементі ретінде қарастырылады. Оқыту тәсілі екі бағыт бойынша құрылады: бейінді мамандардың кәсіби сараптамасын дамыту және жұмыскерлердің базалық хабардарлығын қалыптастыру.

Есептік кезеңде KASE тобының қауіпсіздік бөлімшелерінің жұмыскерлері процестердің жетілуін арттыруға, тәуекелге бағдарланған тәсілді дұрыс қолдануға және халықаралық талаптарға сәйкестікті қамтамасыз етуге бағытталған ISO/IEC 27001 және ISO/IEC 27005 стандарттары бойынша сыртқы мамандандырылған оқытудан өтті.

Бұдан басқа, бөлімше өкілдері зиянкестердің әдістері мен құралдарын түсінуге бағытталған Certified Ethical Hacker бағдарламасы бойынша оқудан өтті. "Қаскүнемнің ойлау" тәсілдерін игеру алдын ала қорғау шараларын күшейтуге, осалдықтарды анықтау тетіктерін жетілдіруге және инфрақұрылымның киберқауіптерге тұрақтылығын арттыруға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар есептік кезеңде KASE тобының жұмыскерлері үшін ақпараттық қауіпсіздік саласындағы базалық білімді қалыптастыруға бағытталған ішкі оқыту іс-шаралары жүргізілді. Оқыту ақпаратты қорғаудың негізгі қағидаттарын, корпоративтік саясаттың талаптарын және деректермен қауіпсіз жұмыс істеудің практикалық аспектілерін қамтыды.

ISO/IEC 27001 қадағалау аудитіне дайындық шеңберінде стандарт талаптарын түсінуді арттыруға және нығайтуға бағытталған ішкі тренинг ұйымдастырылды.

2026 жылы KASE тобы цифрлық процестердің тұрақтылығын арттыруға баса назар аудара отырып, ақпараттық және киберқауіпсіздікті басқару жүйесін одан әрі дамытуды жоспарлап отыр. Қадағалау аудитінің ұсынымдарын ескере отырып, тәуекелге бағдарланған тәсілді жетілдіру, мониторинг процестерін автоматтандыруды кеңейту, сондай-ақ операциялық процестерге қауіпсіздік шараларын интеграциялауды күшейту басым бағыттар болып табылады.

Жоспарланған бастамалар инфрақұрылымның сенімділігін нығайтуға және нарыққа қатысушылар мен реттеушілер тарапынан сенімнің жоғары деңгейін қолдауға

GRI стандарттарын пайдаланатыны туралы мәлімдеме:

Осы "Қазақстан қор биржасы" АҚ және "KASE клиринг орталығы" АҚ 2025 жылғы 01 қаңтардан бастап 2025 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңдегі орнықты даму туралы есеп **GRI стандарттарына (GRI Standards 2021) сәйкес әзірленді, қолдану деңгейі: GRI Foundation.**

Қолданылатын салалық GRI стандарты: **қолданылмайды.**

GRI мазмұнының көрсеткіші осы есептің GRI Standards 2021 стандарттарының талаптарына сәйкестігін көрсетеді. Сілтемелер есептің тиісті ақпарат ашып көрсетілген бөлімдеріне жасалған. Көрсеткіш қолданылмайтын немесе ақпаратты ашып көрсету шектелген жағдайларда тиісті түсіндірмелер келтірілген.

8-кесте. GRI Content Index

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ¹⁴	Түсіндірме
GRI 2-1 Ұйымдастыру және оның қызметі	2. KASE тобының бейіні		Ашып көрсетілген
GRI 2-2 Есептілікке енгізілген ұйымдар	1. Есеп туралы		Ашып көрсетілген
GRI 2-3 Есептілік кезеңі және байланыс ақпараты	1. Есеп туралы; 1.1 Байланыс ақпараты		Ашып көрсетілген
GRI 2-4 Ақпаратты ашып көрсетудегі өзгерістер	1. Есеп туралы; 4.2.2 Отын ресурстарын тұтыну және энергия тиімділігі		Ашып көрсетілген
GRI 2-5 Есептілікті сыртқы куәландыру	1. Есеп туралы		Ашып көрсетілген
GRI 2-6 Қызмет, құн жасау тізбегі және өзге де іскерлік қатынастар	2. KASE тобының бейіні; 2.1 KASE тобының құнын құру тізбегі		Ашып көрсетілген
GRI 2-7 Жұмыскерлер	5. Персоналға қамқорлық және адам капиталы; 5.2 Жұмыскерлердің құрылымы; <i>2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер</i>		Ашып көрсетілген
GRI 2-8 Ұйымның қызметкері болып табылмайтын жұмыскерлер	<i>2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер</i>		Ашып көрсетілген

¹⁴ Беттердің нөмірлері беттеу кезінде қойылады.

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ¹⁴	Түсіндірме
GRI 2-9 Басқарма құрылымы және құрамы	6.2 Биржаның Директорлар кеңесі; 6.2.1 Биржаның Директорлар кеңесінің құрамы мен тәуелсіздігі; 6.2.2 Биржаның Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер; 6.3.1 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі; 6.3.2 Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер; 6.4.1 Тағайындау және біліктілік талаптары; 6.5.1 Тағайындау және біліктілік талаптары.		Ашып көрсетілген
GRI 2-10 Жоғары басқару органын тағайындау және сайлау	6.2 Биржаның Директорлар кеңесі; 6.2.1 Биржаның Директорлар кеңесінің құрамы мен тәуелсіздігі; 6.2.2 Биржаның Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер; 6.3.1 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі; 6.3.2 Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер; 6.4.1 Тағайындау және біліктілік талаптары; 6.5.1 Тағайындау және біліктілік талаптары.		Ашып көрсетілген
GRI 2-11 Жоғары басқару органының басшысы	6.1 Биржаның корпоративтік басқару моделі; 6.2 Биржаның Директорлар кеңесі; 6.3.1 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі.		Ашып көрсетілген
GRI 2-12 Ықпалды басқарудағы жоғары басқару органының рөлі	3.1 Орнықты дамуды басқару құрылымы; 5.5.2 KASE академиясын басқару құрылымы; 6.2 Биржаның Директорлар кеңесі; 6.2.3 Биржаның Директорлар кеңесінің комитеттері және тәуелсіз функциялары; 6.2.4 Биржаның Директорлар кеңесінің қызметі; 6.3.4 Клиринг орталығының Директорлар кеңесінің қызметі; 6.6.1 Тәуекелдерді басқару тәсілі; 6.9 Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау.		Ашып көрсетілген
GRI 2-13 Ықпалды басқару	3.1 Орнықты дамуды басқару құрылымы;		Ашып көрсетілген

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ¹⁴	Түсіндірме
бойынша жауапкершілікті беру	5.5.2 KASE академиясын басқару құрылымы; 6.6.1 Тәуекелдерді басқару тәсілі; 6.9 Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау.		
GRI 2-14 Орнықты даму туралы есептілікті бекітудегі жоғары органның рөлі	3. KASE тобының орнықты даму тәсілі; 3.1 Орнықты дамуды басқару құрылымы; 3.4 Маңызды тақырыптарды анықтау тәсілі.		Ашып көрсетілген
GRI 2-15 Мүдде қақтығысы	6.8 Мүдде қақтығысы		Ашып көрсетілген
GRI 2-16 Аса маңызды проблемалар туралы ақпараттандыру	3.1 Орнықты дамуды басқару құрылымы; 6.6.3 Тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, мониторинг жүргізу және оларға ден қою.		Ашып көрсетілген
GRI 2-17 Жоғары басқару органының ұжымдық құзыреттілігі	6.2.5 Биржаның Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқыту; 6.3.5 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқыту; 6.4.4 Биржа Басқармасы мүшелерінің дағдылары, тәжірибесі және оқыту.		Ашып көрсетілген
GRI 2-18 Жоғары басқару органының тиімділігін бағалау	-		Ашып көрсетілмеген. Есепті кезеңде Директорлар кеңесінің тиімділігін бағалау жүргізілген жоқ.
GRI 2-19 Сыйақы саясаты	6.2.6 Биржаның Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы; 6.3.6 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы; 6.4.5 Биржа Басқармасы мүшелерінің сыйақысы; 6.5.5 Клиринг орталығының Басқарма мүшелеріне сыйақы.		Ішінара ашып көрсетілген. Сыйақының ESG-көрсеткіштермен байланысы айқындалмаған.
GRI 2-20 Сыйақыны айқындау тәртібі	6.2.6 Биржаның Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы; 6.3.6 Клиринг орталығының Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы; 6.4.5 Биржа Басқармасы мүшелерінің сыйақысы;		Ашып көрсетілген

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ¹⁴	Түсіндірме
	6.5.5 Клиринг орталығының Басқарма мүшелеріне сыйақы.		
GRI 2-21 Жылдық өтемақының жалпы коэффициенті	<i>2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер</i>		Ашып көрсетілген
GRI 2-22 Орнықты даму туралы мәлімдеме	Директорлар кеңесі төрағасының өтініші; Басқарма төрағасының үндеуі.		Ашып көрсетілген
GRI 2-23 Ұйымның ішкі құжаттарында бекітілген міндеттемелер	3. KASE тобының орнықты даму тәсілі; 3.5 Орнықты даму практикасын ілгерілету; 4.1 "Жасыл кеңсе" тұжырымдамасы; 6.6.1 Тәуекелдерді басқару тәсілі; 6.8 Мүдделер қақтығысы.		Ашып көрсетілген
GRI 2-24 Саясаттардың іске асырылуын қадағалау	3. KASE тобының орнықты даму тәсілі; 3.1 Орнықты дамуды басқару құрылымы; 5.5.2 KASE академиясын басқару құрылымы; 6.6.1 Тәуекелдерді басқару тәсілі; 6.6.3 Тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, мониторинг жүргізу және оларға ден қою.		Ашып көрсетілген
GRI 2-25 Төріс ықпалды жою тетіктері	6.6.3 Тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, мониторинг жүргізу және оларға ден қою; 6.7.2 Өтініштерді қарау тетіктері.		Ашып көрсетілген
GRI 2-26 Жүгіну және шағымдарды қарау тетіктері	6.7.2 Өтініштерді қарау тетіктері.		Ашып көрсетілген
GRI 2-27 Заңнама талаптарын сақтау	6.7.5 Заңнаманы сақтау; 6.9.1 Стандарттарға сәйкестігі және тексерулер; 6.9.3 Дербес деректерді қорғау және құпиялылық.		Ашып көрсетілген
GRI 2-28 Қауымдастықтарға мүшелік	2.3 Кәсіптік қауымдастықтарға мүшелік.		Ашып көрсетілген
GRI 2-29 Мүдделі тараптармен	3.3 Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл;		Ашып көрсетілген

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ¹⁴	Түсіндірме
өзара іс-қимыл жасау тәсілі	5.3 Қызметкерлердің тартылуы және уәждемесі; 5.5.3 KASE академиясының жұмыс істеу моделі және даму басымдықтары; 6.7.2 Өтініштерді қарау тетіктері.		
GRI 2-30 Ұжымдық шарттар	–		Қолданылмайды. Есепті кезеңде ұжымдық шарттар жасалмаған.

Елеулі тақырыптар

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ⁶	Түсіндірме
GRI 3-1 Елеулі тақырыптарды анықтау процесі	Маңызды тақырыптарды анықтау тәсілі.		Ашып көрсетілген
GRI 3-2 Елеулі тақырыптардың тізбесі	Маңызды тақырыптарды анықтау тәсілі.		Ашып көрсетілген
GRI 3-3 Елеулі тақырыптарды басқару	3. KASE тобының орнықты даму тәсілі; 3.5 Орнықты даму практикасын ілгерілету; 4. Қоршаған орта; 5.1 Персоналды басқару тәсілі; 5.5.1 KASE академиясының стратегиялық контексті және рөлі; 6.6.1 Тәуекелдерді басқару тәсілі; 6.6.2 Қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесі; 6.6.3 Тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, мониторинг жүргізу және оларға ден қою; 6.6.5 Тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту жоспарлары; 6.9 Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау.		Ашып көрсетілген

Экономикалық көрсеткіштер

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті	Түсіндірме
GRI 201-1 Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	–		Осы Есептен тыс ашып көрсетілген. Жылдық қаржылық есептілікті қараңыз.
GRI 201-1 Қаржылық салдар және климаттың өзгеруіне байланысты басқа да тәуекелдер мен мүмкіндіктер	4.3 Климатты басқару; 6.6.5 Тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту жоспарлары.		Ашып көрсетілмеген. Тәуекелді бағалау және оған мониторинг жүргізудің корпоративтік моделінде климаттық факторларды есепке алудың әдіснамалық тәсілдерін қалыптастыру бойынша кезең-кезеңмен жұмыс басталды. Қаржылық салдар мен мүмкіндіктерді сандық бағалау әзірге жүргізілмеген.
GRI 201-3 Белгіленген жеңілдіктерге және зейнетақы жоспарларына байланысты міндеттемелер	–		Қолданылмайды. KASE тобының Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленгеннен бөлек қосымша зейнетақы міндеттемелері жоқ.
GRI 201-4 Үкіметтен алынған қаржылық көмек	–		Қолданылмайды. Есепті кезеңде KASE Тобы үкіметтен қаржылық көмек алған жоқ.
GRI 202-1 Бастапқы деңгейдегі жұмыскерлердің стандартты жалақысының ұйым қызметі жүзеге асырылатын өңірлердегі белгіленген ең төменгі жалақыға арақатынасы, жұмыскерлердің жынысы бойынша бөліп көрсетілген	<i>2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер</i>		Ашып көрсетілген
GRI 202-2 Жергілікті халық өкілдері қатарынан жалданған жоғары буын басшыларының үлесі	–		Ашып көрсетілмеген. Жергілікті халық өкілдері қатарынан жалданған жоғары буын басшыларының үлесін есептеу жүргізілген жоқ.

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті	Түсіндірме
GRI 203-1 Инфрақұрылымға салынған инвестиция және өтеусіз көрсетілген қызметтер	3.5 Орнықты даму практикасын ілгерілету; 3.5.4 Шағын және орта бизнесті қолдау; 5.7 Қайырымдылық және демеушілік.		Ішінара ашып көрсетілген. Нарық инфрақұрылымын дамыту жөніндегі бастамалар мен жекелеген әлеуметтік бастама, бірақ инвестицияларды жүйелі сандық бағалаусыз сипатталған.
GRI 203-2 Елеулі тікелей емес экономикалық ықпалдар	2. KASE тобының бейіні; 2.1 KASE тобының құнын құру тізбегі; 3.5.2 Орнықты қаржыландыру сегментін дамыту; 3.5.4 Шағын және орта бизнесті қолдау; 3.5.5 Жылдық есептер конкурсы және ашу практикасын дамыту.		Ішінара ашып көрсетілген. Капитал нарығын дамытуға қосқан үлесі, ШОБ-тың тұрақты сегментті қаржыландыруға және дамытуға қол жеткізуі сипатталған.
GRI 204-1 Жергілікті өнім берушілерге жұмсалатын шығыстың үлесі	–		Ашып көрсетілмеген. Есепті кезеңде жергілікті өнім берушілерге шығыс үлесінің есебі жүргізілген жоқ

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті	Түсіндірме
GRI 205-1 Сыбайлас жемқорлыққа байланысты тәуекелдер мәніне бағаланған операциялар	6.7.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл		Ашып көрсетілген
GRI 205-2 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдер бойынша ақпараттандыру және оқыту	6.7.4 Ақпараттандыру және оқыту		Ашып көрсетілген
GRI 205-3 Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған шаралар	6.7.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл		Ашып көрсетілген
GRI 206-1 Бәсекелестікке қарсы мінез-құлыққа, монополияға	6.7.5 Заңнаманы сақтау		Ашып көрсетілген

қарсы қызметке және монополиялық практикаға байланысты сот талап арыздары			
---	--	--	--

Экологиялық жауапкершілік

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ⁶	Түсіндірме
GRI 301-1 Массасы немесе көлемі бойынша пайдаланылатын материалдар	4.2.1 Материалдарды пайдалану және цифрландыру		Ішінара ашып көрсетілген
GRI 301-2 Қайта өңделген материалдарды пайдалану	–		Ашып көрсетілмеген. KASE тобының қызметі материалдық ресурстарды айтарлықтай пайдалануды болжамайды және қайта өңделген материалдардың үлесін есепке алуды көздемейді.
GRI 301-3 Қайтарылған өнімдер және олардың қаптау материалдары	–		Қолданылмайды. KASE тобының қызметі өнімдер мен қаптамаларды өндірмейді және өткізбейді.
GRI 302-1 Ұйым ішінде энергия тұтыну	4.2.2 Отын ресурстарын тұтыну және энергия тиімділігі		Ашып көрсетілген
GRI 302-2 Ұйымнан тыс энергия тұтыну	–		Ашып көрсетілмеген. Есепті кезеңде ұйымнан тыс тұтынылған энергияны есептеу жүргізілген жоқ.
GRI 302-3 Энергия сыйымдылығы	4.2.2 Отын ресурстарын тұтыну және энергия тиімділігі		Ашып көрсетілген
GRI 302-4 Өнімдер мен қызметтердің энергия тұтынуын төмендету	4.2.2 Отын ресурстарын тұтыну және энергия тиімділігі		Ашып көрсетілген
GRI 305-1 Парниктік газдардың тікелей шығарындысы (Score 1)	4.4 Парниктік газдар шығындылары		Ашып көрсетілген
GRI 305-2 Жанама	4.4 Парниктік газдар шығындылары		Ашып көрсетілген

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ⁶	Түсіндірме
энергетикалық шығарынды (Score 2)			
GRI 305-3 Парниктік газдардың өзге де жанама шығарындысы (Score 3)	4.4 Парниктік газдар шығындылары		Ашып көрсетілмеген. Басқа да жанама шығарындыны бағалау (Score 3) әдіснамалық тәсілді қалыптастыру кезеңінде және деректердің қолжетімділігіне қарай кеңейтілетін болады.
GRI 305-4 Парниктік газдар шығарындысының қарқындылығы	–		Ашып көрсетілмеген. Есепті жылы шығарындының қарқындылығын есептеу жүргізілген жоқ.
GRI 306-1 Қалдықтың пайда болуы және қалдықпен байланысты елеулі ықпалдар	4.2.3 Қалдықты басқару		Ашып көрсетілген
GRI 306-2 Қалдыққа байланысты елеулі ықпалдарды басқару	4.2.3 Қалдықты басқару		Ашып көрсетілген
GRI 306-3 Түзілген қалдықтың жалпы массасы	4.2.3 Қалдықты басқару		Ашып көрсетілген
GRI 306-4 Кәдеге жаратуға бағытталмаған қалдық	–		Қолданылмайды. KASE тобының қызметі көбіне кеңсе ортасында жүзеге асырылады және айтарлықтай қалдық көлемінің пайда болуымен байланысты емес
GRI 306-5 Кәдеге жаратуға бағытталған қалдық	4.2.3 Қалдықты басқару		Ашып көрсетілген
GRI 308-1 Экологиялық критерийлер бойынша бағалаудан өткен жаңа өнім берушілердің пайызы	–		Ашып көрсетілмеген. Экологиялық критерийлер бойынша жаңа өнім берушілерді бағалаудың формалданған жүйесі есепті кезеңде қолданылмаған.
GRI 308-2 Жеткізу тізбегіндегі қоршаған ортаға елеулі өзекті және әлеуетті теріс ықпалдар және қабылданған шаралар	–		Ашып көрсетілмеген. Есепті кезеңде жеткізілімдер тізбегіндегі экологиялық ықпалдарды формалданған түрде бағалау жүргізілген жоқ.

Әлеуметтік көрсеткіштер

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ⁶	Түсіндірме
GRI 401-1 Кадрларды жалдау және олардың тұрақтамауы	5. Персоналға қамқорлық және адам капиталы; 5.1 Персоналды басқару тәсілі; 5.2 Жұмыскерлердің құрылымы; 2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер.		Ашып көрсетілген
GRI 401-2 Толық жұмыспен қамту жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлер үшін жеңілдіктер	5.4 Қызметкерлерді әлеуметтік қолдау және олардың әл-ауқаты		Ашып көрсетілген
GRI 401-3 Декреттік демалыс	<i>2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер</i>		Ашып көрсетілген
GRI 402-1 Еңбек жағдайындағы өзгерістер туралы хабарлаудың ең аз мерзімдері	5.1 Персоналды басқару тәсілі		Ашып көрсетілген
GRI 403-1 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген
GRI 403-2 Қауіп-қатерді сәйкестендіру, тәуекелді бағалау және инциденттерді тексеру	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген
GRI 403-3 Еңбекті қорғау қызметтері	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген
GRI 403-4 Гигиена және қауіпсіздік техникасы мәселелері бойынша қызметкерлердің қатысуы, консультация өткізу және ақпарат беру	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ⁶	Түсіндірме
GRI 403-5 Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша кәсіби даярлық	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген
GRI 403-6 Жұмыскерлердің денсаулығын сақтау	5.4 Қызметкерлерді әлеуметтік қолдау және олардың әл-ауқаты		Ашып көрсетілген
GRI 403-7 Іскерлік қатынастармен тікелей байланысты еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы ықпалдардың алдын алу және төмендету	–		Қолданылмайды. KASE тобының қызметі көбіне кеңсе ортасында жүзеге асырылады және жоғары өндірістік тәуекел операцияларымен байланысты емес.
GRI 403-8 Жұмыс орнында еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесімен қамтылған жұмыскерлер	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген
GRI 403-9 Өндірістік жарақаттану	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген
GRI 403-10 Денсаулық жағдайы	5.6 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік		Ашып көрсетілген
GRI 404-1 Бір жұмыскерді оқыту сағаттарының орташа жылдық саны	5.5 Оқыту және дамыту; 5.5.3 KASE академиясының жұмыс істеу моделі және даму басымдықтары		Ашып көрсетілген
GRI 404-2 Жұмыскерлердің жұмыспен қамтылу қабілетін қолдауға арналған біліктілікті жетілдіру бағдарламалары	5.5 Оқыту және дамыту; 5.5.3 KASE академиясының жұмыс істеу моделі және даму басымдықтары; 6.6.4 Тәуекел мәдениетін дамыту және оқыту; 6.7.4 Ақпараттандыру және оқыту; 6.9.4 Жұмыскерлерді оқыту және олардың хабардар болуын арттыру		Ашып көрсетілген
GRI 404-3 Мансаптың тиімділігі мен дамуын тұрақты бағалаудан өтетін қызметкерлердің үлесі	5.5 Оқыту және дамыту; 5.5.3 KASE академиясының жұмыс істеу моделі және даму басымдықтары		Ашып көрсетілген

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ⁶	Түсіндірме
GRI 405-1 Басшы органдар мен қызметкерлердің әртүрлілігі	5.2 Жұмыскерлердің құрылымы; <i>2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер</i>		Ашып көрсетілген
GRI 405-2 Базалық жалақы мен сыйақының арақатынасы, жұмыскерлердің жынысы бойынша бөліп көрсетілген	<i>2-қосымша: Персоналды басқару саласындағы көрсеткіштер</i>		Ашып көрсетілмеген. Жұмыскерлердің жынысы бойынша бөліп, базалық жалақы мен сыйақының арақатынасын есептеу жүргізілген жоқ.
GRI 406-1 Кемсіту жағдайлары және қабылданған түзету әрекеттері	5.1 Персоналды басқару тәсілі		Ашып көрсетілген
GRI 408-1 Балалар еңбегін пайдалану жағдайларының туындау қаупі жоғары операциялар мен өнім берушілер	5.1 Персоналды басқару тәсілі		Ашып көрсетілген
GRI 409-1 Мәжбүрлеп немесе міндетті еңбек жағдайларының туындау тәуекеліне ұшыраған операциялар мен өнім берушілер	5.1 Персоналды басқару тәсілі		Ашып көрсетілген
GRI 410-1 Адам құқықтары аспектілеріне қатысты саясаткерлер мен рәсімдерге оқытудан өткен қауіпсіздік қызметі жұмыскерлерінің үлесі	–		Ашып көрсетілмеген. Есепті кезеңде қауіпсіздік қызметінің жұмыскерлерін адам құқықтары аспектілеріне қатысты саясаттар мен рәсімдер бойынша жеке оқыту жүргізілген жоқ
GRI 411-1 Байырғы халықтың құқықтарына байланысты бұзушылық жағдайлары	–		Қолданылмайды. Есепті кезеңде байырғы халықтың құқықтарын бұзу жағдайлары тіркелмеген.
GRI 413-1 Жергілікті қоғамдастықтарды тартуға, ықпалды бағалауға және даму бағдарламаларына байланысты	5.7 Қайырымдылық және демеушілік		Ашып көрсетілген

Көрсеткіш	Есептің бөлімі	Есептің беті ⁶	Түсіндірме
операциялар			
GRI 413-2 Жергілікті қоғамдастықтарға нақты және әлеуетті елеулі теріс ықпалы бар операциялар	–		Қолданылмайды. KASE тобының қызметі жергілікті қоғамдастықтарға айтарлықтай тікелей теріс ықпал ететін операциялармен байланысты емес.
GRI 414-1 Әлеуметтік критерийлер бойынша іріктелген жаңа өнім берушілер	–		Ашып көрсетілмеген. Әлеуметтік критерийлер бойынша жаңа өнім берушілерді іріктеудің формалдандырылған жүйесі даму сатысында.
GRI 414-2 Жеткізу тізбегіндегі теріс әлеуметтік ықпалдар	–		Ашып көрсетілмеген. Жеткізілімдер тізбегіндегі теріс әлеуметтік ықпалдарды формалдандырылған түрде бағалау жүргізілген жоқ.
GRI 416-1 Тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің санаттары бойынша денсаулыққа және қауіпсіздікке ықпалды бағалау	–		Қолданылмайды. KASE тобының қызметі тұтынушылардың денсаулығы мен қауіпсіздігіне тікелей ықпал ететін тауарлар немесе қызметтер өндірумен байланысты емес.
GRI 417-1 Өнімдер мен қызметтердің қасиеттері туралы ақпарат	–		Қолданылмайды. Өнімді таңбалауға қойылатын талаптар KASE тобының қызметіне қатысты қолданылмайды.
GRI 417-2 Өнім және таңбалау туралы ақпаратқа қойылатын талаптарға сәйкес келмеу жағдайлары	–		Қолданылмайды. KASE тобының қызметі өнімді өндіруге немесе таңбалауға байланысты емес.
GRI 417-3 Маркетингтік коммуникацияға байланысты сәйкессіздік жағдайлары	6.7.5 Заңнама сақтау		Ашып көрсетілген
GRI 418-1 Клиенттік ақпаратқа қол сұқпау талабын бұзу немесе деректерді жоғалту туралы негізделген шағымдар	6.9.2 Инциденттерге ден қою және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл; 6.9.3 Дербес деректерді қорғау және құпиялылық		Ашып көрсетілген

2-қосымшаПерсоналды басқару
саласындағы көрсеткіштер**9-кесте. Ұйымдар және жынысы бойынша жұмыскерлердің саны (адам)**

Ұйым	Жынысы	2024	2025
KASE	Әйелдер	120	139
	Ерлер	106	110
KACC	Әйелдер	38	46
	Ерлер	21	24
KASE тобы	Әйелдер	158	185
	Ерлер	127	134
	Барлығы	285	319

10-кесте. Жұмыспен қамту түрі бойынша жұмыскерлердің саны (адам)

Ұйым	Жұмыспен қамту түрі	2024	2025
KASE	Штаттық	216	238
	Уақытша	6	8
KACC	Штаттық	56	66
	Уақытша	0	0
KASE тобы	Штаттық	272	304
	Уақытша	6	8

11-кесте. Жұмыспен толық және толық емес қамтылу (адам)

Ұйым	Жұмыспен қамту түрі	2024	2025
KASE	Толық	215	238
	Толық емес	11	10
KACC	Толық	49	57
	Толық емес	10	13
KASE тобы	Толық	264	295
	Толық емес	21	23

12-кесте. Биржа жұмыскерлерінің географиялық бөлінісі* (адам)

Өңір	2024	2025
Алматы	224	247
Астана	2	2

* 4-кесте "Қазақстан қор биржасы" АҚ жұмыскерлерінің бөлінуін көрсетеді. "KASE клиринг орталығы" АҚ жұмыскерлері қызметін Алматы қаласында жүзеге асырады.

13-кесте. Қызметкер болып табылмайтын жұмыскерлер* (адам)

Жұмыскерлер санаты	2024	2025	Өзара іс-қимыл сипаты
Мердігерлер (АҚС)	16	16	Аудармашылар, рекрутинг, жүргізушілер, дизайн, әзірлеу, әкімшілік қолдау

* 5-кесте жекелеген жұмысты орындау және қызмет көрсету үшін азаматтық-құқықтық шарт негізінде жұмылдырылатын "Қазақстан қор биржасы" АҚ қызметкері болып табылмайтын жұмыскерлерді көрсетеді. Есепті кезеңде "KASE клиринг орталығы" АҚ қызметкер болып табылмайтын жұмыскерлерді жұмысқа тартқан жоқ.

14-кесте. Кадрларды жалдау, жұмыстан босату және олардың тұрақтамауы

Ұйым	Жалдау 2024 (адам)	Жұмыстан шығару 2024 (адам)	Тұрақтамауы 2024 (%)	Жалдау 2025 (адам)	Жұмыстан шығару 2025 (адам)	Тұрақтамауы 2025 (%)
KASE	85	76	41%	87	64	25,97%
KACC	27	11	18,60%	28	17	24,20%
KASE тобы	112	87	—	115	81	—

15-кесте. Жынысы, жасы және өңірі бойынша бөліп көрсетілген жаңа қызметкерлер (жалдау) (адам)

Ұйым	Санат	Кіші санат	2024	2025
KASE	Жынысы	Әйелдер	54	44
		Ерлер	31	43
	Жасы	30 жас	22	25
		50 жас	54	55
		50+ жас	9	7
	Өңір	Алматы қ.	83	86
		Астана қ.	2	1
	KACC*	Жынысы	Әйелдер	15
Ерлер			12	16
Жасы		30 жас	3	6
		50 жас	19	20
		50+ жас	5	2
Өңір		Алматы қ.	27	28
		Астана қ.	0	0

*Деректер "Қазақстан қор биржасы" АҚ пен "KASE клиринг орталығы" АҚ бойынша бөлек берілген. Клиринг орталығының жұмыскерлері қызметін Алматы қаласында жүзеге асырады.

16-кесте. Бала күтімі бойынша демалысты пайдалану (адам)

Ұйым	Көрсеткіш	2024	2025
KASE	Бала күтімі бойынша демалысқа құқығы бар жұмыскерлердің жалпы саны	226	249

Ұйым	Көрсеткіш	2024	2025
	Бала күтімі бойынша демалысты пайдаланған жұмыскерлердің саны	5	8
	Бала күтімі бойынша демалыс аяқталғаннан кейін жұмысқа оралған жұмыскерлердің саны	4	6
	Бала күтімі бойынша демалыстан оралғаннан кейін 12 айдан кейін де жұмысын жалғастыратын жұмыскерлер саны	3	6
КАСС	Бала күтімі бойынша демалысқа құқығы бар жұмыскерлердің жалпы саны	59	70
	Бала күтімі бойынша демалысты пайдаланған жұмыскерлердің саны	2	2
	Бала күтімі бойынша демалыс аяқталғаннан кейін жұмысқа оралған жұмыскерлердің саны	—	—
	Бала күтімі бойынша демалыстан оралғаннан кейін 12 айдан кейін де жұмысын жалғастыратын жұмыскерлер саны	—	—

17-кесте. Бала күтімі бойынша демалыстан кейін жұмыскерлерді қайтару және ұстап қалу коэффициенті (%)

Ұйым*	Көрсеткіш	2024	2025
KASE	Бала күтімі бойынша демалыстан кейін жұмысқа қайтып оралу коэффициенті	80%	75%
	Қайтып оралғаннан кейін 12 айдан кейін жұмыскерлерді ұстап қалу коэффициенті	75%	100%

* Есепті кезеңде "KASE Клиринг орталығы" АҚ бойынша бала күтімі бойынша демалыстан кейін жұмысқа оралған жұмыскерлер болмаған, осыған байланысты көрсеткіштер 11-кестеде "Қазақстан қор биржасы" АҚ бойынша берілген.

18-кесте. Басқару органдарының саны (адам)

Ұйым	Басқару органы	2024	2025
KASE	Басқарма	5	5
	Директорлар кеңесі	10	11
КАСС	Басқарма	4	4
	Директорлар кеңесі	8	7

19-кесте. Басқару органдарының гендерлік құрамы (адам, %)

Ұйым	Басқару органы	2024	Әйелдердің үлесі (%)	2025	Әйелдердің үлесі (%)
KASE	Басқарма	2	40%	2	40%
	Директорлар кеңесі	3	30%	2	18%
KACC	Басқарма	3	75%	3	75%
	Директорлар кеңесі	3	38%	2	29%

20-кесте. Басқарманың жас құрамы (адам, жас)

Ұйым	Көрсеткіш	2024	2025
KASE	50 жас	5	5
	50 жас және жоғары	—	—
	Орташа жас, жас	46,8	44
KACC	50 жас	1	1
	50 жас және жоғары	3	3
	Орташа жас, жас	53,2	53,2

21-кесте. Директорлар кеңесінің жас құрамы (адам, жас)

Ұйым	Көрсеткіш	2024	2025
KASE	50 жас	7	7
	50 жас және жоғары	3	4
	Орташа жас, жас	48	49
KACC	50 жас	4	6
	50 жас және жоғары	5	3
	Орташа жас, жас	57,25	50,8

22-кесте. KASE тобы жұмыскерлерінің сыйақысының құрылымы * (%)

Жұмыскерлер санаты	Базалық жалақы	Ауыспалы бөлігі
Мамандар	67	33
Бөлімшелердің басшылары	60	40
Басқарушы директорлар	60	40
Өнім менеджерлері	60	40
Басқарма мүшелері	50	50

* KASE тобы жұмыскерлерінің сыйақы құрылымына бірыңғай тәсілді қолданады, ол қызмет нәтижелеріне және тиімділіктің түйінді көрсеткіштеріне қол жеткізуге байланысты тіркелген (базалық жалақы) және ауыспалы бөліктердің үйлесімін көздейді.